

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
KARARLARINDA EĞİTİM**

Yüksek Lisans Tezi

ASU PİNAR

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İzmir
Temmuz, 2024

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
KARARLARINDA EĞİTİM

Yüksek Lisans Tezi

Asu Pinar

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Erdal Toprakçı

Jüri Üyeleri
Doç. Dr. Necla Şahin Fırat
Dr. Öğr. Üyesi Aylin Kirişçi Sarıkaya

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans
Programı

İzmir
Temmuz, 2024

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Türkiye Cumhuriyeti Kamu Denetçiliği Kurumu Kararlarında Eğitim*” başlıklı bu tezin kendi çalışmam olduğunu, sunduğum tüm sonuç, doküman, bilgi ve belgeleri bizzat ve bu tez çalışması kapsamında elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara atıf yaptığımı ve bunları kaynaklar listesinde usulüne uygun olarak verdiğimi, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya diğer bir üniversitede başka bir tez çalışması içinde sunmadığımı, bu tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda bilimsel etik kurallarına uygun davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Asu PİNAR

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Tez Savunma Sınavı Jüri Tutanağı

006 – Enstitü Yönetim Kurulu’nun 05/05/2023 tarihli – 16/17 sayılı kararı.

Öğrencinin	
Adı Soyadı	ASU PINAR
Numarası	94220000133
Anabilim Dalı	EĞİTİM BİLİMLERİ
Programı	EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
Derecesi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora
Tezin	
Türkçe Başlığı	TÜRKİYE CUMHURİYETİ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU KARARLARIN EĞİTİM
İngilizce Başlığı	EDUCATION IN THE DECISIONS OF TURKISH REPUBLIC OMBUDSMAN INSTITUTION
<i>Başlığında Değişiklik Varsa*</i>	
Yeni Türkçe Başlığı	
Yeni İngilizce Başlığı	
Tez Danışmanı	Prof. Dr. ERDAL TOPRAKÇI
Tez Savunma Sınavının	
Tarihi	22.07.2024
Saati	15.00
Yapılış Biçimi	☒ Yüz Yüze ☐ Çevrimiçi (Enstitü Yönetim Kurulu’nun 04/07/2024 tarihli 26/04 sayılı kararı)
Ön Karar	
Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca; Jüri üyeleri tarafından hazırlanan ve ekte sunulan kişisel raporlar, intihal yazılım programında belirlenen “Benzerlik Kapsamlı Raporu” incelenmiş, ayrıntılı şekilde tartışılmış ve adayın tez savunma sınavına alınıp alınmayacağı ile ilgili olarak oybirliği / oyçokluğu ile aşağıdaki karar alınmıştır. ☒ Savunma sınavına girmesi uygundur. ☐ Savunma sınavına girmesi uygun değildir. ☐ İntihal vardır. Yukarıdaki kararınız “İntihal vardır” şeklinde ise, Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin Madde 8’in 4. bendinde belirtilen; “Rapordaki verilerde gerçek bir intihalin tespiti halinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir” maddesi gereği “Son Kararınız” olarak değerlendirileceğini aşağıdaki “Son Karar” alanında bir işaretlemede bulunmayınız. Değerli jüri üyemiz, kararınızın gerekçelerini yazmanızı rica ederiz. []	
Son Karar	
Yukarıda verilen ön kararın “tezin savunulabileceği” yönünde olması itibarıyla aday tez savunma sınavına alınmış ve sonuçta tezle ilgili olarak oybirliği / oyçokluğu ile aşağıdaki nihai karar alınmıştır: ☒ Başarılıdır (Kabul) ☐ Başarısızdır (Ret) ☐ Düzeltilmelidir (Tezli yüksek lisans için en çok 3 ay, Doktora için en çok 6 düzeltme verilebilir.) Değerli jüri üyelerimiz kararınız özellikle “Başarısızdır (Ret)” ya da “Düzeltilmelidir” şeklinde ise, bu kutucuğa kararınızın alınma biçiminin ayrıntısı ile gerekçelerini yazmanızı rica ederiz. []	

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Tez Savunma Sınavı Jüri Tutanağı

006 – Enstitü Yönetim Kurulu’nun 05/05/2023 tarihli – 16/17 sayılı kararı.

Jüri Başkanı** Üniversite Anabilim / Bilim Dalı	Prof. Dr. ERDAL TOPRAKÇI EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM YÖNETİMİ	İmza
Jüri Üyesi Üniversite Anabilim / Bilim Dalı	Doç. Dr. NECLA ŞAHİN FIRAT DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM YÖNETİMİ	İmza
Jüri Üyesi Üniversite Anabilim / Bilim Dalı	Dr. Öğr. Üyesi AYLIN KIRIŞÇI SARIKAYA İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM YÖNETİMİ	İmza

Savunma sınavı sonunda, tez başlığında bir değişikliğe karar verilmesi durumunda tezin Türkçe ve İngilizce başlıkları yazılmalıdır.

** Lisansüstü tez savunma sınavlarında danışman öğretim üyesi Jüri Başkanı olabileceği gibi, jürinin kendi arasında seçeceği bir üye de jüri başkanı olabilir.

- Bu tutanağa jüri üyelerinin kişisel raporları da eklenerek üç (3) işgünü içerisinde Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezi sürecinde bana destek olan ve katkıda bulunan herkese en içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Öncelikle, değerli danışmanım Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI'ya, tezim boyunca gösterdiği rehberlik, sabır ve bilgi paylaşımı için minnettarım. Onun desteği ve yönlendirmesi olmasaydı, bu çalışmayı tamamlamak mümkün olmayabilirdi. Onun engin bilgisi ve yol gösterici tavsiyeleri, bu çalışmanın şekillenmesinde ve tamamlanmasında büyük bir rol oynadı.

Ayrıca, bu süreçte yanımda olan ve bana her daim moral veren sevgili eşim AHMET'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Zorlandığım anlarda bana gösterdiği sabır ve anlayış, bu tezi tamamlamamda büyük katkı sağladı. Onun yol göstericiliği, sevgisi ve desteği benim için büyük bir güç kaynağı oldu.

Sevgili kızlarım NEHİR ve NESİL... Onların varlığı, bana bu zorlu süreçte ilham ve motivasyon kaynağı oldu. Onların gülümsemeleri ve sevgisi, her zaman beni ileriye taşıdı.

Son olarak, hayatım boyunca bana destek olan ve her zaman yanımda olan sevgili annem ve babama en derin şükranlarımı sunuyorum. Onların sevgisi, desteği ve teşvikleri olmasaydı, bugün burada olamazdım.

Bu tezi, hayatımdaki bu özel insanlara ithaf ediyorum. Her birine içtenlikle teşekkür ederim.

Asu PİNAR

İÇİNDEKİLER

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ.....	iii
ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI.....	iii
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI.....	iv
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	8
1.3. Problem Cümlesi	8
1.4. Sayıtlılar	9
1.5. Sınırlılıklar	9
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II	10
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. Denetim ve Denetim ile İlgili Kavramlar.....	10
2.1.1. Kamu Denetimi	11
2.1.2. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık Kurumu)	13
2.1.3 Eğitim Denetimi	14
2.1.4 Eğitim Denetiminde Ombudsmanlık.....	19
2.2. İlgili Araştırmalar	19
2.2.1. Yurtiçi Araştırmalar	19
2.2.2. Yurtdışı Çalışmalar.....	21
BÖLÜM III	23
YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23

3.2. Çalışma Dokümanı.....	23
2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	24
2.4. Geçerlik ve Güvenirlik	26
BÖLÜM IV	28
BULGULAR.....	28
4.1. KDK Kararlarında Eğitim-Öğretime İlişkin Konuların Dağılımı.....	28
4.1.1. “Öğrenciler” Teması Kapsamının Dağılımı	28
4.1.2 “Sınav Uygulamaları” Teması Kapsamının Dağılımı	33
4.1.3 “Yükseköğretim” Teması Kapsamının Dağılımı	40
4.1.4. “Milli Eğitim” Teması Kapsamının Dağılımı	44
4.2 KDK Kararlarında EğitimE İlişkin Konuların Yıllara Göre Dağılımı	47
4.2.1. “Öğrenciler” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı	49
4.2.2. “Sınav Uygulamaları” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı	50
4.2.3 “Yükseköğretim” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı.....	52
4.2.4 “Milli Eğitim” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı	54
BÖLÜM V.....	55
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	55
5.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	55
KAYNAKÇA.....	81
EK.....	96

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Eğitim-Öğretim Kapsamındaki Kararlara Ait Temaların Dağılımı	28
Tablo 2. “Öğrenciler” Teması İle İlgili Dağılım	29
Tablo 3. “Eğitim-Öğretim Süreci” Alt Teması İle İlgili Dağılım	30
Tablo 4. “Burs/Kredi İşlemleri” Alt Teması İle İlgili Dağılım	31
Tablo 5. “Ders İntibak İşlemleri” Alt Teması İle İlgili Dağılım	32
Tablo 6. “Sınav Uygulamaları” Teması İle İlgili Dağılım	33
Tablo 7. “ÖSYM Sınavları” Alt Teması İle İlgili Dağılım	34
Tablo 8. “ÖSYM Kurum Sınavları” Alt Teması İle İlgili Dağılım	36
Tablo 9. “Üniversitelerin Düzenlediği Sınavlar” Alt Teması İle İlgili Dağılım	37
Tablo 10. “AÖF Sınavları” Alt Teması İle İlgili Dağılım	37
Tablo 11. “Kurum Sınavları” Alt Teması İle İlgili Dağılım	38
Tablo 12. “MEB Sınavları” Alt Teması İle İlgili Dağılım	39
Tablo 13. “Yükseköğretim” Teması İle İlgili Dağılım	40
Tablo 14. “İşleyiş” Alt Teması İle İlgili Dağılım	41
Tablo 15. “Akademik Personel” Alt Teması İle İlgili Dağılım	42
Tablo 16. “Lisansüstü Eğitim” Alt Teması İle İlgili Dağılım	43
Tablo 17. “Diploma İşlemleri” Alt Teması İle İlgili Dağılım	44
Tablo 18. “Milli Eğitim” Teması İle İlgili Dağılım	44
Tablo 19. “Öğretmenler” Alt Teması İle İlgili Dağılım	45
Tablo 20. “Eğitim” Alt Teması İle İlgili Dağılım	46
Tablo 21. KDK Kararlarında Eğitim-Öğretim İle İlgili Sorunların Yıllara Göre Dağılımı	47
Tablo 22. “Öğrenciler” Alt Temasının Yıllara Göre Dağılımı	49
Tablo 23. “Sınav Uygulamaları” Temasının Yıllara Göre Dağılımı	50
Tablo 24. “Yükseköğretim” Temasının Yıllara Göre Dağılımı	52
Tablo 25. “Milli Eğitim” Temasının Yıllara Göre Dağılımı	54

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AİHM: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

AÖF: Açık Öğretim Fakültesi

BAŞVURU: Kamu denetçiliği Kurumu başvurusu

COVID-19: Koronavirüs Hastalığı 2019

DDK: Devlet Denetleme Kurumu

DGS: Dikey Geçiş Sınavı

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

LGS: Liselere Geçiş Sınavı

KDK: Kamu Denetçiliği Kurumu

KYK: Kredi ve Yurtlar Kurumu

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

PAI: The Public Audit Institution

PDE: Program Değerlendirme ve Akreditasyon Dernekleri

ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

TEDMEM: Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TÜRMOB: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Başkanlığı

UNICEF: (United Nations Children's Fund) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

YGS: Yatay Geçiş Sınavı

YDS: Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

YÖKAK: Yükseköğretim Kalite Kurulu

ÖZET

Eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşlarının, bir diğer ifade ile idarenin, eylemleri ve işlemleri ya da kamu görevlilerinin yanlış tutum ve davranışları karşısında mağdur olduğunu ya da haksızlığa uğradığı düşüncesinde olan bireyler mahkeme süreci başlamadan önce Kamu Denetçiliği Kurumuna (KDK), diğer bir adıyla ombudsmanlığa başvurabilirler (KDK, 2023).

Bu çalışmada, KDK'nin eğitim öğretim konuları ile ilgili olarak kendisine yapılan başvuruların karar metinlerinin içeriklerinin, konu ve bu konuların yıllara göre dağılımı çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, nitel durum deseninden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın dokümanını, KDK'ye 2013 ile 2023 yılları arasında yapılan başvuruların sonuçlarını içeren karar belgelerinin bulunduğu, resmî web sitesinde yayımlanan yıllık raporlar, karar yayınları ve otomatik karar arama sekmesinden ulaşılan karar belgeleri oluşturmaktadır. Araştırmacı ilk olarak KDK'nin yayımladığı karar belgelerine ulaşabilmek amacıyla web adresini incelemiş ve kararların yayımlandığı ya da açıklandığı bölümleri belirlemiştir. Daha sonra, 2013-2023 yılları arasında, her bir yıl için kullanılabilecek dokümanları sınıflandırmıştır. Dokümanların analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Veri analizi aşamasında, içerik analizi için uygun alt temalar, kodlar ve kategoriler belirlenmiştir.

KDK'nin eğitim öğretim ile ilgili kararları dört ana tema altında toplanmıştır. Bu temalar; öğrenciler, sınav uygulamaları, yükseköğretim ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) olarak belirlenmiştir. Bu temalarda en fazla sayıda kararın öğrenciler konusunda olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin eğitim süreci içerisinde uygulamalar, harç/katkı payı ve kayıt/diploma işlemleri ile ilgili olarak sorunlar yaşadığı görülmüştür. Burs/kredi işlemlerinde ise bu konularla ilgili şikayetler ve yurt talepleri öne çıkmıştır. Öğrencilerin sorun yaşadığı bir diğer alanın ise ders intibak sürecinde yaşadıkları problemler olduğu tespit edilmiştir. Sınav uygulamaları ile ilgili başlıca sorunlar; merkezi sınavların sonuçlarına ilişkin şikayetler, sınavların uygulanması sırasında yaşanan aksaklıklar, sınav başvuru sürecindeki problemler ve engelli öğrencilerin sınavlarda yaşadığı sorunlar olarak tespit edilmiştir. Yükseköğretim konusunun temel sorunlarının üniversitelerin yönetim, düzenleme ve uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar, doçentlik süreçlerindeki problemler, yüksek lisans ve doktora programlarında yaşanan aksaklıklar ve diploma denklik işlemleri ile ilgili

sorunlar olarak tespit edilmiştir. MEB konusu ile ilgili olarak temel sorunların eğitim öğretim süreci ile ilgili olarak, sistemde yaşanan sık değişiklikler, eğitim materyalleri ve programı, öğrenci hakları; öğretmenler konusunda ise, çalışma koşulları, sınav görevleri, ödemeler ve unvan değişiklikleri gibi konularda yaşanan talepler ve şikayetler olduğu görülmüştür. Bu konuların yıllara göre dağılımı ile ilgili olarak, 2018 yılından itibaren eğitim-öğretim konularında yayımlanan karar sayısındaki belirgin artış vardır. Öğrenciler konusu ile ilgili olarak en fazla sayıda karar 2020 yılında, sınav uygulamaları ile ilgili en fazla karar 2019 yılında, yükseköğretim konusuna ilişkin en fazla sayıda karar 2019 ve 2022 yıllarında ve MEB konusuna ilişkin olarak en fazla sayıda karar 2014 yılında olmuştur.

Bu sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulabilir: Öğrencilere eğitim süreçlerinde daha fazla danışmanlık hizmeti, finansal destek, kaynaklara erişim kolaylığı ve ders intibak aşamalarında daha fazla rehberlik sunulabilir. Sınav uygulamalarına ilişkin olarak, uygulama ve değerlendirme kılavuzları, itiraz süreçleri ile ilgili geri bildirim mekanizmaları, yüz yüze ve online sınavlar için özel güvenlik önlemleri ve engelli öğrencilere yönelik uygun düzenlemeler planlanabilir. Yükseköğretimde yönetmelik ve kararlar daha anlaşılır hale getirilebilir, dijital platformlardan erişim geliştirilebilir, doçentlik kadro tahsisleri merkezi olarak daha şeffaf hale getirilebilir ve daha etkili geri bildirim sağlanabilir, lisansüstü programlarda akademik danışmanlık mekanizması geliştirilebilir ve uluslararası tanıma standartlarına uygun diplomalar verilebilir. MEB konusu ile ilgili olarak, öğrenci merkezli eğitim modellerine ağırlık verilebilir, bireysel rehberlik hizmetleri artırılabilir, teknolojinin kullanımı geliştirilebilir ve öğretmenlerin çalışma şartları iyileştirilerek kariyer olanakları artırılabilir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim denetimi, Kamu Denetçiliği Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu kararları.

ABSTRACT

Regarding education and training activities, individuals who think that they have been victimized or wronged by the actions and transactions of public institutions and organizations, in other words the administration, or the wrong attitudes and behaviors of public officials, should contact the Ombudsman Institution before the court process begins. They can apply to the Ombudsman (Public Audit Institution [PAI], 2023).

In this study, it is aimed to examine the contents of the decision texts of the applications made to PAI regarding education and training issues, within the framework of the subject and the distribution of these issues by years.

In this study, the document analysis method from the qualitative case design was used. The document of the study consists of annual reports published on the official website, decision publications and decision documents accessed from the automatic decision search tab, which contain the decision documents containing the results of the applications made to the PAI between 2013 and 2023. First, the researcher examined the web address to access the decision documents published by PAI and determined the sections where the decisions were published or explained. Then, she classified the documents that could be used for each year between 2013 and 2023. Content analysis was used to analyze the documents. During the data analysis phase, appropriate subthemes, codes and categories were determined for content analysis.

PAI's decisions regarding education are grouped under four main themes. These themes were determined as students, exam practices, Higher Education and the Ministry of National Education (MoNE). It was determined that the highest number of decisions in these themes were about students. It was observed that the students had problems with the applications, fees/contributions and registration/diploma procedures during the education process. In scholarship-loan transactions, complaints and dormitory requests regarding these issues came to the fore. It was determined that another area where students had problems was the problems they experienced during the course adaptation process. The main problems related to exam practices have been identified as complaints about the results of central exams, problems experienced during the application of exams, problems in the exam application process and problems experienced by disabled students in exams. The main problems of higher

education have been identified as difficulties in the management, regulation and implementation processes of universities, problems in associate professorship processes, disruptions in master's and doctoral programs and problems related to diploma equivalence procedures. The main problems regarding the MoNE are related to the education and training process, frequent changes in the system, educational materials and program, student rights; Regarding teachers, it was observed that there were demands and complaints about working conditions, exam duties, payments and title changes. Regarding the distribution of these issues by years, there is a significant increase in the number of decisions published on education-training issues since 2018. The highest number of decisions regarding students was made in 2020, the highest number of decisions regarding examination practices was made in 2019, the largest number of decisions regarding Higher Education was made in 2019 and 2022, and the largest number of decisions regarding the Ministry of Education was made in 2014.

In the light of these results, the following suggestions can be made: Students can be offered more consultancy services, financial support, ease of access to resources, and more guidance during course adaptation stages during their education processes. Regarding exam practices, application and evaluation guides, feedback mechanisms regarding objection processes, special security measures for face-to-face and online exams, and appropriate arrangements for disabled students can be planned. Regulations and decisions in higher education can be made more understandable and access through digital platforms can be improved, associate professor position allocations can be made more transparent centrally and more effective feedback can be provided, academic consultancy mechanisms can be developed in graduate programs and diplomas in line with international recognition standards can be issued. Regarding the Ministry of Education, emphasis can be given to student-centered education models, individual guidance services can be increased, and the use of technology can be improved, teachers' working conditions can be improved and career opportunities can be increased.

Key Words: Educational inspection, Public Audit Institution (PAI), Public Audit Institution decisions,.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim faaliyetleri ile ilgili sorunların, bir dış denetim mekanizması olan KDK kararları temelinde farklı boyutları ile ele alındığı bu araştırmanın ilk bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Toplumlar, insanların bir araya gelerek karmaşık ve düzenli etkileşimler kurdukları yapılar olarak tanımlanabilir. Tarihsel süreç boyunca insanlar bir arada yaşayarak toplumsal ilişkileri, grupları ve kurumları oluşturmuşlardır (Kongar, 1972). Toplumların devamlılığı ve düzenlenmesi, toplumsal kurumların varlığına bağlıdır. Toplumsal kurumlar, toplumun değerlerini, normlarını ve davranış kalıplarını düzenleyen, sürdüren ve denetleyen yapılar olarak kabul edilir. Bu çerçevede toplumsal yapı içinde kurumlar, sosyal hayatın oluşumundan, işleyişine, devamına ve gelişimine kadar birçok işlevi görür (Türkkahraman, 2009). Eğitim, aile, ekonomi, güvenlik, ulaştırma bu kurumların bazılarıdır. Her toplumun en temel kurumu olan aileden itibaren, toplumu meydana getiren bireylerin birbirleriyle etkileşiminde insanların yönetme ve yönetilme ihtiyaçları ortaya çıkmış ve yönetim bilimi doğmuştur (Toprakçı, 2017). Yönetim sürecinin bir ögesi olarak da denetim ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Toplumsal kurumların işleyişinin, faaliyetlerinin ve performanslarının belirli standartlara, yasalara ve etik kurallara uygunluğunu sağlamak amacıyla yapılan kontrol ve gözetim faaliyetleri denetim olarak adlandırılmaktadır. Toplumu oluşturan bütün kurumlarda yönetim ve denetim olgusu mevcuttur. Bu yüzden, en kapsamlı örgüt olan devletten en küçük birimi olan herhangi bir kuruma kadar, tüm kurumlar denetim olgusunu içlerine dahil etmek zorundadırlar (Bağçivan, 2011).

Demokratik toplumlarda yönetim ile yönetilenler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde vatandaşların haklarının güvence altında olması gerekmektedir. Bu da ancak iyi bir denetimle sağlanabilir (Yılman, 2017). Denetim, bir kurumun faaliyetlerinin ve işlemlerinin önceden belirlenen amaçlara ve kurallara uygun şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek amacıyla yapılan bir inceleme sürecidir (Bozkurt, 2013). Bu bağlamda, ülkemizde farklı denetim mekanizmaları mevcuttur. Yasama organı tarafından yapılan denetime “siyasi denetim”, idarenin kendi

bünyesinde bulunan organlar tarafından yapılan denetime “idari denetim”, yargı organlarınca yapılan denetime, “yargı denetimi”, kamuoyu tarafından yapılan denetime “kamuoyu denetimi”, uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan denetimlere de “uluslararası denetim” denilmektedir. Ülkemizde siyasi denetim Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından, “Soru”, “Genel Görüşme”, “Meclis Araştırması”, “Meclis Soruşturması” ve “Gensoru” şeklinde bakanlar ve bakanlıklara bağlı kuruluşların faaliyetleri denetlemek için gerçekleştirilir. İdarenin denetimi TBMM bünyesindeki komisyonlar aracılığı ile de yapılmaktadır. Bu komisyonlar Dilekçe Komisyonu ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonudur (Yılman, 2017). Diğer bir denetim mekanizması olan idari denetim, idarenin aldığı kararlar ile yaptığı iş ve faaliyetlerin idari araç ve yöntemlerle, idareler ve kurumlar tarafından denetlenmesidir (Uluğ, 2004). İdari denetim, kamu kurum ve kuruluşlarının hem kendi bünyesindeki organlar aracılığı (iç denetim) ile hem de başka bir dış kuruluş tarafından denetlenmesi (dış denetim) şeklinde yapılmaktadır (Esgün, 1996). İdari iç denetimde hiyerarşik denetim en üstte bakanla başlar, memurların denetlemesine kadar devam eder ve bu düzenle her astı tüm üstleri denetleyebilir (Uluğ, 2004). İdari iç denetimde idari teftiş ise, her bakanlığa ait teftiş kurulları tarafından gerçekleştirilir. Teftiş yoluyla denetimde müfettişler tespitlerini belirterek, görüş ve kanaatini içeren bir rapor düzenler ve kurumun üst yöneticisini kurumun işleyişi ile ilgili bilgilendirir böylece denetim görevi gerçekleştirilmiş olur (Yılman, 2017). Bir kurumun idari dış denetimi, idari vesayet denetimi ya da özel denetim ile gerçekleştirilir. İdari vesayet denetimi, kamu düzenini ve ülke bütünlüğünü sağlamak için, kamu yararı amacıyla yasaların verdiği yetkiye dayanarak, merkezi yönetim örgütünün, yerel yönetim ile kamu hizmeti sunan tüzel kişilerin organları, işlemleri ve parasal kaynakları üzerindeki denetimi olarak tanımlanabilir (Kaya, 2006). Kurumların idari özel denetimi ise Sayıştay ve Devlet Denetleme Kurumu (DDK) tarafından gerçekleştirilir. Sayıştay, yasama organı olan TBMM’ye bağlıdır. Sayıştay’ın denetim faaliyetleri ve raporları doğrudan TBMM’ye sunulur ve kamuoyuyla paylaşılır. DDK, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kuruldur. Kurul, kamu kurumlarının ve kamu kaynaklarının etkinliğini, verimliliğini, tasarrufunu ve hukuka uygunluğunu denetlemekle görevlidir. DDK’nin denetim sonuçları, Cumhurbaşkanlığına sunulur. Üçüncü denetim mekanizması olan yargı denetimi yaptırım gerektirmesi yönüyle diğer

mekanizmalardan daha fazla teminata sahiptir. Hak ve menfaatleri ihlal edilen kişi yargı denetimiyle yönetsel işlemin iptalini ya da karşılaştığı haksızlığın giderilmesini talep edebilir (Bozoğlu, 2008). Türkiye’de yargı denetimi idari ve adli olmak üzere iki şekilde gerçekleşir. İdari yargı sürecinde, kamu idaresinin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetlenmesinde idari yargı kuruluşları görev alır. Bunlar, “İdare ve Vergi mahkemeleri”, “Bölge İdare Mahkemeleri” ve “Askeri Yüksek İdare Mahkemesi”dir. Bu mahkemelerin en üst mercii Danıştay’dır. Danıştay, hem yüksek idare mahkemesi ve hem de devletin en yüksek danışma ve inceleme organıdır (Sürekli, 2016). Adli denetim ise, bireyler ve kurumlar arasındaki özel hukuk ve ceza hukuku uyuşmazlıklarının çözümünü kapsar. Bu tür denetim, genel mahkemeler tarafından gerçekleştirilir ve hem hukuki hem de cezai konuları içerir. Yargıtay, adli yargının en üst temyiz mercii olup, alt mahkemelerin kararlarını denetler ve gerektiğinde bu kararları onaylar veya bozar. Anayasa yargısı ise yargı denetiminin yanında başka anayasal problemlerin de yargısal usuller kullanarak çözülmesine dair yargısal faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Aliefendioğlu, 1996). Anayasanın diğer kanunların üstünde yer almasından dolayı kanunlar anayasaya aykırı olamaz. Buna rağmen yasama organı anayasaya aykırı bir kanun yaparsa, devreye anayasa yargısı denetimi girecektir (Bayraktar, 2013). Kamuoyu denetim mekanizması içerisinde ise medya kuruluşları, sivil toplum örgütleri, akademik kurumlar, düşünce kuruluşları, meslek odaları, sendikalar ve bireysel aktivistler önemli rol oynar. Bu aktörler, kamu kurumlarının faaliyetlerini izleyerek, eleştirerek ve kamuoyunu bilgilendirerek şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlar. Uluslararası denetim mekanizmaları, Türkiye’nin uluslararası taahhütlerine uyumunu değerlendirmek ve gelişmeleri takip etmek amacıyla kullanılır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Çevre ve İklim Anlaşması gibi uluslararası mekanizmalar Türkiye’nin uluslararası standartlara ve yükümlülüklerle uygun hareket etmesini sağlamayı amaçlamaktadırlar. Tüm bu denetim mekanizmalarının son yıllardaki yetersizliği karşısında birçok ülkede KDK diğer bir ifade ile ombudsmanlık kurumu kurulmuştur. Türkiye’de de KDK, bir denetim mekanizması olarak, vatandaşların kamu kurumlarıyla ilgili şikâyetlerini inceleyen, bu şikâyetlerin çözümüyle ilgilenen ve ilgili kuruma tavsiyede bulunan, bir anlamda kamu yönetiminin denetimini gerçekleştiren özerk bir kamu kurumudur (Atay, 2014).

KDK eğitim sistemi içindeki denetim mekanizmalarından biri olduğu için, eğitim, eğitim yönetimi ve eğitim denetimi kavramlarının da bu bağlamda açıklanması yerinde olacaktır. Toplumu oluşturan en önemli kurumlardan olan eğitim ile birey, kendi özellikleri ve eldeki ortam, koşul ve olanaklar bağlamında başta kendisi, sonra içinde bulunduğu toplum/ ulus ve en sonra dâhil olduğu evrensel yapının etkin bir üyesi haline getirilmektedir (Toprakçı, 2017). Böylelikle, eğitim gelecek nesilleri biçimlendirmek suretiyle toplumun varlığının devamına hizmet eder. Toplamlar geliştikçe, toplumsal kurumlar arasındaki iş birliği artar ve uzmanlaşmaya dayalı mesleki gereksinimler doğar. İş birliği ve uzmanlaşmanın gerçekleşebilmesi için toplumsal kurumlarda çalışacak bireylerin, önceden eğitim örgütlerinde yetiştirilmesi, eğitimin toplumsal açıdan ne kadar önemli olduğunu gösterir. Bu durum eğitim kaynaklarının etkili bir biçimde yönetilmesi gerekliliğini ortaya çıkarır ve bu da eğitim yönetimi disiplini doğurur. Eğitim Yönetimi, toplumun eğitim gereksinimini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü amaçlarına uygun olarak çalıştırma, geliştirme ve yaşatma süreci (Toprakçı, 2017) olarak tanımlanmaktadır. Bu sebeple eğitim yönetimi, toplumun, kurumların ve eğitim sistemlerinin etkili bir şekilde işlemlerini sağlamada önemli bir rol üstlenir (Toprakçı, 2013). Eğitim yönetimi, toplumun ihtiyaçlarına ve beklentilerine odaklanır. Bir toplumun değerleri, kültürü, ekonomik durumu ve sosyal yapısı, eğitim sisteminin şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Eğitim yöneticileri, kurumların amacına uygun çalışmasını sağlamak için yönetim süreçlerini etkin bir şekilde uygulamalı ve kurum içindeki tüm paydaşların iş birliğini teşvik etmelidir (Aydın, 2010). Bir eğitim örgütünün işlevlerini yerine getirmesi, yönetimin iyi olması kadar bir alt sistem olan denetimin de iyi olmasına bağlanmıştır. Kurumların belirlenmiş olan hedeflere ulaşma düzeylerini bilebilmeleri, ancak planlı ve sürekli bir izleme ve değerlendirmeye olanaklı olabilir (Aydın, 2014). Eğitim yönetimi sürecinde denetim, eğitim politikalarının ve uygulamalarının etkililiğini değerlendirmek için önemli bir araçtır. Eğitim denetimi, eğitimde gerçekleştirilen eylemlerin; mevcut yasal işleyişe, belirlenen amaca, hazırlanan plana, eldeki madde ve insan kaynaklarına uygun olup olmadığını kontrol etme sürecidir (Toprakçı vd., 2010). Eğitim denetiminin temel amacı, eğitim kalitesini ve etkinliğini artırmaktır. Bu süreç, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve eğitim kaynaklarının etkin kullanımında önemli bir rol oynar. Eğitim denetimi aynı zamanda eğitim

kurumlarının hesap verilebilirliklerini sağlar, öğrenci ve velilerin güvenini artırır ve eğitim sistemini sürekli olarak geliştirme imkânı verir (Gündüz ve Göker, 2017).

Türkiye'de eğitim denetimi, yukarıda bahsedilen denetim mekanizmaları tarafından gerçekleştirilir. Ülkemizde eğitim ve öğretim hizmetlerinin uygulanmasından ve denetiminden devlet adına sorumlu MEB'dir (Demirkasımoğlu, 2011). İdari denetim sürecinde, MEB'in Teftiş Kurulu Başkanlığı, merkez ve taşra teşkilatlarında görev yapan müfettişler aracılığıyla denetim faaliyetlerini yürütür. Bu müfettişler, okulların ve eğitim kurumlarının faaliyetlerini denetler. İl ve ilçe milli eğitim müdürlükleri, yerel düzeyde eğitim kurumlarını denetler ve merkezi yönetimin politikalarını uygular. İl ve ilçe milli eğitim müdürleri, okulların faaliyetlerini ve yönetim süreçlerini de izler (Konan, Bozanoğlu ve Çetin, 2019). Okul müdürleri, kendi okullarındaki öğretmenlerin, idari personelin ve diğer çalışanların faaliyetlerini denetler. Müdürler, eğitim-öğretim süreçlerinin kalitesini ve öğrencilerin başarı durumunu izler. MEB bünyesindeki iç denetim birimleri, bakanlık ve bağlı kuruluşların mali, idari ve operasyonel süreçlerini denetler. İç denetçiler, kurumların mevzuata uygun çalışıp çalışmadığını kontrol eder (Bülbül, 2020) . Yükseköğretimin idari iç denetim yetkisi ise Anayasa'nın 131. maddesi ile Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) verilmiştir. YÖK bünyesindeki Yükseköğretim Denetleme Kurulu üniversitelerin denetiminden sorumludur. YÖK bünyesindeki İç Denetim Birimi Başkanlığı ise YÖK'ün faaliyet ve uygulamalarını denetler. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) ise eğitim-öğretim kalitesinin artırılması, standartların yükseltilmesi ve uluslararası düzeyde tanınabilirliğin sağlanması açısından oldukça önemlidir. İdari dış denetimde, Sayıştay, MEB, YÖK ve bağlı kuruluşların mali işlemlerini ve bütçe uygulamalarını denetler. Bu denetim, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla yapılır. Eğitimin yargısal denetimi ile ilgili olarak, idari yargısal denetim idare mahkemeleri ve Danıştay tarafından, eğitimle ilgili yasaların Anayasaya uygunluğu Anayasa mahkemesi tarafından, adli yargı denetimi ise genel mahkemelerce yapılır. Türkiye'de iç hukuk yolları tükendikten sonra, eğitimle ilgili insan hakları ihlallerine maruz kalan bireyler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvurabilir. Türkiye'de milli eğitimin siyasi denetimi, yasama organı olan TBMM denetimi, yürütme organı olan hükümet adına MEB denetimi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim

Politikaları Kurulu, ve Milli Eğitim şuraları tarafından gerçekleştirilir. Karataş (2013) tarafından da belirttiği gibi, Türkiye'deki eğitim denetimi mekanizmaları, sivil toplum kuruluşları ve eğitim paydaşları tarafından da desteklenmektedir. Eğitim sendikaları, meslek örgütleri, veli dernekleri ve öğrenci temsilcileri gibi aktörler, eğitim denetimine katkıda bulunarak kamuoyu denetimiyle sistemin iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır. Türkiye'de eğitim denetimiyle ilgili sorunların çözümü ve şeffaflığın sağlanması amacıyla KDK, diğer adıyla Ombudsmanlık Kurumu, da önemli bir rol oynamaktadır.

Eğitim sisteminin işleyişi ve uygulamaları zaman zaman sorunlarla karşılaşabilir ve bireylerin eğitim hakları ihlal edilebilir. Bu durumda, KDK kamu hizmetlerinin yürütülmesinde şeffaflık, hesap verilebilirlik ve adalet ilkelerine uygunluk sağlamak amacıyla önemli bir role sahiptir. KDK vatandaşların kamu hizmetleriyle ilgili şikayetlerini değerlendirmek, sorunları çözmek ve kamu kurumlarının eylem ve kararlarının yasaya uygunluğunu denetlemekle görevlidir (KDK, 2012). Kurum, eğitim alanında da, eğitim hizmetlerinden kaynaklanan şikayetleri ele almaktadır. Mahkemeler, genellikle yargısal süreçlerde eğitim ile ilgili sorunlara çözüm arayışı için kullanılırken, Kamu Denetçiliği Kurumu daha çok idari süreçlerdeki haksızlıkların giderilmesine odaklanır. Bu bağlamda, KDK'nin eğitim alanında verdiği kararlar, hem bireylerin eğitim haklarının korunması hem de eğitim sisteminin iyileştirilmesi açısından, ve yargı yükünü hafifletme ve sorunu hızlı çözüme bakımından büyük önem taşımaktadır.

Alanyazında eğitimin idari bir faaliyet olarak ele alınarak, KDK ile ilişkilendirildiği sadece bir araştırmaya rastlanmıştır. Kaya (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, eğitim-öğretimle ilgili, 2013-2015 yılları arasında ombudsmanlık kurumuna yapılan 153 karar raporu incelenmiştir. Buna karşın, eğitim alanında yargı denetimi ile ilişkilendirilen çalışmalara rastlanmaktadır. Toprakçı ve Taş (2020) tarafından gerçekleştirilen, eğitim kurumları ile ilgili davalardan okul müdürleri hakkında Yargıtaya temyiz yoluyla taşınmış olanların incelendiği çalışmada, çalışma grubu 2009–2018 yılları arasında okul müdürleri ile ilgili temyiz yoluyla başvuru ve karara bağlanan Yargıtay davalarıdır. Araştırmanın sonucuna göre, incelenen 365 dava başvurusunun %37,8'i personel ilişkin davalardan oluşurken, diğer büyük bir kısmının da görevi kötüye kullanma ile ilgili olduğu ortaya çıkmıştır.

Toprakçı ve Akış (2020) MEB personeli ile ilgili olarak Yargıtaya temyiz yoluyla taşınmış dava kararlarının özelliklerini incelemişlerdir. Araştırma sonucuna göre, karar sayılarının 2014 yılında en yüksek seviyede olduğu, haklarında en fazla Yargıtay kararına ulaşılan personelin öğretmenler olduğu, açılan davalarda en fazla sayıda suç türünün vücut dokunulmazlığına ilişkin olduğu ifade edilmiştir. Toprakçı, Beytekin ve Doğan (2018) Yargıtayın özel öğretim kurumlarına ilişkin verdiği kararların incelemiştir. Araştırma sonucuna göre, incelenen 600 kararın özel öğretim kurumu çalışanlarının özlük hakları ile maddi manevi tazminat, kayıtlanma, fikri ve sınai haklar ve servis taşımacılığı gibi konuları kapsadığı tespit edilmiştir.

Eğitimin yargı denetimi ile ilişkilendirildiği çalışmaların yanı sıra, eğitimde kamu görevlilerini ilgilendiren veya idari işlemlerle ilgili birkaç araştırma da mevcuttur. Coşkun ve Toprakçı (2024) Türkiye Cumhuriyeti Danıştayının eğitim ile ilgili kararların incelemişlerdir. Araştırma sonucuna göre, Danıştayın eğitim ile ilgili kararlarının sırasıyla yardımcı hizmetler, eğitim faaliyetleri, danışma ve denetim faaliyetleri ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Toprakçı (2009), öğretmenler ve bazı meslek grupları içinde suç işleme ve suça karışma konularında bir karşılaştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin diğer meslek gruplarına göre suça daha az karıştıkları ve öğretmen ile yöneticiler karşılaştırıldığında ise yöneticilerin öğretmenlere göre daha fazla miktarda suça karıştıkları tespit edilmiştir. Ergün (2022) Danıştay kararlarında eğitim müfettişlerinin sorunlarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim müfettişlerinin disiplin, hiyerarşik yükselme, yapı, mali haklar, yer değiştirme ve yetki şeklinde konularında sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Sabuncuoğlu ve Beytekin (2022), okul yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki sorumluluklarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, yöneticilerin mevzuatın uygulanması sırasında birtakım sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir. Aslanargun ve Atmaca (2017) okul müdürlüğüne yapılan atama işlemlerini incelemişlerdir.

Bahsedilen araştırmalar eğitimin idari bir faaliyet olarak değerlendirildiği ve yargı denetimi ile ilişkilendirildiği ya da eğitimdeki idari işlemlerle ilgili çalışmalardır. Eğitim ile ilgili sorunların KDK ile ilişkilendirildiği sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Sadece 2023 yılında KDK'ye eğitim öğretim ile ilgili olarak yapılan başvuru sayısının 1455 olduğu ve bunun o yıl yapılan tüm başvuruların %7,53'ünü oluşturduğunu göz önüne aldığımızda (KDK, 2024), kurumun bir denetim mekanizması olarak eğitim

sistemi için ne denli önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, kurumun kurulduğu 2013 yılından 2023 yılına kadar olan karar belgelerinin incelendiği kapsamlı bir araştırma olmamasından dolayı, bu konudaki eksikliği kapatması açısından çalışma oldukça önemlidir.

1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, eğitim sistemindeki idari işlemlerle ilgili olarak KDK tarafından yürütülen denetim faaliyetlerinin kapsamını ve etkisini analiz etmektir. Özellikle, eğitimle ilgili idari işlemlere ilişkin başvuruların KDK tarafından nasıl değerlendirildiğini ve bu başvuruların eğitim sistemi üzerindeki yansımalarını incelemek hedeflenmektedir. Araştırma, KDK'nin eğitim alanında oynadığı rolü anlamak ve bu bağlamda eğitimdeki idari sorunların çözümüne katkıda bulunacak verileri ortaya koymak amacı taşımaktadır.

KDK'ye yapılan başvuruların sayısının ve oranının yüksek olması, eğitim sistemindeki idari sorunların ne denli yaygın olduğunu ve bu sorunların çözülmesinde KDK'nin önemli bir denetim mekanizması olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Ancak, alanyazında eğitimle ilgili KDK karar belgelerinin incelendiği sadece bir araştırma mevcuttur. Kaya (2019) tarafından yapılan çalışmada sadece 2013-2015 yılları arasındaki eğitimle ilgili karar belgeleri incelenmiştir. KDK karar belgelerinin kapsamlı bir şekilde incelenmemiş olması, bu konudaki literatürde bir boşluk oluşturmakta ve bu boşluğun doldurulması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu araştırma, KDK'nin eğitim alanındaki denetim faaliyetlerinin detaylı bir analizini sunarak, eğitimdeki idari işlemlerle ilgili sorunların daha iyi anlaşılmasına ve çözüm önerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunabilir. Ayrıca, bu çalışma, eğitim politikalarının iyileştirilmesi ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi açısından önemli bilgiler sağlayarak, eğitim sisteminin daha etkili ve verimli bir şekilde işlemesine yardımcı olabilir.

1.3.Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “KDK’nin eğitim-öğretimle ilgili kararlarında öne çıkan konular nasıldır?

Problem cümlesine bağlı olarak araştırmada cevabı aranan alt problemler şu şekilde sıralanabilir:

1. Eğitim-öğretime ilişkin KDK kararlarında öne çıkan konular nelerdir?

2. KDK kararlarında öne çıkan konuların yıllara göre dağılımı nasıldır?

1.4. Sayıtlar

1. Toplumsal bir kurum olarak eğitim örgütlerde de KDK'ye yansıyan problemler vardır.
2. KDK bu sorunları inceleyip birtakım kararlar vermektedir.
3. KDK verdiği kararları yayınlarak kamuoyuyla paylaşmaktadır.
4. Bu kararlar incelenerek, Kamu Denetçiliği Kurumu'na iletilen eğitimle ilgili problem konuları anlaşılabilir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Veri toplamada kullanılan belgeler Kamu Denetçiliği Kurumu'nun resmî web sitesindeki karar belgeleriyle sınırlıdır.
2. Karar belgelerinde “eğitim öğretim” kelimelerinin aranması ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsman Kurumu): Kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden inceleyen, araştıran ve önerilerde bulunan kurumdur (KDK, 2012).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, denetim kavramı ve onunla ilişkili terimler çerçevesinde, kamu denetimi ve KDK gibi önemli unsurlar ile eğitim denetimi, MEB ve yükseköğretim alanlarında denetim süreçleri ele alınmıştır.

2.1. Denetim ve Denetim ile İlgili Kavramlar

Eğitim sistemi içinde denetim farklı ifadelerde açıklanmaktadır. Taymaz (2002) Türk Eğitim Sisteminde denetim anlayışının çeşitli terimlerle ifade edildiğini belirtmiştir. Bu terimler arasında teftiş, denetleme, kontrol, inceleme, soruşturma, irşat, tetkik, tahkikat, muayene ve murakabe gibi ifadeler yer almaktadır. Denetim kavramı, farklı dillerde farklı anlamlar taşısa da, Türkçede eski terminolojide "murakabe" olarak ifade edilmekteydi. Bu farklı terimlerin kullanımı, denetim anlayışının zaman içindeki değişimini göstermektedir. Denetim terimi, sözlük anlamıyla "bir örgütün hedeflediği başarı düzeyine ne ölçüde ulaşıldığını belirlemek amacıyla faaliyetlerin değerlendirilmesi" olarak da tanımlanabilir (Bozkurt, Ergun ve Sezen, 2008, s. 27). Denetim süreçleri, bir kurumun veya sistemdeki uygulamaların etkinliğini, verimliliğini ve uygunluğunu değerlendirmeyi amaçlar. Türk Eğitim Sisteminde denetim, sıklıkla kontrol ve teftiş kavramlarıyla benzer anlamlarda kullanılmıştır. Ancak, denetim kavramının perspektifi oldukça geniştir.

Kamu ve kurum yararına insan davranışlarını kontrol etme süreci olarak tanımlanan denetim, belirli bir amacın gerçekleşmesini veya kuralların, standartların ve prosedürlerin uygun bir şekilde uygulanmasını temin etmek amacıyla gerçekleştirilen bir süreçtir (Taymaz, 2015). Denetim süreci, insan davranışlarını ve faaliyetlerini yönlendirmeyi, izlemeyi, kontrol etmeyi ve değerlendirmeyi içerir. Bu bağlamda, denetim; bir organizasyonun, kurumun veya sistemin amaçlarına ulaşmasını sağlamak, kaynakları etkin biçimde kullanmak ve hedeflere uygun bir biçimde hareket etmek için kritik bir öneme sahiptir (Sarpkaya, 2004; Taymaz, 2015).

Denetim, sadece hataların veya eksikliklerin tespit edilmesine odaklı değildir. Aynı zamanda, süreçlerin ve uygulamaların kalitesini artırmayı hedefler. Denetim süreçleri, kurumların hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmanın yanı sıra kaynakların etkili kullanımını sağlamak ve hesap verebilirliği artırmak amacıyla tasarlanmıştır. Bu perspektif, denetimin sadece bir kontrol mekanizması olmanın ötesinde bir değer katıcı

ve iyileştirici bir yaklaşımı içerdiğini vurgular. Bu değişim ve evrim, denetim anlayışının sadece basit bir denetleme veya kontrol süreci olarak algılanmadığını gösterir. Modern denetim anlayışı, sürekli gelişim, süreçlerin optimize edilmesi ve bütünsel bir yaklaşımı içermektedir.

Denetim, her türlü örgütün, kuruluşun veya sistemin vazgeçilmez bir unsurudur. Başaran (2000), denetimin evrensel bir gereklilik olduğunu, örgütlerin amacına, türüne veya yapısına bakılmaksızın denetimsiz bir şekilde varlıklarını sürdüremeyeceklerini ifade etmektedir. Belirlenen kalite kriterlerine ulaşma sürecinde denetimin rolü kritik öneme sahiptir. Kurumun belirlediği kalite standartlarının ve bu standartlara ulaşmak için belirlenen çalışma kriterlerinin uygulanabilirliğini sağlamak için denetimin etkisi büyüktür. Kalite denetimi, sistemin sorunsuz bir şekilde işlemesi ve aksaklıkların ortadan kaldırılması için önemlidir. Bu bağlamda denetimler sonucunda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla iyileştirici faaliyetler gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Dalak, 2000). Aydın'a (2014) göre, örgütlerde denetimin temel amacı, örgütün belirlenen hedeflerini ne ölçüde gerçekleştirdiğini belirlemek, daha üstün sonuçlar elde etmek için gerekli önlemleri almak ve süreçleri geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda örgütün faaliyetleri sürekli, planlı ve programlı bir şekilde gözlemlenir. Bu süreç içinde eksiklikler tespit edilir ve giderilir; hataların tekrarlanmasının önüne geçilir ve daha etkin bir işleyiş oluşturulmaya çalışılır.

Denetim, eğitim sistemlerinde kaliteyi artırmak, öğrenci başarısını yükseltmek ve toplumun beklentilerine uygun eğitimi sağlamak için vazgeçilmez bir araçtır. Bu bağlamda, denetim süreçleri eğitimdeki en iyi uygulamaları belirlemek, eğitim politikalarını değerlendirmek ve sürekli olarak iyileştirmek için kritik bir rol oynamaktadır (Kızılkant, 2011).

2.1.1. Kamu Denetimi

Kamu denetimi, hükümet veya kamu kurumları tarafından yürütülen faaliyetlerin, kullanılan kaynakların ve sonuçların yasalara, düzenlemelere ve kamu politikalarına uygunluğunu değerlendiren önemli bir süreçtir (Ataman, 2000). Bu denetimler, genellikle kamunun çıkarlarına, kamu kaynaklarının etkili ve verimli bir şekilde kullanımına, hesap verebilirliğe ve kamu hizmetlerinin kalitesine odaklanır. Kamu denetimi, genellikle resmi denetim organları veya bağımsız denetim kuruluşları tarafından gerçekleştirilir. Yıldırım ve Özyiğit'in de (2019) belirttiği üzere, genel bir

ifade ile kamu denetimi, kamu kaynaklarının etkili kullanımını sağlamak, hesap verebilirliği güçlendirmek, yasalara uygunluğu denetlemek ve kamu hizmetlerinin kalitesini artırmak amacıyla gerçekleştirilen önemli bir süreçtir. Bu denetimler, toplumun güvenini sağlamak ve kamu kurumlarının sorumluluğunu yerine getirmesini sağlamak için kritik bir rol oynar.

Kamu denetimi, üç farklı şekilde gerçekleştirilir. İlk olarak, yasama organı, yasaların oluşturulması, değiştirilmesi, yürürlükten kaldırılması, bütçenin hazırlanması ve ödeneklerin dağıtılması gibi konularda yönetsel organları denetleme yetkisine sahiptir (Köse, 1999). Yasama organı, bu süreçler sırasında yönetim organlarının faaliyetlerini inceleme ve denetleme imkanına sahiptir. İkinci olarak, yönetimin eylem ve işlemlerinin yanı sıra yöneticilerin faaliyetlerinin denetlendiği yol, yargı denetimi olarak adlandırılır. Bireyler ve yönetilenler arasındaki anlaşmazlıkların çözümlenmesinde yargı organlarının müdahalesi ve yönetim faaliyetlerinin yargı denetimine tabi tutulması, hukuk devletinin temel bir ilkesidir. Yargı denetimi, hukuk devletinin temelini oluşturan bir düzenlemeyi ifade eder (Gazet, 2007). Son olarak, ulusal düzeyde yürütme organı, Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve Bakanlıklardan oluşur. Cumhurbaşkanı ve Bakanlar, devletin üst yönetimini temsil ederler. Bu liderler ve yürütme içindeki diğer görevliler, doğrudan veya bağlı bulundukları özel denetim kuruluşları aracılığıyla bakanlıklar ve diğer kamu kuruluşlarını denetleyerek "üst denetim" işlevini yerine getirirler. Sonuç olarak, bu mekanizmalar, kamu kurumlarının etkili ve hesap verebilir bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlamak, yasalara ve hukuk normlarına uygunluğu denetlemek ve kamu hizmetlerinin kalitesini artırmak amacıyla kullanılır (Erdoğmuş, 2006).

Türkiye'de kamu yönetiminin denetim yöntemleri arasında, kamuoyu denetimi, ombudsman denetimi ve uluslararası denetim önemli yer tutmaktadır (Eryılmaz, 2010; Genç, 1998). Kamu yönetiminin etkinlik alanında, vatandaşlar ve sivil toplum kuruluşları bir araya gelerek belirli konularda idareyi etkileme çabası içindedir. Bu bağlamda, kamu yönetimi, toplumsal görüşleri dikkate alarak ve yönlendirmeleri göz önünde bulundurarak hareket etmek zorundadır. Bu yaklaşım, kamuoyunun etkin bir denetimine olanak sağlar (Doğan, 2020). Ek olarak, kamu yönetimi, ombudsman gibi bir kamu denetçisi tarafından da denetlenir. Ombudsman, halkın temsilcisi veya halkın avukatı olarak adlandırılan bir mekanizmadır. Ombudsman, vatandaşların haklarını

savunmak ve idareye karşı korumak amacıyla önemli bir rol üstlenir. Bu denetim mekanizması, kamu yönetiminin faaliyetlerini tarafsız bir şekilde incelemek, vatandaşların şikayetlerini ele almak ve çözüm üretmek amacıyla etkin bir şekilde çalışır. Ayrıca, son yıllarda küreselleşme süreci ve bu sürecin getirdiği gelişmeler (insan hakları, demokrasi ve güvenlik gibi) nedeniyle kamu yönetimi uluslararası denetim altında da bulunmaktadır (Parlak ve Doğan, 2015). Bu uluslararası denetim mekanizmaları, Türkiye'nin uluslararası taahhütlerine uyumunu değerlendirmek ve gelişmeleri takip etmek amacıyla kullanılır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Çevre ve İklim Anlaşması gibi uluslararası mekanizmalar Türkiye'nin uluslararası standartlara ve yükümlülöklere uygun hareket etmesini sağlamayı amaçlamaktadırlar. Özetlemek gerekirse, Türkiye'de kamu yönetimi farklı denetim yöntemleriyle denetlenmektedir. Kamuoyu denetimi, ombudsman denetimi ve uluslararası denetim, kamu yönetiminin şeffaflığını, hesap verebilirliğini ve etkinliğini artırmak için kullanılan önemli mekanizmalardır.

2.1.2. Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık Kurumu)

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından, insan hakları kavramının küresel düzeyde hızla evrim geçirmesi, kamu yönetimlerinin de yeni yaklaşımlara yönelmesine yol açmıştır. Bu süreç içerisinde, insan haklarının hem ulusal hem de uluslararası düzeyde korunması ve kamu yönetimlerinin bireylerin haklarının ihlaline karşı korunmasına yönelik mekanizmaların geliştirilmesi büyük bir önem kazanmıştır (Keser ve Sucu, 2021). Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, birçok ülke kamu denetçiliği, bir diğer ifade ile ombudsmanlık, kurumlarını oluşturmuş veya güçlendirmiştir.

Kavramsal olarak, ombudsman terimi İsveç dilinde köken almakta olup, halkın idari işlemlerle ilgili şikayetlerini inceleyen, vatandaşların haklarını koruma görevini üstlenen ve yönetim ile bireyler arasında arabuluculuk rolü oynayan bir kişiyi ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu terim, "ombuds" kelimesiyle temsilci, arabulucu veya sözcü anlamına gelen kısım ile "man" kelimesiyle kişi anlamına gelen kısım birleştirilerek oluşturulmuştur (Tayşı, 1997).

Denetçi ya da ombudsman kavramı, idari faaliyetlerin denetlenmesi amacıyla atanmış bireyleri ifade ederken, KDK ya da Ombudsman kurumu, ise bu bireylerin denetim görevini yürüttüğü kurumu ifade eder. Ombudsman kurumu, her ülkenin

kendi koşullarına uygun olarak farklı yapılar altında oluşturulmuş ve dünya genelinde farklı isimlendirmelerle anılmıştır (Karcı, 2010, 20-24).

Kılavuz, Yılmaz ve İzci, kamu denetçisini şu şekilde tanımlamışlardır:

...temelde parlamentodan gelen yetkisini kullanarak faaliyet gösteren, idarenin çeşitli eylem ve işlemlerinden zarar gören bireylerin şikayetleri üzerine veya kendi girişimiyle inceleme ve soruşturma yürüten, bağımsız ve tarafsız bir tutum sergileyen, yöneticilerin takdir yetkisini kötüye kullanmasını engellemeyi amaçlayan, mevzuata uygunluk sağlama görevini üstlenen, tavsiye niteliğinde kararlar veren ve yaptırım yetkisi olmayan kamu görevlisidir (2003, s. 54).

Bu denetçi aynı zamanda yıllık raporlarla çalışmalarını kamuoyuna ve parlamentoya sunmaktadır. Efe ve Demirci'nin de (2015) belirttiği üzere, Ombudsman, yetki alanına devlet kurumları, yerel yönetimler, kamu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu görevi gören diğer kuruluşları kapsayan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Eğitim alanında da kamu denetçiliğinin gerekliliği, ombudsmanın geniş yetki alanının sağladığı avantajlarla doğrudan ilişkilidir. Eğitim sistemleri de kamu kaynaklarıyla işlediği için, öğrencilerin, velilerin, öğretmenlerin ve diğer paydaşların çeşitli konularda yaşadığı sıkıntılar ve şikayetler oluşabilir. Eğitim alanında faaliyet gösteren devlet kurumları, yerel yönetimler, meslek kuruluşları, eğitim iktisadi teşebbüsleri ve benzeri kamu görevi gören kurumlar da ombudsmanın denetim alanına giren kurumlar arasında yer almaktadır. Bu durum, eğitim sistemindeki işleyişin şeffaflığı, adil yönetim ve hukukun üstünlüğünün sağlanması için önemli bir mekanizmanın varlığını gösterir. Bu bağlamda, eğitim alanında kamu denetçiliği sayesinde bireylerin hakları korunabilir, haksızlıkların önüne geçilebilir ve eğitim sistemi daha güvenilir ve etkili bir şekilde yönetilebilir hale gelebilir.

2.1.3 Eğitim Denetimi

Demokratik toplumlarda her birey için zorunlu olan ve toplumun gelişimine büyük katkı sağlayan eğitim sistemi, belirli hedeflere ulaşabilmek ve sürdürülebilirliği sağlamak için eğitim kalitesi ve standartlarının yükseltilmesi ve korunmasına büyük önem verir. Bu nedenle, eğitim sistemi içinde denetim, eğitim kalitesini ve öğrenme etkinliklerini geliştirmenin ayrılmaz bir parçasıdır (Toprakçı ve Özerten, 2020). Eğitim denetimi, eğitim örgütlerinin hedeflerine ne kadar yaklaştığını belirlemek, daha üstün başarılar elde etmek için gereken tedbirleri almak ve süreçleri geliştirmek amacıyla yürütülen bir süreçtir. Eğitim kurumları, kendi varoluş amacını

gerçekleştirme derecesini sürekli olarak gözlemlemeli ve bilgi edinmelidir. Bu, eğitim faaliyetlerinin, sürecin ve sonuçların düzenli ve sürekli bir şekilde denetlenerek değerlendirilmesiyle mümkündür (Aydın, 2014). Okutan (2016) perspektifine göre, eğitim denetimi, eğitim örgütlerinin tüm bileşenlerinin koordineli bir şekilde kullanılmasını gerektirir. Bu amaçla, eğitim yöneticilerinin hem insan kaynaklarını hem de materyal kaynaklarını uyumlu bir şekilde kullanma yeteneğine sahip olmaları önemlidir. Toprakçı, Çakırer, Bilbay, Bağçıvan ve Bayraktutan (2010) tarafından ifade edildiğine göre, eğitim denetimi, eğitim sürecinin sonuçlarının, uygulamalarının, yasal gerekliliklerin, amaçların, planlamaların ve kaynakların uygunluğunun değerlendirildiği bir süreçtir. Bu değerlendirme, önceden belirlenmiş standartlara ulaşmayı ve istenmeyen durumları ortadan kaldırmayı amaçlayan etik kurallarla yönlendirilir. Tok (2013) denetçilere karşı olumsuz tutumların ortadan kaldırılması için, denetim sürecinde hedefler, gereklilikler ve faydalar konusunda bilgilendirmeler yapılmasını vurgulamaktadır. Gündüz'e (2012) göre ise, eğitim denetimi, öğretimi geliştirmek ve öğrenci başarısını artırmak amacıyla öğretmenleri eğitim sürecine aktif bir şekilde dahil etmeyi hedefler. Bu bağlamda, eğitim denetimi süreci sadece kontrol etmekle kalmayıp aynı zamanda geliştirmeyi de içerir. Benzer şekilde, Aslan (2015), sürecin sadece kontrol etmekle sınırlı olmasının yetersiz olduğunu ifade eder. Eğitim denetimi sürecinde rehberlik faaliyetlerinin de yer alması gerektiğini vurgular. Rehberlik faaliyetleri olmadan yapılan eğitim denetiminin eksik kaldığını belirtir.

Demir ve Tok (2016) ise yaptıkları çalışmada, eğitimde denetimin iki ana önemine vurgu yapmışlardır. Denetimin hataları, eksiklikleri ve yanlış uygulamaları belirleyerek gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olduğunu, ve örgütün amaçlarını gerçekleştirebilmesini ve düzenini koruyabilmesini sağladığını vurgulamışlardır. Sonuç olarak, eğitim denetimi sadece uygulamaları kontrol etmekle sınırlı olmayan bir süreç olarak görülmekte ve aynı zamanda geliştirme ve rehberlik amacı taşımaktadır. Herhangi bir denetime tabi olmayan birimler, hedeflerinden sapmaya başlayabilirler, bu nedenle okul amaçlarının sürekli olarak gerçekleştirilmesini sağlamak için denetim zorunludur (Toprakçı vd., 2010).

2.1.3.1 Milli Eğitimde Denetim

Eğitimin toplumsal bir kurum haline gelmesi ve herkes için zorunlu eğitimin önemi, çağdaş toplumların oluşum süreciyle sıkı bir şekilde ilişkilidir. Bu süreç, 19.

yüzyılın sonlarına doğru başlamış ve 20. yüzyıl boyunca daha fazla gelişme göstermiştir. Sanayi Devrimi ve endüstrileşme süreçleri, toplumları daha karmaşık hale getirerek eğitim ihtiyacını artırmıştır. Okuryazarlık ve temel bilgiye erişim, iş gücünün gereksinimlerini karşılamak ve bilgi ekonomisinin temellerini oluşturmak için hayati öneme sahip olmuştur. 19. yüzyılın sonlarına doğru, eğitim hakkı giderek insan haklarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiş ve demokratik bir toplumun kuruluşunda önemli rol oynamıştır. Birçok ülke, milli devletlerin oluşturulması sürecinde eğitimi birleştirici bir unsur olarak görmüş ve milli kimliği inşa etmek ve vatandaşları ortak bir kültür ve değerler sistemi etrafında bir araya getirmek için eğitim kurumları kullanılmıştır. Eğitim, toplumsal dönüşümün bir aracı haline gelmiş, toplumsal sorunların çözümünde eğitimin önemi vurgulanmıştır. Örneğin, toplumsal eşitsizliklerin azaltılması, cinsiyet eşitliği ve çevre koruma gibi konularda eğitim önemli bir rol oynar. Eğitim ayrıca, bir ülkenin ekonomik kalkınmasında belirleyici bir faktördür. İyi eğitilmiş bir iş gücü, modern ekonomilerin gereksinimlerini karşılamada kritik bir rol oynar. Bu gelişmelere bağlı olarak günümüzde milli eğitim sistemi “milli devletin inşasında ve sürdürülmesinde temel amaç olarak görülür, ve en temel kurumlardan biridir” (Şişman, 2013).

Günümüzde toplumlar için eğitim sisteminin amaçlarına ulaşması ve sürekli iyileştirmesi, eğitim kalitesinin ve standartlarının korunması ve yükseltilmesi ile sağlanır. Bu hedeflere ulaşmak için eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği okulların amaçlarına uygunluğu, belirli ölçütler doğrultusunda yapılan denetimler aracılığıyla değerlendirilir (Toprakçı, 2004).

Türk eğitim sisteminde, eğitim ve öğretim faaliyetleri Anayasa'nın 42. maddesi doğrultusunda devletin denetimi ve gözetimi altında yürütülür. Eğitim-öğretim hizmetlerinin devlet adına yürütülmesi, gözetilmesi ve denetlenmesi sorumluluğu MEB'e aittir.

MEB tarafından verilen tanıma dayalı olarak, denetim şu şekilde ifade edilebilir:

Kamu kurumları ve kuruluşlarında, anayasal ve yasal hedeflere ulaşmak amacıyla gerçekleştirilen çalışmaların nesnel, güvenilir ve evrensel ölçütlerle değerlendirilmesi süreci, uygunluk, doğruluk, düzenlilik, verimlilik, ekonomiklik ve etkinlik açısından mevcut durumun tespit edilmesi, eksikliklerin giderilmesi için yönlendirme yapılması, değişim ve gelişim için öneriler sunulması sürecidir (MEB, 2016b, s. 8).

MEB, Türkiye’deki tüm okulların denetiminden sorumludur. Eğitim alt sistemleri, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmeye katkı sağlayan araçlar olarak kabul edilir ve MEB tarafından kendi içinde alt sistemlere ayrılmıştır. Bu alt sistemler, bir bütün olarak ele alınarak eğitim sürecinin etkinliği değerlendirilir. Bu tür değerlendirmeler genellikle "eğitim denetimi" adını alır. Denetim, eğitim sürecinin bir alt sistemidir ve belirlenen hedeflere ulaşmak için gerekli olan unsurları uygulamayı amaçlar. Bu sayede eğitimin amaçları en üst seviyede gerçekleştirilmiş olur.

Bu denetim süreci, objektif ve güvenilir ölçütlerle karşılaştırma yapabilme yeteneğini içerirken aynı zamanda ulusal standartlara ve önceden planlanmış esaslara uygunluğu belirleme, giderilebilir eksiklikler konusunda rehberlik sağlama, değişim ve gelişim için misyon ve vizyon önerileri sunma amacını taşır.

Türkiye’de eğitim sistemine yönelik gerçekleşen değişiklikler, denetim mekanizmalarına doğrudan etkilerini yansıtmaktadır. Denetim, eğitim sisteminin alt bir bileşeni olarak faaliyet gösterirken, aynı zamanda destekleyici bir rol üstlenir ve bu birlikte şekillenen yapı, eğitim kalitesinin geliştirilmesi için hayati bir unsur olarak öne çıkar. Günümüzde toplumlar, eğitimin daha nitelikli, şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde işlemesi yönünde yoğun bir beklenti içerisindeyler (Thakral, 2015). Bu beklenti, denetimin rolünü ve önemini daha da artırmıştır. Türk Eğitim Sistemindeki değişiklikler, hem eğitim kalitesinin artırılması hem de toplumun beklentilerine cevap verilmesi açısından denetim mekanizmalarının etkisini daha da vurgulamaktadır. Eğitim sistemindeki politika değişiklikleri, ulusal yetişek revizyonları, öğretim yöntemlerindeki dönüşümler gibi faktörler, denetimin odak noktalarını da etkileyebilir. Denetim, bu tür değişikliklere uyum sağlama, yeni politikaların etkin bir şekilde uygulanması ve eğitim kalitesinin sürekli olarak gözlemlenerek iyileştirilmesi gibi alanlarda önemli bir rol oynar.

2.1.3.2 Yükseköğretimde Denetim

YÖK, Türkiye'deki üniversitelerin genel yönetimi, politikaları ve denetim mekanizmalarının belirlenmesi ve izlenmesi konularında merkezi bir kurumdur. YÖK, yükseköğretim sisteminin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve kalite standartlarının sağlanması amacıyla faaliyet gösterir. YÖK, üniversitelerin akademik kalite standartlarına uyumlu olarak çalıştığından emin olmak amacıyla düzenli denetimler gerçekleştirir. Yükseköğretim Kanunu’nun 8. Maddesine göre, “Yükseköğretim

Denetleme Kurulu, yükseköğretimde denetleme ve değerlendirme sürecini görev alan Yükseköğretim Kurulu'na bağlı en yüksek organdır. Yükseköğretim Denetleme Kurulunun temel görevi Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim altında bulundurmaktır” (1981).

Türkiye’de Yükseköğretim denetiminin gelişim süreci son yıllarda hız kazanmıştır. 2007 yılı sonrasında Türkiye'deki üniversiteler, kalite yönetimi çalışmalarına odaklanmıştır (Özçiçek ve Karaca, 2019). Başlangıçta, üniversitelerin tercih edilebilirliğini artırmak amacıyla yapılan değişiklikler ve uygulamalar öne çıkmıştır. Öğrenciler, benzer seviyedeki iki üniversite arasında tercih yaparken eğitim içeriği, akademik kadro kalitesi, sosyal ve fiziki imkanlar gibi faktörlere daha fazla önem verir hale gelmiştir. Bu dönemde YÖK dünya genelindeki kalite akreditasyon kuruluşlarının çalışmalarını ve önde gelen üniversitelerin tercih edilen uygulamalarını incelemiş ve Türkiye'deki üniversitelerin kalite denetimine ihtiyaç duyduğunu fark etmiştir (Soyer ve Güler, 2021). 2015 sonrasında Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) kurulmuş ve üniversitelerde kalite denetiminin gerekliliği vurgulanmıştır. 2017 yılında ise YÖKAK, mali ve idari açıdan özerk bir yapıya kavuşmuştur. Bu süreçte YÖKAK, üniversitelere hem fiziki koşullarını hem de eğitim içeriğini iyileştirmeleri için standartlar getirmiştir. Üniversiteler, belirli dönemlerdeki gelişimlerini rapor haline getirerek verileri "yonetim.yokak.gov.tr" adlı platforma girmektedirler. Bu denetimler aslında yaptırım amacı taşımasa da, üniversitelerin kalite gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Tüm bu adımlar, Türkiye'deki üniversitelerin kalite yönetimi ve gelişimine odaklanarak eğitim standartlarını yükseltmeyi amaçladıklarını göstermektedir (Canatan, 2020). Türkiye'deki yükseköğretim kurumları için YÖKAK eğitim-öğretim kalitesinin artırılması, standartların yükseltilmesi ve uluslararası düzeyde tanınabilirliğin sağlanması açısından oldukça önemlidir. YÖKAK ile, üniversiteler kendi iç denetim birimlerini oluşturarak üniversite içerisinde finansal işlemlerden idari süreçlere kadar geniş bir yelpazede denetim süreçlerini gerçekleştirmeye başlamışlardır. Ayrıca, Türkiye'deki birçok üniversite programları için akreditasyon süreçlerine katılmaktadırlar. Program Değerlendirme ve Akreditasyon Dernekleri (PDE) bu süreçleri yürüten kuruluşlardır. Bu dernekler, ulusal ve uluslararası kalite standartlarına uygunluğu değerlendirir ve

akreditasyon sağlamaktadır. Bu denetim yollarına ek olarak, Türkiye'de bazı üniversiteler, uluslararası denetim kuruluşlarına da başvurabilir. Bu kuruluşlar, üniversitelerin mali kayıtlarını, harcamalarını ve finansal işlemlerini değerlendirerek denetler.

Tüm bu denetim yöntemleri, yükseköğretim kurumlarının kalite ve etkinliklerini artırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, üniversitelerde iç denetim birimlerinin, akreditasyon süreçlerinin ve uluslararası denetim kuruluşlarının rolü önemlidir. Bu denetim mekanizmaları, üniversitelerin sürekli olarak kendilerini geliştirmelerine ve daha yüksek standartlara ulaşmalarına yardımcı olur. Bu süreçte kamu denetçiliği, yükseköğretim kurumlarının denetimlerinin bağımsızlığını ve şeffaflığını artırarak, öğrenci haklarının ve adaletin korunmasına katkıda bulunabilir.

2.1.4 Eğitim Denetiminde Ombudsmanlık

Ombudsmanlık Kurumunun eğitim denetimi konusunda birçok avantajı bulunmaktadır. İlk olarak, kurumun bağımsızlığı ve tarafsızlığı, eğitim sisteminde yaşanan sorunların nesnel bir şekilde ele alınmasını sağlar. Kurum, şikayetlerin incelenmesi sürecinde taraflar arasında adil bir denge sağlamaya çalışır ve tarafsızlığıyla güven oluşturur. İkinci olarak, Ombudsmanlık Kurumunun yetkileri ve görevleri geniş kapsamlıdır. Kurum, öğrencilerin haklarının ihlal edildiği durumlarda soruşturma yapabilir, gerektiğinde ilgili mercilere önerilerde bulunabilir ve çözüm önerileri sunabilir. Bu sayede, eğitimle ilgili şikayetlerin etkili bir şekilde çözülmesi ve eğitim sisteminin sürekli olarak geliştirilmesi mümkün olur. Üçüncü olarak, Ombudsmanlık Kurumunun şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerine olan bağlılığı, eğitim denetiminin etkinliğini artırır. Kurum, şikayetlerin incelenmesi ve karara bağlanması süreçlerinde açıklık ilkesini benimser ve kamuoyunu bilgilendirir. Bu sayede, eğitim sistemiyle ilgili sorunlar hakkında toplumun bilgilendirilmesi sağlanır ve güvenilirlik oluşturulur.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Yurtiçi Araştırmalar

Engin (2022) tarafından hazırlanan “Üniversite Ombudsmanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği: Bir Model Önerisi” isimli doktora tezinde, Washington Üniversitesinde bulunan ombudsman ofisi ile Sydney Teknoloji Üniversitesinde bulunan ombudsman ofisinin özellikleri karşılaştırılarak, bu iki ülkede ve Türkiye'deki

genel ombudsmanlık sistemleri incelenmiş ve Türkiye'de uygulanabilir bir üniversite ombudsmanlık sistemi için öneriler geliştirilmiştir. Sonuç olarak, "Üniversite Ombudsmanlığının Yükseköğretim Kurulu Denetimi Altında Üniversite İçinde Kurulması" modeli en uygun seçenek olarak tavsiye edilmiştir.

Güray (2021) tarafından sunulan “Türkiye’de Öğrenci Ombudsmanlığı: Bir Örnek Olay İncelemesi” adlı makalede, Altınbaş Üniversitesinde 2019 yılında kurulan öğrenci ombudsmanlığı birimi üzerinden gerçekleştirilen bir vaka analizi incelenmiştir. Bu analizde, öğrenci ombudsmanlığı biriminin kurum içinde iyi yönetim prensiplerinin uygulanmasına katkısını araştırma odaklı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca, öğrenci ombudsmanlığının yapı, işlev ve gelişimi üzerine de detaylı bir inceleme yapılmıştır. Bu çalışmanın Altınbaş Üniversitesindeki uygulaması, uluslararası örneklerle karşılaştırılmış ve birimin etkinliği, kurum içi yıllık faaliyet raporu ve öğrenci memnuniyeti anket sonuçları gibi verilere dayalı olarak analiz edilmiştir.

Üniversite Ombudsmanlığına ilişkin yapılan “ Üniversite Ombudsmanlığı” isimli diğer bir çalışmada Yavuz (2021), Türkiye’de şu an ulusal düzeyde faaliyet gösteren KDK bulunsa da, özel olarak oluşturulan üniversite ombudsmanlıklarının mevcut olmadığını; bununla birlikte, üniversite ombudsmanlığının bağımsız bir varlık olarak kabul edilmesi ve kendi özel mevzuatına sahip olması durumunda, üniversiteler içinde ortaya çıkan anlaşmazlıklar yine üniversite içindeki uzman ombudsmanlar tarafından daha hızlı ve etkili bir şekilde çözümlenebileceğini vurgulamıştır. Bu nedenle, her bir üniversitenin kendi üniversite ombudsmanlığını kurmasının faydalı olabileceğini savunmuştur.

Kaya (2020) tarafından gerçekleştirilen “Bir Örgütsel Ombudsmanlık Uygulaması Olarak Yükseköğretim Ombudsmanlık Ofisleri” adlı çalışma, yükseköğretim kurumlarında örgütsel ombudsmanlık bürolarının rolleri, işlevleri ve tarihsel gelişimlerini incelemiştir. Literatür taraması, ULAKBİM, ERİC, Scopus ve Google Akademik veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, ülkeler arasındaki yükseköğretim yapısı farklılıkları nedeniyle yükseköğretim ombudsmanlığı uygulamalarının da farklılık gösterdiğini göstermiştir. Dünya genelindeki yükseköğretim ombudsmanlık ofislerinin amaçları, organizasyon yapıları, finansman kaynakları ve kapsamlarının daha fazla araştırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Türkiye'de ise özgün yükseköğretim yapısı göz önüne alınarak örgütsel ombudsmanlık modeli geliştirilmesi tavsiye edilmiştir.

Kaya (2019) tarafından yayımlanan “Eğitim Kurumlarında Şikâyet Yönetimi: Ombudsmanlık Raporlarının İncelenmesi” başlıklı makalede, eğitim-öğretim hizmetine yönelik ombudsmanlık kurumuna yapılan şikayetleri incelenmiştir. 2013-2015 dönemine ait 153 karar raporu kullanılarak yapılan araştırma, eğitim kurumlarında özellikle burs ve kredi, mezuniyet ve kayıt işlemleri, ölçme ve değerlendirmeye yönelik düzenlemelerin gerekli olduğunu göstermiştir. Ayrıca, devlet üniversiteleri ve iç paydaşları en fazla şikâyet alan grup olarak belirlenmiş ve şikayetler sıklıkla üniversite faaliyetleriyle ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle, etkin bir yönetim için önerilen çözüm, üniversiteler içinde örgütsel ombudsmanlık bürolarının kurulması şeklindedir.

Özerdem (2018) “Dünyada Yükseköğretim Sisteminde Ombudsmanlık Kurumunun Gelişimi ve Türk Yükseköğretim Sisteminde Ombudsmanlık Sisteminin Getirilmesine Dair Öneriler” başlıklı çalışmada, yükseköğretimde ombudsmanlık düşüncesinin İskandinav ülkeleri başta olmak üzere Batı Avrupa ve Kuzey Amerika’da nasıl ortaya çıktığı ve nasıl uygulandığını açıklayarak, Türk yükseköğretim sisteminde bulunmayan bu sistemin Türkiye’de yürürlüğe girdiğinde Türk öğretim sisteminin demokratikleşmesine nasıl bir katkı sunacağına ilişkin öneriler getirmiştir.

2.2.2. Yurtdışı Çalışmalar

Yurtdışında ombudsman kavramının eğitim kurumlarının işleyişini daha şeffaf ve etkin hale getirebilecek bir süreç olabileceği düşüncesinin dile getirilmesi 1960 da başlamıştır. Kruszynski (1968), Rucker (1969), Cochran (1969) ve Stephen ve Brown (1971) ombudsmanlık uygulamalarının okulların etkinliğinin ve işlerliğinin artırılmasında katkı sağlayabileceğini vurgularken, Wacker (1975) “Seçilmiş Şehir Liselerinde Görevli Görevliler Tarafından Algılanan Öğrenci Ombudsmanının Rolü” başlıklı çalışmada liselerde öğrenci ombudsmanlığının yönetsel problemlerin çözümünde ve öğrenci haklarının korunmasında etkili olabileceğini öne sürmüştür. Koslovsky ise ombudsmanlık uygulamasının tüm devlet okullarında uygulanabilirliğini savunmuştur (1974).

Mirta, Sedana ve Putra (2018) “Bali Eyaleti Temsilcisi Endonezya Cumhuriyeti Ombudsmanının SMPN 2 Gianyar'da Eğitim Hizmetlerinin Düzenlenmesindeki Rolü” başlıklı çalışmalarında, Gianyar'ın Devlet Ortaokullarında eğitim hizmetlerinin organize edilmesinde Endonezya Cumhuriyeti Bali İl Temsilcisi ombudsmanının rolünü incelemiştir. Sonuçlar, eğitim hizmetlerinin yasa ve yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirilmesinde ve eğitim kurumlarının kötü yönetim eylemlerinden kaçınmasında Ombudsmanın çok önemli bir role sahip olduğunu göstermiştir.

Claussen (2014) “Amerikan Yüksek Öğretiminde “Ombudsmanların” Gelişen Rolü” isimli çalışmasında Amerika Birleşik Devletleri’nde 1960’lı yıllardan günümüze kadar uygulanan üniversite ombudsmanlığının gelişimini incelemiştir. Üniversite ombudsmanlık ofislerine yönelik idari desteğin ve bu ofislerin etkinliğinin artırılmasını teşvik etmeyi amaçlayan bazı tavsiyelerde bulunmuştur. Benzer olarak, Smith “Öğrenci Ombudsmanlığının Kısa Tarihi: ABD Yükseköğretimindeki Rolünün Erken Dönem Gelişimi” başlıklı çalışmasında, üniversitelerde kamu denetçiliği uygulamalarını incelemiş, sadece öğrencilere hizmet veren ombudsman modelinin geliştirilerek tüm kampüs topluluğuna hizmet veren bir modele dönüştürülmesi tavsiyesinde bulunmuştur (2020).

Lajos ise “Macaristan'da Eğitim Hakları Ombudsmanının Rolü” adlı çalışmasında, Macaristan'daki okullarda eğitim hakkının korunmasına yönelik alınacak önemli tedbirlerden birinin ombudsmanlık uygulamasının yaygınlaştırılması olduğunu vurgulamıştır. Fiziksel şiddet gibi durumların kamuoyuna daha fazla duyurulması ve daha etkin tedbirlerin alınmasında uygulamanın etkinliğini vurgulamıştır (2015).

Yurtiçi ve yurtdışı çalışmalar incelendiğinde, eğitimde ombudsmanlık sisteminin uygulanabilirliğinin tartışılmasının yurtdışında Türkiye’ye göre çok daha erken başladığı görülmektedir. Ayrıca, yurtdışı çalışmalar ilkokuldan üniversiteye kadar eğitimin her kademesinde ombudsmanlık sisteminin uygulanmasına yönelik önerilerde bulunurken, Türkiye’de yapılan akademik çalışmalar sadece yükseköğretimde ombudsmanlık sistemi üzerinde yoğunlaşmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, çalışma dokümanı, verilerin analizi ve geçerlik ve güvenilirliğine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

KDK'deki kararlarda eğitim-öğretim ile ilgili öne çıkan konuların neler olduğu ve yıllara göre nasıl bir dağılım gösterdiğini araştırabilmek için yapılan bu çalışma nitel bir araştırma olup, durum deseni temelinde doküman incelemesi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma bir olayın, olgunun ya da nesnenin özelliklerinin derinlemesine anlaşılacak istendiğı durumlarda kullanılır. KDK'ye yapılan başvurular sonunda kurumun verdiği kararlar derinlemesine incelenmesi gereken bir olgudur. Dolayısıyla, bu çalışma nitel araştırma için uygundur. Öte yandan, kararlar çeşitli özellikleri bağlamli nitel araştırmanın çeşitli desenlerinde incelenebilirken, bu araştırmada kararların olduğu haliyle inceleniyor olması durum deseninin tercih edilmesini belirlemiştir. Çünkü durum deseninin odak noktası bir olayı var olduğu gibi tanımlamaya çalışmaktır (Aytaçlı, 2012, Ozan Leylum, Odabaşı ve Kabakçı Yurdakul, 2017).

Durum deseninde kullanılabilecek farklı veri toplama yöntemleri vardır (Bogdan ve Biklen, 1998). Bu yöntemlerden biri de doküman incelemesidir. KDK kararlarının doküman hali bu araştırmanın veri kaynağı olarak değerlendirildiğinden, yöntem olarak doküman incelemesi tercih edilmiştir.

Genel bir ifadeyle doküman inceleme araştırmanın problemiyle ilgili alakalı bilgi içeren materyallerden yararlanmayı kapsar (Ekiz, 2015; Karasar, 2005; Karataş, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Doküman inceleme, belli bir amaca dönük olarak görsel, işitsel ve metinsel kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerinden oluşur. Bu araştırmada da KDK'nin kararları birer belge/doküman olarak değerlendirilmiştir.

3.2. Çalışma Dokümanı

Araştırmanın çalışma materyalinin seçimi için örnekleme yöntemleri kullanılmamıştır. Çalışmanın dokümanlarının tümüne ulaşmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın dokümanını 2013-2023 yılları arasında KDK resmî web sitesinde eğitim-öğretime ilişkin yayınlanan karar belgeleri oluşturmuştur. Çalışmada kullanılacak kaynaklara ulaşmak için KDK'nin web sitesi

(<https://www.ombudsman.gov.tr/>) incelenmiştir. İnceleme sırasında, web sitesinde yıllık raporlar, karar yayınları ve otomatik karar arama sekmesi olduğu tespit edilmiştir. Kaynaklar incelenerek araştırmanın problemine uygun bölümler olduğu tespit edilmiştir. Yıllık rapor, karar yayını ve otomatik arama sekmelerinde “eğitim-öğretim gençlik ve spor” bölümlerinin olduğu, bu bölümlerdeki eğitim-öğretim ile ilgili karar metin ve belgelerinin tez danışmanı ile araştırma için uygun olduğu görüşüne varılmıştır. Yıllık rapor ve karar yayınlarında bu metinlerin geçtiği bölümler tespit edilerek başvuru numaraları kaydedilmiş, karar arama sekmesinde ise “eğitim-öğretim gençlik spor” sekmesi kullanılarak arama sadece eğitimi içeren karar metinlerini gösterecek şekilde daraltılmış ve başvuru numaraları kaydedilmiştir. Bu süreçte “gençlik ve spor” ile ilgili karar metinleri araştırmaya dahil edilmemiştir. 2013-2017 yılları arasında KDK web sitesinde otomatik detaylı arama sekmesi bulunmadığı için, bu yıllar arasındaki kararlara ulaşmak için yayınlanan yıllık raporlar (11 rapor) ve 2013-2016 yılları arasındaki kararları içeren karar yayınları (3 rapor) bilgisayara indirilerek, detaylı bir şekilde okunmuştur. 2017-2023 yılları arasındaki karar metinlerine otomatik karar arama sekmesi kullanılarak ulaşılmış ve ayrıca yıllık raporlar da incelenmiştir. 2023 yılına ait karar metinlerine sadece otomatik karar arama sekmesi kullanılarak ulaşılmıştır çünkü çalışmanın gerçekleştirildiği sırada henüz 2023 yıllık rapor yayınlanmamıştır. Bu belgelerde, eğitim-öğretime ilişkin 1263 adet karar metni olduğu 10.09.2023 tarihi itibarıyla tespit edilmiştir. Bu belgelerin 1041 adedi otomatik karar arama sekmesi kullanılarak, 222 tanesi de yıllık rapor ve karar yayınlarından alınmıştır. Otomatik karar arama sekmesindeki karar belgeleri pdf olarak, yıllık rapor ve karar yayını dokümanları da pdf kitapçık olarak bilgisayara indirilmiştir. Karar belgelerinde yer alan “şikâyetin konusu” bölümleri ayrıntılı olarak okunmuş ve bu süreç karar metni adedinin fazlalığından dolayı üç ay sürmüştür.

2.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Yukarıda açıklandığı şekliyle çalışma dokümanları belirlendikten sonra, dokümanlarda yer alan “şikâyetin konusu” bölümleri ayrıntılı ve tekraren okunarak veri setleri elde edilmiştir.

Veri setleri araştırmanın amacına uygun olarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2008), içerik analizini metnin belirli kurallara dayalı kodlamalarla bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileriyle sistematik ve tekrar edilebilir bir şekilde özetlendiği bir teknik

olarak tanımlamıştır. Benzer olarak, Cohen (2007) içerik analizini “nicel ya da nitel verilerin belirli temalar, sınıflamalar çerçevesinde sistematik olarak kodlanması” şeklinde tanımlamaktadır. Bir diğer deyişle, içerik analizi “sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dil bilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 48). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre içerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. İçerik analizinde elde edilen verilerin bulguya dönüştürülmesi sürecinde ifadelerden kodlara, kodlardan kategorilere, kategorilerden temalara ve temalardan da araştırmanın problemlerine verilen cevaplara ulaşılır (McMillan ve Schumacher, 2010). Bu araştırmada içerik analizi yapılırken ilk aşamada, veri setlerindeki ifadeler okunmuş ve eğitim-öğretimle ilgili farklı öğeleri ifade eden kodlar oluşturulmuştur. Örneğin, “...Atatürk Üniversitesi: Başvuranın yatırdığı öğrenim harcının iadesi talebi...” ve “...İstanbul Üniversitesi: Başvuranın yapmış olduğu katkı payı ödemelerinin gazi çocuğu için iadesi talebi...” ifadelerinden “harç/katkı payı iade” kodu biçimlenmiştir. “...İnönü Üniversitesi Rektörlüğü: Öğrenim harcının yanlış hesaplandığı gerekçesiyle geçmişe yönelik tahsil edilen “eksik katkı payı bedeli” borcunun kaldırılması...” ve “...Akdeniz Üniversitesi: Ön lisans öğrenimi sayılmamasına rağmen orda geçirdiği eğitim-öğretim dönemlerinin lisans öğreniminden düşülerek lisans öğreniminin 3.yılı olmasına rağmen 5 inci yılıymış gibi harç çıkarıldığı iddiası...” ifadelerinden “harç/katkı payı borcuna itiraz” kodu oluşmuştur. İkinci aşamada, oluşturulan kodlar arasındaki benzerlikler ve farklılıkları dikkate alınarak, bu kodlar birbiriyle ilişkilendirilerek bir kategoride birleştirilmiştir. Örneğin, “Harç/katkı payı iade” ve “harç/katkı payı borcuna itiraz” kodlarından “harç/katkı payı ile ilgili problemler” kategorisi biçimlenmiştir. Daha sonra, “harç/katkı payı ile ilgili problemler” ve “kayıt işlemleri” kategorileri birleştirilerek “eğitim-öğretim süreci” alt teması biçimlendirilmiştir. Son aşamada ise, “eğitim-öğretim süreci” ve “burs/kredi

işlemleri” alt temaları birbirleri ile ilişkileri temelinde “*öğrenciler*” temasını şekillendirmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Yıldırım ve Şimşek (2013), nitel araştırmaların geçerlik-güvenirliğinin nicel araştırmalardan farklı olduğunu ifade etmişlerdir. Guba ve Lincoln (1982) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik yerine inandırıcılığın kullanılabileceğini, inandırıcılığın da ‘inanılrlık, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik’ olmak üzere dört kriterle elde edilebileceğini belirtmişlerdir. Bu bakımdan, araştırmada kullanılan yıllık raporların, karar yayınlarının ve karar belgelerinin güvenirlüğünün sağlanması için Kamu Denetçiliği Kurumu’nun kendi resmî internet sitesinden faydalanılmış ve belgelerin orijinalliği korunmuştur. Her ne kadar araştırmada kullanılan raporlar ve karar içerikleri, KDK’nin kendi sitesinde erişime açık bir şekilde bulunuyor olsa da konu ile ilgili yapılabilecek olan araştırmalarda faydalanılmak üzere raporlar ve kararlar, inceleme delilleri olarak saklanıp dış güvenirlüğün artırılması yoluna gidilmiştir. Belgeler KDK’nin web sitesinde mevcuttur, bilgisayara indirilmiş ve dosyalar halinde depolanmıştır. Bu şekilde denetleme yolu yöntemi (Houser, 2015; Streubert ve Carpenter, 2011) ile araştırmanın onaylanabilirliğinin de artırılması sağlanmıştır. KDK web sitesinde ulaşılan karar belgelerinin numaraları EK 1’de yer almaktadır.

KDK kararlarında eğitim ile ilgili olan sorunların araştırmanın amacına ve kavramsal çerçeveye uygunluğu değerlendirilerek bu sorunlar çalışmaya uygun bulunmuştur. Çalışmanın yöntem kısmında araştırma modeli, çalışma dokümanı ve verilerin analizi sürecindeki tüm işlemlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Böylece çalışmanın iç ve dış geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Veriler için oluşturulan temalar ve kodlar, üç alan uzmanı ile yapılan değerlendirme sonucunda araştırmanın problem durumuna uygun bulunmuştur. Çalışma sürecinde, kodlar ve temaların tez danışmanı ile birlikte oluşturulmuş, inandırıcılık için uzun süreli etkileşim sağlanmıştır (Ganioğlu ve Toprakçı, 2023). Ayrıca, kod, kategori, alt tema ve kategorilerin sınıflandırılmasında uzman akademisyenden görüş alınmıştır. Bu aşamada yaşanan görüş ayrılıklarını gidermek için Miles ve Huberman (1994) güvenirlilik analizi formülü [$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{(\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100}$] kullanılmıştır. Analiz sonucuna göre çelişkiler %86 [$\text{Güvenirlilik} = \frac{96}{(96+15)} \times 100$] olarak bulunmuştur. Gerçekleştirilen analizler

sonucunda elde edilen veriler yorum içermeden nesnel bir şekilde aktarılmıştır. Araştırmada aktarılabilirliği sağlamak için de ayrıntılı betimleme yöntemi (Yıldırım ve Şimşek, 2013) kullanılmış ve temalara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın iç ve dış güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. KDK Kararlarında Eğitim-Öğretime İlişkin Konuların Dağılımı

Eğitim-öğretim ile ilgili sorunlara ilişkin özellikle, öğrencilerle ilgili sorunlar, sınav uygulamalarına ilişkin sorunlar, yükseköğretim ile ilgili sorunlar, ve MEB’e yönelik sorunlar gibi konu başlıklarının ağırlıklı olduğu gözlenmiştir. Tablo 1’de bu konulara ilişkin dağılım sunulmaktadır.

Tablo 1. *Eğitim-öğretim kapsamındaki kararlara ait temaların dağılımı*

Temalar	f	%
Öğrenciler	521	41,2
Sınav Uygulamaları	390	30,9
Yükseköğretim	272	21,5
MEB	80	6,4
Toplam	1263	100

Eğitim-öğretim alanında alınan kararların konularını biçimleyen temalar, “öğrenciler”, “sınav uygulamaları”, “yükseköğretim”, ve “MEB” olarak Tablo 1’de verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde, 2013-2023 yılları arasında eğitim-öğretim konusu ile ilgili olarak toplam 1263 karar görülmektedir. Bu kararlar arasında öne çıkan konular, en fazla karar sayısı sıralamasına göre, “öğrenciler” (f=521), “sınav uygulamaları” (f=390), “yükseköğretim” (f=272), ve “MEB” (f=80) şeklinde dağılım göstermektedir.

4.1.1. “Öğrenciler” Teması Kapsamının Dağılımı

Çalışmanın bu başlığı altında, kararlarda “öğrenciler” teması kapsamında yer alan alt tema ve kategorilere ilişkin dağılım; temalar, alt temalar ve kategoriler içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. “Öğrenciler” teması ile ilgili dağılım

Tema	Temalar içinde		Alt Tema	Alt temalar içinde		Kategori	Kategoriler içinde	
	f	%		f	%		f	%
Öğrenciler	521	41,2	Eğitim-öğretim süreci	250	47,9	Uygulamalar	90	36
						Harç /katkı payı	58	23,2
						Kayıt işlemleri	54	21,6
						Diploma işlemleri	48	19,2
			Burs ve kredi işlemleri	162	31,2	Burs/kredi/yurt talepleri	96	59,3
						Öğrenim kredisi geri ödeme	66	40,7
			Ders intibak işlemleri	109	20,9	Muafiyet talepleri	85	77,9
						Karar süreci	24	22,1

“Öğrenciler” teması altında yer alan toplam 521 ifadenin 3 alt tema altında toplandığı belirlenmiştir (Tablo 2). Bu alt temalar şu şekilde ifade edilmiştir: “Eğitim-öğretim süreci” (f= 250), “burs ve kredi işlemleri” (f=162), “ders intibak işlemleri” (f=109). Buna göre, eğitim-öğretim ile ilgili kararlarda “öğrenciler” temasında en sık ifade edilen konu “eğitim-öğretim süreci” alt temasında olmuştur. Karar belgelerinde “eğitim-öğretim süreci” alt temasını biçimleyen 5 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısı sıralamasına göre, “uygulamalar” (f=83), “harç /katkı payı” (f=58), “kayıt işlemleri” (f=54), “diploma işlemleri” (f=48), ve “öğrenim materyalleri” (f=7) şeklinde dağılım göstermektedir. “Öğrenciler” temasında ifade edilen diğer bir konu da “burs/kredi işlemleri” alt temasında olmuştur. Kararlarda bu alt temayı biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “burs/kredi/yurt talepleri” (f= 96) ve “öğrenim kredisi geri ödeme” (f=66) şeklinde dağılım göstermektedir. “Öğrenciler” temasında ifade edilen son konu ise “ders intibak işlemleri” alt temasıdır. Kararlarda bu alt temayı biçimleyen iki kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “muafiyet talepleri” (f= 85) ve “karar süreci” (f= 24) şeklindedir.

4.1.1.1. “Eğitim-Öğretim Süreci” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 3’te, “eğitim-öğretim süreci” alt teması kapsamında yer alan kategorilere ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 3. “Eğitim-öğretim süreci” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Eğitim öğretim süreci	Uygulamalar	90	36	Müfredat	30	33,3
				Staj/hareketlilik programları	22	24,4
				Yaz okulu /üstten ders alma	10	11,1
				Derslere devam şartı	7	7,8
				Öğretim Materyali talebi	7	7,8
				Çift ana dal programları ile ilgili şikayetler	5	5,6
				Özel öğrencilik talepleri	5	5,6
				Fiziki imkânlarla ilgili talep/şikayetler	4	4,4
	Harç/katkı problemleri	58	23,2	Harç/katkı payı iade talebi	40	69
				Harç/katkı payı borcuna itiraz	10	17,2
				Harç alınmaması talebi	8	13,8
	Kayıt işlemleri	54	21,6	Kayıt silinmesine itiraz	31	57,4
				Kayıt yapılmamasına itiraz	13	24,1
				Kayıt dondurma talepleri	6	11,1
				Kayıt silme talepleri	2	3,7
				Kayıt sırasındaki teknik problemler	2	3,7
	Diploma işlemleri	48	19,2	Diploma talepleri	25	52,1
				Diploma/transkript işlemlerine ilişkin şikayetler	21	43,8
				Mezun Edilmeye itirazlar	2	4,1

Tablo 3’te “Eğitim-öğretim süreci” (f=250) alt temasını biçimleyen 4 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 3’e göre, “uygulamalar” (f= 90) kategorisi 8 tane kod ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. Bu kategori, en fazla karar sayısına göre, “müfredat”(f=30), “staj-hareketlilik” (f=22), “yaz okulu/üstten ders alma” (f=10), “derslere devam şartı”(f=7), “öğretim Materyali talebi” (f=7), “çift ana dal programları” (f=5), “özel öğrencilik talepleri”(f=5), ve “fiziki imkânlar”(f=4) kodlarından oluşmaktadır. Her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Müfredat” kodu ile ilgili olarak:

“...İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığı: Müfredat değişikliği sonrası yaşandığı iddia edilen mağduriyetler hakkındadır...” (KN: 2017/13119)

örneği verilebilir.

“Harç/katkı payı iade” kodu ile ilgili olarak:

“...: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Emlak Yönetimi Ön Lisans bölümünden kaydını sildiren başvuranın ödemiş olduğu dönem öğretim gideri ve öğrenci katkı payı tutarının iade edilmesi talebi hakkındadır...”(2023/446)

örneği verilebilir.

“Kayıt silinmesine itiraz” kodu ile ilgili olarak:

“...Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü: Kayıt silinmesine itiraz hakkındadır...” (2022/7360)

örnek bir ifadedir.

“Diploma talepleri” ile ilgili olarak:

“...Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü: Soyadı değişikliği yapan başvuranın söz konusu değişiklikten önce aldığı diplomasının yeni soyadıyla yeniden düzenlenmesi talebi hakkındadır...” (KN: 2023/9161)

örnek bir başvuru ifadesidir.

4.1.1.2. “Burs/kredi İşlemleri” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 4’te, “burs/kredi işlemleri” alt teması kapsamında yer alan kategorilere ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere gösterilmiştir.

Tablo 4. “Burs/kredi işlemleri” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Burs ve kredi işlemleri	Burs/kredi/yurt talepleri	96	59,3	Burs/kredi talepleri	64	66,7
				Kesilen bursun yeniden bağlanması talebi	17	17,7
				Öğrenci yurdu talepleri	8	8,3
				Kesilen bursun geri ödenmesi talebi	7	7,3
	Öğrenim kredisi geri ödeme	66	40,7	Öğrenim kredisi geri ödeme ile ilgili şikayetler	28	42,4
				Bursun öğrenim kredisine çevrilmesine itiraz	25	37,9
				Öğrenim kredisinin bursa çevrilmesi talebi	13	19,7

Tablo 4’te “Burs/kredi işlemleri”(f= 162) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 4’e göre, “burs/kredi/yurt talepleri” (f= 96) kategorisi 4 tane kod ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. Bu kategori, en fazla karar sayısına göre, “burs/kredi talepleri”(f=64), “kesilen bursun yeniden bağlanması talebi” (f=17), “öğrenci yurdu talepleri” (f=8), ve “kesilen bursun geri ödenmesi talebi”(f=7) kodlarından oluşmaktadır. “Burs/kredi işlemleri” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Burs/kredi talepleri” ile ilgili olarak:

“...başvuran, 19/11/2020 tarihli Dikey Geçiş (DGS) Ek Yerleştirme sonuçlarına göre Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi tam burslu programına yerleşmeye hak kazandığını ancak Üniversite öğrenci işleriyle yaptığı görüşmede daha önce lisans mezuniyeti olduğu için tam burs olanaklarından yararlanmayacağı bilgisinin verildiğini ve bu nedenle

kayıt yaptıramadığını belirterek mağduriyetinin giderilerek burslu olarak kaydının yapılmasını talep etmektedir...”(KN: 2021/3111)
örnek bir ifadedir.

“Öğrenim kredisi geri ödeme ile ilgili şikayetler” ile ilgili olarak:

“...Gençlik ve Spor Bakanlığı: Öğrenim kredisi geri ödeme tutarına itiraz hakkındadır...”(KN: 2021/17672)

ifadesi örnek olarak verilebilir.

4.1.1.3. “Ders İntibak İşlemleri” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 5’te, “ders intibak işlemleri” alt teması kapsamında yer alan kategorilere ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 5. “Ders intibak işlemleri” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Ders intibak işlemleri	Muafiyet talepleri	85	77,9	Lisans programlarında ders muafiyet talepleri	41	48,2
				YGS/DGS ders muafiyet talepleri	30	35,3
				Mühendislik tamamlama ders muafiyet talepleri	8	9,4
				Yüksek lisans/Doktora ders muafiyet talepleri	6	7,1
	Karar süreci	24	22,1	İntibak sürecine ilişkin talepler	16	66,7
				İntibak sürecine ilişkin şikayetler	8	33,3

Tablo 5’te “ders intibak işlemleri”(f= 109) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 5’e göre, “muafiyet talepleri” (f= 85) kategorisi 4 tane kod ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. Bu kategori, en fazla karar sayısına göre, “lisans programlarında ders muafiyet talepleri”(f=41), “YGS/DGS ders muafiyet talepleri” (f=30), “mühendislik tamamlama ders muafiyet talepleri” (f=8), ve “Yüksek lisans/Doktora ders muafiyet talepleri”(f=6) kodlarından oluşmaktadır. “Ders intibak işlemleri” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Lisans programlarında ders muafiyet talepleri” ile ilgili olarak:

“...İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi (AUZEF) öğrencisi olan başvuranın; muaf tutulmadığı dersler için muafiyet sağlanması talebi hakkındadır...”(2017/14430)

örneği verilebilir.

“İntibak sürecine ilişkin şikayetler” ile ilgili olarak:

“...Kırıkkale Üniversitesi: Başvuranın yapmış olduğu yatay geçiş başvurusunda, başarı sıralamasına ilişkin sıralamada 4'lük sisteme göre

belirlenen notların 100'lük sisteme dönüşümüne ilişkin itirazları hakkındadır...”(KN: 2021/15983) ifadesi bir örnektir.

4.1.2 “Sınav Uygulamaları” Teması Kapsamının Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “sınav uygulamaları” teması kapsamında yer alan alt tema ve kategorilere ilişkin dağılım; temalar, alt temalar ve kategoriler içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere gösterilmiştir.

Tablo 6. “Sınav uygulamaları” teması ile ilgili dağılım

Tema	Temalar içinde		Alt Tema	Alt temalar içinde		Kategori	Kategoriler içinde	
	f	%		f	%		f	%
Sınav Uygulamaları	390	30,9	ÖSYM Sınavları	124	31,8	Sınavın Uygulanması	79	63,7
						Sınav başvuru Sürecinde Yaşanan Sorunlar	27	21,8
						Sınav Sonuçları	18	14,5
			ÖSYM Kurum Sınavları	119	30,5	Sınav sonuçları	111	93,3
						Sınavın uygulanması	8	6,7
			Üniversitelerin Düzenlediği Sınavlar	57	14,6	Sınavın uygulanması	32	56,1
						Sınav sonuçları	25	43,9
			AÖF Sınavları	38	9,7	Ara Sınavlar, Final Sınavları, Bütünleme ve Yaz Okulu Sınavları	27	71
						Sınavın uygulanması	11	29
			Kurum Sınavları	35	9	Sınav sonuçları	26	74,3
						Sınavın uygulanması	9	25,7
			MEB Sınavları	17	4,4	Sınavların uygulanması	9	53
						Sınav sonuçları	8	47

“Sınav uygulamaları” teması altında yer alan toplam 390 ifadenin 6 alt tema altında toplandığı belirlenmiştir (Tablo 6). Bu alt temalar şu şekilde ifade edilmiştir: “Öğrenci Seçme ve Yerleştirme (ÖSYM) sınavları” (f=124), “ÖSYM kurum sınavları” (f=119), “üniversitelerin düzenlediği sınavlar” (f=57), “Açık Öğretim Fakültesi (AÖF) sınavları” (f=38), “kurum Sınavları” (f=35), ve “MEB Sınavları” dır (f=17).

Buna göre, eğitim-öğretim ile ilgili kararlarda “sınav uygulamaları” temasında en sık ifade edilen konu “ÖSYM sınavları” alt temasında olmuştur. Karar belgelerinde “ÖSYM sınavları” alt temasını biçimleyen 3 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısı sıralamasına göre, “sınavların uygulanması” (f=79), “sınav başvuru sürecinde yaşanan sorunlar” (f=27), ve “sınav sonuçları” (f=18) şeklinde dağılım göstermektedir. “ÖSYM kurum sınavları” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre “sınav sonuçları” (f=11) ve “sınav uygulamaları” (f= 8) şeklinde dağılım göstermektedir. “Üniversitelerin düzenlediği sınavlar” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre “sınav sonuçları” (f=111) ve “sınavın uygulanması” (f=8)

şeklinde dağılım göstermektedir. “AÖF sınavları” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre “ara sınavlar, final sınavları, bütünleme ve yaz okulu sınavları” (f=27) ve “sınavın uygulanması” (f=11) şeklinde dağılım göstermektedir. “Kurum sınavları” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre “sınav sonuçları” (f=26) ve “sınav uygulamaları” (f= 9) şeklinde dağılım göstermektedir. “MEB sınavları” alt temasında 2 kategori vardır. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “sınavların uygulanması” (f=9) ve “sınav Sonuçları” (f=8) şeklindedir.

4.1.2.1. “ÖSYM Sınavları” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 7’de, “ÖSYM sınavları” alt teması kapsamında yer alan kategorilere ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 7. “ÖSYM sınavları” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
ÖSYM Sınavları	Sınavların Uygulanması	79	63,7	Sınav kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle sınavların geçersiz sayılması	22	27,9
				ÖSYM kararlarına yönelik şikayetler	20	25,3
				Engelli Öğrenciler	16	20,3
				Sınav Kuralları	10	12,6
				YDS sınavına ilişkin talep ve şikayetler	9	11,4
				Sınav tarihlerinin çakışması	2	2,5
	Sınav Karar Sürecinde Yaşanan Sorunlar	27	21,8	Sınav Ücreti	16	59,3
				Başvurulara İlişkin Teknik Problemler	11	40,7
	Sınav Sonuçları	18	14,5	Sınav sonuçlarına itiraz	16	88,9
				Yeniden değerlendirme talebi	2	11,1

Tablo 7’de “ÖSYM sınavları”(f= 124) alt temasına biçimleyen 3 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 7’ye göre, “sınavların uygulanması” (f= 79) kategorisi 6 adet kod ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. Bu kategori, en fazla karar sayısına göre, “Sınav kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle sınavların geçersiz sayılması”(f=22), “ÖSYM kararlarına yönelik şikayetler” (f=20), “engelli öğrenciler” (f=16), “sınav kuralları” (f=10), “YDS sınavına ilişkin talep ve şikayetler”(f=9), ve “sınav tarihlerinin çakışması” (f=2) kodlarından oluşmaktadır. Her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Sınav kurallarının ihlal edildiği gerekçesiyle sınavların geçersiz sayılması” ile ilgili olarak:

“...başvuran 23/07/2023 tarihinde girdiği Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) lisans sınavı genel kültür-genel yetenek oturum puanının ÖSYM tarafından sınav kurallarına uymadığı gerekçesi ile hesaplanmadığını, itiraz başvurusuna cevaben verilen 25/08/2023 tarihli ve - - sayılı yazıda hiç bir delil gösterilmeden "sınav süresi bitiği halde işaretleme yapmaya devam ederek sınav kurallarına aykırı davranışta bulunduğunuz tespit edildiğinden sınavınız geçersiz sayılmıştır." denildiğini, herkes sınav anında nasıl davrandıysa kendisinin de öyle davrandığını belirterek durumun araştırılmasını ve sınavının geçerli sayılarak puanının hesaplanmasını talep etmektedir...”(2023/14629)

örnek bir başvuru ifadesidir.

“Sınav ücreti” ile ilgili olarak.

“...Başvuranın COVID-19 PCR testinin pozitif çıkması nedeniyle Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavına (TUS) girememesi nedeniyle sınav karar ücretinin tarafına iade edilmesi veya başvuracağı sonraki TUS sınavından ücret alınmaması talebi hakkındadır...”(2021/6485)

örnek bir ifadedir.

“Sınav sonuçlarına itiraz” ile ilgili olarak:

“...2018 Kamu Personeli Seçme Sınavı’nda (KPSS Ön lisans) 60 netinin bulunduğunu hesapladığını, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığınca 50 netinin bulunduğunun ilan edildiğini, ÖSYM Başkanlığına yaptığı başvuruya ise Sınav Kılavuzunun “3.10 Değerlendirme” başlıklı maddesinde yer alan ilke kurallar doğrultusunda değerlendirme yapıldığı yönünde cevap verildiğini belirtmektedir. Başvuran, Kurumumuzdan soru kitapçığının cevap anahtarının vermiş olduğu cevaplarla karşılaştırılmasını ve net sayısına göre puanının yeniden hesaplanmasını talep etmektedir...”(2018/17232)

ifadesi örnek olarak verilebilir.

4.1.2.2. “ÖSYM Kurum Sınavları” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 8’de, “ÖSYM kurum sınavları” alt teması kapsamında yer alan kategorilere ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 8. “ÖSYM kurum sınavları” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
ÖSYM kurum sınavları	Sınav sonuçları	111	93,3	Sınav sonuçlarına itiraz	107	96,4
				Yeniden değerlendirme talebi	4	3,6
	Sınavların Uygulanması	8	6,7	Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler	4	50
				Sınavların uygulanmasına yönelik talepler	4	50

Tablo 8’de “ÖSYM kurum sınavları”(f= 119) alt temasını biçimleyen “sınav sonuçları” (f=111) ve “sınavların uygulanması” (f=8) kategorilerine ait kodlar verilmiştir. Tablo 8’e göre, “Sınav sonuçlarına itiraz” (f= 107) kodu bu kategorinin en fazla karar sayısına sahip kodudur. “ÖSYM kurum sınavları” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Sınav sonuçlarına itiraz” ile ilgili olarak:

“...Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi: Başvuranın 2021 Tıpta Yan Dal Uzmanlık Eğitimi(YDUS) Enfeksiyon Hastalıkları Yazılı Sınav sonucuna yaptığı itirazın ÖSYM tarafından değerlendirmesinde çeşitli hatalar olduğu iddiaları ile sınav sonucunun yeniden değerlendirilmesi talebi hakkındadır...”(2022/3017)

örnek bir başvuru bölümüdür.

“Sınavların Uygulanmasına Yönelik Şikayetler” ile ilgili olarak:

“...Şikayetçinin 18/05/2013 tarihinde yapılan C sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı sınavına girdiği, sınavda iki şıkkı da doğru denebilecek sorular olduğu, daha sonra cevap anahtarının açıklanması ile hatalı soruların kesinleştiği, sonuçlara itiraz ettikleri, hatalı 5 sorunun iptal edildiği, kendisinin 68 alarak sınavdan kaldığı bu başarısızlığın kendine ait olmadığı iddiasıyla sınav ile ilgili inceleme yapılması talebi ve daha iptal edilmesini düşündüğü sorular olduğu iddiasından ibarettir...”(2013/99)

bir başvuru örneği bölümüdür.

4.1.2.3. “Üniversitelerin Düzenlediği Sınavlar” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 9’da, “üniversitelerin düzenlediği sınavlar” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategoriler ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 9. “Üniversitelerin düzenlediği sınavlar” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod		Kodlar içinde	
		f	%			f	%
Üniversitelerin düzenlediği sınavlar	Sınavların uygulanması	32	56,1	Sınavların talepler	uygulanmasına yönelik	28	87,5
				Sınavların şikayetler	uygulanmasına yönelik	4	12,5
	Sınav sonuçları	25	43,9	Sınav sonuçlarına itiraz		18	72
				Yeniden değerlendirme talebi		7	28

Tablo 9’da “üniversitelerin düzenlediği sınavlar” (f= 57) alt temasını biçimleyen “sınavların uygulanması” (f=32) ve “sınav sonuçları” (f=25) kategorilerine ait kodlar verilmiştir. Tablo 9’a göre, “sınavların uygulanmasına yönelik talepler” (f=28) kodu bu kategorinin en fazla karar sayısına sahip kodudur. “Üniversitelerin düzenlediği sınavlar” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Sınavların uygulanmasına yönelik talepler” ile ilgili olarak:

“...Düzce Üniversitesi Rektörlüğü: Uygulamalı olarak gerçekleştirilen final sınav sonucunun iptal edilmesi ve kamera ile kayıt altına alınmak suretiyle yenilenmesi talebi hakkındadır...”(KN: 2018/446)
ifadesi örnek olarak verilebilir.

“Sınav sonuçlarına itiraz” ile ilgili olarak.

“...Orta Doğu Teknik Üniversitesi: Başvuranın, sınav kâğıdının değerlendirilmesinde fazla puan kırıldığı iddiası hakkındadır...”(KN: 2022/1722)

örnek bir başvuru bölümüdür.

4.1.2.4. “AÖF Sınavları” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 10’da, “AÖF sınavları” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 10. “AÖF sınavları” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod		Kodlar içinde	
		f	%			f	%
AÖF sınavları	Ara Sınavlar, Final Sınavları, Bütünleme ve Yaz Okulu Sınavları	27	71	Ara Sınavlar, Final Sınavları, Bütünleme ve Yaz Okulu Sınavlarına yönelik talepler		17	63
				Ara Sınavlar, Final Sınavları, Bütünleme ve Yaz Okulu Sınavlarına yönelik şikayetler		10	37
	Sınavların Uygulanması	11	29	Sınavların uygulanmasına yönelik talepler		6	54,5
				Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler		5	45,5

Tablo 10’da “AÖF sınavları”(f= 38) alt temasını biçimleyen “ara sınavlar, final sınavları, bütünleme ve yaz okulu sınavları” (f=27) ve “sınavların uygulanması” (f=11) kategorilerine ait kodlar verilmiştir. Tablo 10’a göre, “ara sınavlar, final sınavları, bütünleme ve yaz okulu sınavlarına yönelik talep” (f=17) bu kategorinin en fazla karar sayısına sahip kodudur. “AÖF sınavları” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Ara sınavlar, final sınavları, bütünleme ve yaz okulu sınavlarına yönelik talepler” ile ilgili olarak:

“... Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü: Üç ders sınavı hakkının mezun olamayacak durumdaki öğrencilere de tanınması ile İzmir ili Menemen ilçesinin sınav merkezi haline getirilmesi talebi hakkındadır...”(KN: 2018/10958)

örnek bir ifadedir.

“Sınav Uygulamalarına Yönelik Talepler” ile ilgili olarak:

“...Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü: Aynı tarihte yapılan sınavlar nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesi talebi hakkında...” (2017/2808)

örnek bir başvuru bölümüdür.

4.1.2.5. “Kurum Sınavları” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 11’de, “kurum sınavları” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 11. “Kurum sınavları” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Kurum sınavları	Sınav sonuçları	26	74,3	Sınavı yeniden değerlendirme talebi	16	61,5
				Sınav sonucuna itiraz	10	38,5
	Sınavların uygulanması	9	25,7	Sınavların uygulanmasına yönelik talepler	7	77,8
				Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler	2	22,2

Tablo 11’de “Kurum sınavları”(f= 35) alt temasını biçimleyen “sınav sonuçları” (f=26) ve “sınavların uygulanması” (f=9) kategorilerine ait kodlar verilmiştir. Tablo 11’e göre, “sınavı yeniden değerlendirme talebi” (f=16) bu kategorinin en fazla karar sayısına sahip kodudur. “Kurum sınavları” alt temasına ait . her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Sınavı yeniden değerlendirme talebi” ile ilgili olarak:

“...Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü: Şikayetçinin 26/06/2014 tarihli Sırpça Mütercim Tercümanlık Yazılı Sınavına yaptığı itirazın değerlendirmesinin objektif olarak yapılmadığı iddiası ve sınav kağıdının yeniden değerlendirilmesi talebi hakkındadır...”(2014/3407)

ifadesi bir başvuru örneğidir.

“Sınavların uygulanmasına yönelik talepler” ile ilgili olarak:

“...Ticaret Bakanlığı: Gümrük Müşavirliği Yardımcılığı sınavında dört yanlış yanıtın bir doğru yanıtı eksiltmesi yönündeki uygulamanın mevzuata aykırı olduğu iddiası ile iptal edilmesi talebi hakkında...” (2020/2116)

örnek olarak verilebilir.

4.1.2.6. “MEB Sınavları” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 12’de, “MEB sınavları” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 12. “MEB sınavları” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
MEB sınavları	Sınavların uygulanması	9	53	Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler	6	67
				Engelli Öğrencilerin Karşılaştığı Güçlüklerle İlişkin Şikayetler	3	33
	Sınav sonuçları	8	47	Sınav Sonuçlarına itiraz	4	50
				Sınavı yeniden değerlendirme talebi	4	50

Tablo 12’de “MEB sınavları”(f=17) alt temasını biçimleyen “sınavların uygulanması”(f=9) ve “sınav sonuçları” (f=8) kategorilerine ait kodlar verilmiştir.

“Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler” (f=6) bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kodudur. “MEB sınavları” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Sınavların uygulanmasına yönelik şikayetler” ile ilgili olarak,

“...Millî Eğitim Bakanlığı: Başvuranın sınavının geçerli sayılması talebi hakkında. ...” (2022/18218)

ifadesi bir örnektir.

“Sınav sonuçları” ile ilgili olarak:

“... Millî Eğitim Bakanlığı: Şikayetçinin, 28.11.2013 tarihinde yapılan 8 inci Sınıf 1 inci dönem Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Ortak sınavında çıkan bir sorunun hatalı olduğunu belirterek cevap anahtarının gözden

geçirilmesi ve/ veya sorunun iptal edilmesi talebi hakkındadır...”
(2014/126)

örnek bir başvuru ifadesidir.

4.1.3 “Yükseköğretim” Teması Kapsamının Dağılımı

Çalışmanın bu başlığı altında, kararlarda “yükseköğretim” teması kapsamında yer alan alt tema ve kategorilere ilişkin dağılım; temalar, alt temalar ve kategoriler içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 13. “Yükseköğretim” teması ile ilgili dağılım

Tema	Temalar içinde		Alt Tema	Alt temalar içinde		Kategori	Kategoriler içinde	
	f	%		f	%		f	%
Yükseköğretim	272	21,5	İşleyiş	86	31,6	Yönetmelik/karar/uygulamalar	62	72,1
						Ceza/af	24	27,9
			Akademik Personel	77	28,3	Doçentlik	31	40,3
						Bilimsel faaliyetler	28	36,3
						Sınavlar	18	23,7
			Lisansüstü Eğitim	63	23,2	Yüksek lisans	36	57,1
						Doktora	27	42,9
			Diploma İşlemleri	46	16,9	Diploma Denklik	25	54,3
						Diploma Unvan	21	45,7

“Yükseköğretim” teması altında yer alan toplam 272 ifadenin 4 alt tema altında toplandığı belirlenmiştir (Tablo 13). Bu alt temalar şu şekilde ifade edilmiştir: “İşleyiş” (f=86), “akademik personel” (f=77), “lisansüstü eğitim” (f=63), ve “diploma işlemleri” (f=46).

Buna göre, eğitim-öğretim ile ilgili kararlarda “yükseköğretim” temasında en sık ifade edilen konu “işleyiş” alt temasında olmuştur. Karar belgelerinde “işleyiş” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısı sıralamasına göre, “yönetmelik/karar/uygulamalar” (f=62) ve “ceza/af (f=24) “öğrenci affı” (f=18) şeklinde dağılım göstermektedir. “Akademik personel” alt temasını biçimleyen 3 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “doçentlik” (f= 31), bilimsel faaliyetler” (f=28) ve “sınavlar” (f=18) şeklinde dağılım göstermektedir. “Lisansüstü Eğitim” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “yüksek lisans” (f= 36) ve “doktora” (f=27) şeklinde dağılım göstermektedir. “Diploma İşlemleri” alt temasında 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “diploma denklik ” (f= 25) ve “diploma unvan” (f=21) şeklindedir.

4.1.3.1. “İşleyiş” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 14’te, “işleyiş” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 14. “İşleyiş” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
İşleyiş	Yönetmelik/karar/uygulamalar	62	72,1	Üniversite düzenlemeleri ve kararlarıyla ilgili şikayetler	32	51,6
				YÖK düzenleme ve kararlarıyla ilgili şikayetler	30	48,4
	Ceza/af	24	27,9	Öğrenci affından faydalanma	18	75
				Disiplin cezalarının kaldırılması	6	25

Tablo 14’te “İşleyiş”(f= 86) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir.

Tablo 14’e göre, “yönetmelik/karar/uygulamalar” (f= 62) kategorisi, kendisini biçimleyen “üniversite düzenlemeleri ve kararlarıyla ilgili şikayetler” (f=32) ve “YÖK düzenleme ve kararlarıyla ilgili şikayetler” (f=30) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “İşleyiş” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Üniversite düzenlemeleri ve kararlarıyla ilgili şikayetler” ile ilgili olarak:

“...Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Güneş Enerjisi Anabilim Dalındaki “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” adları altındaki formasyon derslerinin tüm doktora öğrencileri için zorunlu tutulması uygulamasının kaldırılması talep edilmiştir...” (2015/6050)

örneği verilebilir.

“Öğrenci affından faydalanma” ile ilgili olarak:

“...neticede kendisini de kapsamı gereken bu düzenlemeden faydalanmadığını ifade ederek, öğrenci affından faydalandırılmayı talep etmektedir...”(2018/10590)

örnek bir başvuru ifadesidir.

“Disiplin cezalarının kaldırılması” ile ilgili olarak:

“...Erciyes Üniversitesi: Başvuranın, hakkında verilen disiplin cezasının kaldırılması talebi hakkındadır...”(2019/1035)

bir örnek ifadedir.

4.1.3.2. “Akademik personel” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 15’te, “akademik personel” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 15. “Akademik personel” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Akademik personel	Doçentlik	31	40,3	Başvurunun kabul edilmemesine itiraz	19	61,3
				Başvuru ile ilgili talepler	12	38,7
	Bilimsel faaliyetler	28	36,3	Akademik teşvik ödeneğinden yararlanma talebi	11	39,3
				Çalışma koşulları	9	32,1
				Bilimsel araştırma /yayın/tez	8	28,6
				Sınav görevlerine ilişkin talep ve şikayetler	9	50
	Sınavlar	18	23,4	Akademisyen alım sınav sonuçlarına itiraz	5	27,8
				Kadro talebi	2	11,1
				Mezuniyet puanına ilişkin şikayetler	2	11,1

Tablo 15’te “akademik personel” (f=77) alt temasını biçimleyen 3 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 15’ e göre, “doçentlik” (f= 31) kategorisi, kendisini biçimleyen “başvurunun kabul edilmemesine itiraz” (f=19) ve “başvuru ile ilgili talepler” (f=12) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “Akademik personel” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Doçentlik” ile ilgili olarak:

“...Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı: Başvuranın, doçentlik başvurusunun asgari başvuru koşullarının sağlanmadığı gerekçesi ile iptal edilmesine itirazı hakkındadır...” (2020/1538)

örneği verilebilir.

“Bilimsel faaliyetler” ile ilgili olarak:

“...Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (Re' sen) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, 2019 yılına ait akademik teşvik başvurusunda YÖKSİS belgesinin eksik olmasından kaynaklı hesaplanmayan akademik teşvik puanının hesaplanması ve akademik teşvik ödeneğinin ödenmesi talebi hakkındadır...” (2021/21762)

başvuru bölümüne bir örnektir.

“Sınavlar” ile ilgili olarak:

“...Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı: Şikayetçi, ...’un ÖSYM tarafından yapılmakta olan sınavlarda görev alma talebiyle yaptığı

başvurunun reddine ilişkin ÖSYM Başkanlığı işleminin geri alınması ve sınav görev tercih hakkının tanınması talebinin yerme getirilmesi istenmektedir ...”(2013/10)

ifadesi bir örnektir.

4.1.3.3. “Lisansüstü Eğitim” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 16’da, “lisansüstü eğitim” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 16. “Lisansüstü eğitim” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Lisansüstü eğitim	Yüksek lisans	36	57,1	Karar sonucuna itiraz	27	75
				Program/uygulamalara yönelik şikayetler	9	25
	Doktora	27	42,9	Karar sonucuna itiraz	17	63
				Program/uygulamalara yönelik şikayetler	6	22,2
				Kayıt silinmesine itiraz	4	14,8

Tablo 16’da “lisansüstü eğitim”(f= 63) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 16’ ya göre, “yüksek lisans” (f= 36) kategorisi, kendisini biçimleyen “karar sonucuna itiraz” (f=27) ve “program/uygulamalara yönelik şikayetler” (f= 9) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “Lisansüstü eğitim” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“Yüksek lisans” ile ilgili olarak:

“...Başvuranın, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programına Bahar yarıyılı öğrenci alım sınav sonucuna itirazı hakkındadır...”(2020/4176)

ifadesi örnek olarak verilmiştir.

“Doktora” ile ilgili olarak:

“...Başvuran, İstanbul Teknik Üniversitesi’nin doktora karar ilanında olduğu halde 100’lük sistemdeki not ortalamasını kabul etmediğini, Marmara Üniversitesinde kredili sistemde 2,86/4,00 olan ortalamasının yüzlük sistemde ise 81,1 olduğunu, ancak doktora başvurusunun kabul edilmediğini ifade ederek 81,1 olan ortalamasıyla ilgili doktora ilanına başvurusunun kabul edilmesini talep etmektedir...”(2019/11590)

ifadesi bir örnektir.

4.1.3.4. “Diploma İşlemleri” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 17’de, “diploma işlemleri” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 17. “Diploma işlemleri” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Diploma işlemleri	Diploma Denklik	25	54,4	Diploma denklik işlemlerine yönelik talepler	20	80
				Diploma denklik işlemlerine yönelik şikayetler	5	20
	Diploma/Unvan	21	45,6	Diploma değişiklik talepleri	11	52,4
				Unvan talepleri	10	47,6

Tablo 17’de “diploma işlemleri”(f= 46) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 16’ ya göre, “diploma denklik” (f= 25) kategorisi, kendisini biçimleyen “diploma denklik işlemlerine yönelik talepler” (f=25) ve “diploma denklik işlemlerine yönelik şikayetler” (f=5) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “Diploma işlemleri” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir

“Diploma denklik işlemlerine yönelik talepler” ile ilgili olarak:

“...Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı: Başvurucunun, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Fakültesi diplomasının İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi diplomalarıyla denk sayılması talebi hakkındadır...” (2016/1865)

ifadesi bir örnektir.

“Diploma değişiklik talepleri” ile ilgili olarak:

“...Yükseköğretim Kumlu Başkanlığı: Başvuran, diplomasında yer alan Mühendislik Tamamlama Programını başarıyla tamamlayarak Metalürji ve Malzeme Mühendisi unvanını almaya ve kanunların verdiği yetkiyi kullanmaya hak kazanmıştır şeklindeki şerhin kaldırılmasını talep etmektedir...” (2017/14154)

örnek olarak verilmiştir.

4.1.4. “Milli Eğitim” Teması Kapsamının Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “Milli eğitim” teması kapsamında yer alan alt tema ve kategorilere ilişkin dağılım; temalar, alt temalar ve kategoriler içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 18. “Milli eğitim” teması ile ilgili dağılım

Tema	f	%	Alt Tema	f	%	Kategori	f	%
Milli Eğitim	80	6,4	Öğretmenler	40	50	Çalışma koşulları	22	55
						Öğretmenlik yapabilme	18	45
			Eğitim	40	50	Eğitim süreci	36	90
						Eğitim ücreti	4	10

“Milli Eğitim” teması altında yer alan toplam 144 ifadenin 2 alt tema altında toplandığı belirlenmiştir (Tablo 18). Bu alt temalar şu şekilde ifade edilmiştir:

“Öğretmenler” (f=104), ve “eğitim” (f=40). Buna göre, eğitim-öğretim ile ilgili kararlarda “Milli Eğitim” temasında en sık ifade edilen konu “öğretmenler” ve “eğitim” alt temalarında eşit sayıda olmuştur. temasında olmuştur. Karar belgelerinde “öğretmenler” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısı sıralamasına göre, “çalışma koşulları” (f=22), ve “öğretmenlik yapabilme” (f=18) şeklinde dağılım göstermektedir. “Eğitim” alt temasını biçimleyen 2 kategori mevcuttur. Bu kategoriler en fazla karar sayısına göre, “eğitim süreci” (f= 36)ve “eğitim ücreti” (f=4) şeklinde dağılım göstermektedir.

4.1.4.1. “Öğretmenler” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 19’da, “öğretmenler” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 19. “Öğretmenler” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Öğretmenler	Çalışma koşulları	22	55	Çalışma koşullarının iyileştirilmesi ile ilgili talep ve şikayetler	12	54,5
				Sınav görevi ile ilgili itirazlar	6	27,3
				Ödemelerle ilgili talep ve şikayetler	2	9,1
				Unvan değişikliği ile ilgili talep ve şikayetler	2	9,1
	Öğretmenlik yapabilme	18	45	Öğretmenlik yapabilme talebi	9	50
				Öğretmenlik yapabilme izninin iadesi talebi	7	38,9
				Öğretmen olabilmek için girilen sınavlara ilişkin talep ve şikâyetler	2	11,1

Tablo 19’da “öğretmenler”(f= 104) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 19’a göre, “çalışma koşulları” (f= 22) kategorisi, kendisini biçimleyen “çalışma koşullarının iyileştirilmesi ile ilgili talep ve şikayetler” (f=12), “Sınav görevi ile ilgili itirazlar” (f= 6), “Ödemelerle ilgili talep ve şikayetler” (f=2) ve “unvan değişikliği ile ilgili talep ve şikayetler” (f=2) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “Öğretmenler” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir

“Çalışma koşullarının iyileştirilmesi ile ilgili talep ve şikayetler” ile ilgili olarak:

“...Türk Eğitim-Sen’i temsilen ... tarafından Kurumumuza yapılan kararda özetle; okul öncesi öğretmenlerin çalışma koşullarındaki birtakım zorluklara yer verilmiş olup; okul öncesi eğitim kurumlarında ders

saatlerinin 40 dakikaya düşürülerek, dersler arasında teneffüs yapma hakkının verilmesi, eğer teneffüs hakkı verilemeyecek ise okul öncesi eğitimin aralıksız olmasından dolayı haftada 6 saat ilave ek ders ücreti ödenmesi talep edilmiştir...”(KN: 2018/15665)

ifadesi bir örnektir.

“Öğretmenlik yapabilme talebi” ile ilgili olarak:

“...Başvuranın, beslenme bilimleri mezunu olarak formasyon alması halinde yiyecek ve içecek öğretmeni olamamasının büyük bir eşitsizlik ve hak kaybı doğurduğu iddiası ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının ilgili kararında yapılacak değişiklikler, Ev Ekonomisi Yüksekokulu Beslenme Bilimleri Bölümünün Aile Ekonomisi ve Beslenme Öğretmenliği kadrolarına birinci öncelikli olarak atanması talebi hakkındadır...”(2017/16045)

örnek bir başvuru bölümüdür.

4.1.4.2. “Eğitim” Alt Teması Kapsamının Dağılımı

Tablo 20’de, “eğitim” alt teması kapsamında yer alan kategori ve kodlara ilişkin dağılım; kategori ve kodlar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 20. “Eğitim” alt teması ile ilgili dağılım

Alt tema	Kategori	Kategoriler içinde		Kod	Kodlar içinde	
		f	%		f	%
Eğitim	Eğitim süreci	36	90	Öğrencilerle ilgili talep ve şikayetler	29	80,6
				Eğitim programlarına ilişkin talep ve şikayetler	5	13,9
				Eğitim materyali talebi	2	5,5
	Eğitim ücreti	4	10	Ücret iadesi talebi	2	50
				Ücret alınmaması talebi	2	50

Tablo 20’de “eğitim”(f= 40) alt temasını biçimleyen 2 kategoriye ait kodlar verilmiştir. Tablo 20’ye göre, “eğitim süreci” (f= 36) kategorisi, kendisini biçimleyen “öğrencilerle ilgili talep ve şikayetler” (f=29), “eğitim programlarına ilişkin talep ve şikayetler” (f= 5) ve “Eğitim materyali talebi” (f=2) kodları ile bu alt temanın en fazla karar sayısına sahip kategorisidir. “Eğitim” alt temasına ait her bir kategorinin en fazla sayıdaki kodlarını biçimleyen doğrudan alıntılara birer örnek aşağıda verilmiştir

“Öğrencilerle ilgili talep ve şikayetler” kodu ile ilgili olarak:

“...Yurt dışı bursiyeri olan başvuranın, öğrencilikten ilişkisinin kesilmesine itirazı ile sağlık sorunları dikkate alınarak öğrenciliğinin devam ettirilmesi talebi hakkındadır...”(KN:2021/16868)

örnek bir başvuru bölümüdür.

“Ücret iadesi talebi” kodu ile ilgili olarak:

“...Millî Eğitim Bakanlığı: Salgın nedeniyle mart ayına alınan ara tatilin normal şartlarda uygulanan bir ara tatil gibi gerçekleşmediği gerekçesiyle 2020 Mart ayı için ücret alınmaması talebi...”
(KN:2020/96602)

ifadesi örnek olarak verilebilir.

4.2 KDK Kararlarında Eğitim-Öğretime İlişkin Konuların Yıllara Göre Dağılımı

Çalışmadan elde edilen bulgulardan bir diğeri ise KDK kararlarında eğitim-öğretim ile ilgili sorunların yıllara göre dağılımına ilişkin sonuçlardır. Söz konusu konular “öğrenciler”, “sınav uygulamaları”, “yükseköğretim” ve “MEB” temaları olarak, 2013-2023 yılları arasındaki dönemi kapsayacak şekilde biçimlendirilmiştir. Bu dört ana temanın 2013-2023 yılları arasındaki dağılımlarına ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21. KDK kararlarında eğitim-öğretim ile ilgili sorunların yıllara göre dağılımı

	Öğrenciler	Sınavlar	YÖK	MEB	f	%
2023	51	28	44	3	126	10
2022	69	38	47	12	166	13,1
2021	87	51	30	6	174	13,8
2020	100	56	35	12	203	16,1
2019	74	62	47	6	189	15
2018	48	35	21	6	110	8,7
2017	24	34	10	7	75	5,9
2016	12	11	5	3	31	2,5
2015	19	12	11	6	48	3,8
2014	24	38	17	17	96	7,6
2013	13	25	5	2	45	3,5
TOPLAM:					1263	100

Tablo 21’de verilen eğitim-öğretime ilişkin temaların yıllara göre dağılımında ön plana çıkan konulara birer örnek karar alıntısı en çok karar sayısının olduğu 2020 (f=203) yılına göre şöyledir:

“Öğrenciler” ile ilgili olarak:

“...İstanbul Üniversitesi: Başvuranın yapmış olduğu katkı payı ödemelerinin iadesi talebi hakkındadır...(KN: 2020/103626)”

örnek bir ifadedir.

“Sınav Uygulamaları” ile ilgili olarak:

“...Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı: Başvuranın E-YDS karar ücretinin iade edilmesi ya da bu ücretin başka bir sınavda kullanılarak sağlanması talebi hakkındadır...(KN: 2020/681)”

örnek bir başvuru bölümüdür.

“Yükseköğretim” ile ilgili olarak:

“...Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı: Başvuranın, doçentlik sınav sonucuna ve bazı jüri üyelerinin eser inceleme raporlarına itirazı ile jüri üyelerinin değiştirilip yeniden değerlendirme yapılması talebi hakkındadır...(KN: 2020/89987)”

örneği verilebilir.

“MEB” ile ilgili olarak:

“...Millî Eğitim Bakanlığı: Salgın nedeniyle mart ayına alınan ara tatilin normal şartlarda uygulanan bir ara tatil gibi gerçekleşmediği gerekçesiyle 2020 Mart ayı için ücret alınmaması talebi...(KN: 2020/96602)”

örnek olarak verilebilir.

Tablo 21’ e göre, 2013-2023 yılları arasında “öğrenciler” ile ilgili konular 2015, 2016, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, ve 2023 yıllarında en fazla sayıda kararın alındığı tema olmuştur. Öğrencilerle ilgili bu yıllara ait birer karar örneği aşağıdaki gibidir:

“... İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi: Öğrenim harcının yanlış hesaplandığı gerekçesiyle geçmişe yönelik tahsil edilen “eksik katkı payı bedeli” borcunun kaldırılması hakkındadır...”(2015/3911)

ifadesi bir örnektir.

“...Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörlüğü: Üniversitenin, iki ek ders alma talebine olumlu cevap vermesine rağmen uygulanmaması hakkındadır...” (2016/5173)

ifadesi örnek olarak verilebilir.

“... Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın Üniversitesi Mühendisliği Osmaniye Elektrik Korkut Ata Elektronik Bölümüne yapmış olduğu, daha önce almış olduğu derslerden muaf tutulması yönündeki talebinin, ilgili yönetmeliğe aykırı surette reddedildiği iddiası hakkındadır...”(KN: 2018/8547)

örnek bir ifadedir.

“... Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü: İlişğinin kesilmesine itiraz ve kayıt yenileme hakkı verilmesi talebi hakkındadır...”(KN: 2019/9586)

örneği verilebilir.

“... Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, yatay geçiş başvurusunun değerlendirmeye alınmamasına itirazı hakkındadır...”(KN: 2020/98418)

örnek bir başvuru ifadesidir.

“... Gençlik ve Spor Bakanlığı: Almakta olduğu bursun başarısızlık gerekçesiyle öğrenim kredisine çevrilmesine itiraz hakkındadır...”(KN: 2021/10409)

örneği verilebilir.

“... Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yeditepe Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, öğrenci disiplin cezalarının sicilden silinme süresi ve

koşulları ile ilgili net düzenlemeler yapılması talebi hakkındadır... ”(KN: 2022/9421)

örnek bir ifadedir.

“... Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın ders materyallerinden ücretsiz faydalanma talebi hakkında... ”(KN: 2023/10767)

ifadesi bir örnektir.

“Sınav uygulamaları”na ilişkin sorunlar 2013, 2014 ve 2017 yıllarında en fazla sayıda kararın alındığı tema olarak görülmektedir. Bu kararlara birer örnek aşağıda verilmiştir.

“...Şikâyet hem Açık öğretim Fakültesi Adalet Programı hem de Teknik Eğitim Fakültesi mezunu olan şikayetçinin ÖSYM'nin aynı gün ve saatte (21 Temmuz 2013, saat 9:30) yapacağını duyurduğu Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ve Teknik Öğretmenler için Mühendislik Tamamlama Programları Giriş Sınavının ikisine de girmek istemesi hakkındadır. Şikâyetçi ... bu iki sınavın farklı tarihlerde yapılmasını talep etmektedir...”(02-2013/148/esas 01/karar 01)

örneği verilebilir.

“... Şikâyetçinin, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğince düzenlenen Yeminli Mali Müşavirlik sınav sonucuna itirazı hakkındadır...” (KN: 2014/644)

örnek bir ifadedir.

“... Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM): Koltuk değnekleriyle girdiği gerekçesiyle geçersiz sayılmış olan Yükseköğretime Geçiş Sınavının geçerli sayılması talebidir...”(KN: 2017/4346)

örnek bir başvuru ifadesidir.

4.2.1. “Öğrenciler” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “öğrenciler” teması kapsamında yer alan alt temaların yıllara göre dağılımı; alt temalar ve yıllar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 22. “Öğrenciler” alt temasının yıllara göre dağılımı

Alt Tema	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	f	%
<i>Eğitim-öğretim Süreci</i>	30	27	42	44	32	23	15	6	12	13	6	250	46,81
<i>Ders İntibak İşlemleri</i>	7	10	12	23	25	14	3	2	4	7	2	109	21,7
<i>Burs/kredi İşlemleri</i>	14	32	33	33	17	11	6	4	3	4	5	162	31,49
Toplam	51	69	87	100	74	48	24	12	19	24	13	521	100

Tablo 22’de, öğrencilere ilişkin sorunların yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tabloda verilen alt temaların yıllara göre dağılımında ön plana çıkan konulara birer örnek karar alıntısı en çok karar sayısının olduğu 2020 (f=100) yılına göre şöyledir:

“Eğitim-öğretim süreci” ile ilgili olarak:

“...Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın yapılan müfredat değişikliği ile ilgili itirazları hakkındadır...(KN: 2020/99435)” ifadesi bir örnektir.

“Ders intibak işlemleri” ile ilgili olarak:

“...Ankara Üniversitesi: Başvuranın, ders saydırma talebinin reddedilmesine itirazı hakkındadır...(KN: 2020/2167)” örnek bir ifadedir.

“Burs/kredi işlemleri” ile ilgili olarak:

“...Gençlik ve Spor Bakanlığı: Burs/öğrenim kredisi başvurusunun yaş gerekçesi ile değerlendirmeye alınmaması işlemine itiraz hakkındadır...(KN: 2020/80640)” örnek olarak verilebilir.

“Eğitim-öğretim süreci” ile ilgili konular, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, ve 2023 yıllarında en çok kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği şu şekildedir:

...Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı - Ankara Üniversitesi Rektörlüğü (Resen): Başvuranın, kayıtlı olduğu lisans programından henüz mezun olmadan, üniversiteye giriş sınavı ile kazandığı ikinci lisans programına kaydının yapılmamasına itirazı hakkındadır... (2017/12658) örnek bir ifadedir.

“Burs/kredi işlemleri” ile ilgili sorunlar 2022 yılında en çok kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

...Gençlik ve Spor Bakanlığı: Engellilik durumunun dikkate alınarak öğrenim kredisi borcunun silinmesi talebi hakkındadır...(KN: 2022/8716) örnek olarak verilmiştir.

4.2.2. “Sınav Uygulamaları” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “sınav uygulamaları” teması kapsamında yer alan alt temaların yıllara göre dağılımı; alt temalar ve yıllar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 23. “Sınav uygulamaları” temasının yıllara göre dağılımı

Alt Tema	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	f	%
Merkezi ÖSYM Sınavları	3	4	20	19	13	9	16	5	5	14	16	124	31,7
OSYM Kurum Sınavları	12	9	15	23	29	12	5	1	0	11	2	119	30,5
MEB Sınavları	0	0	2	1	0	4	1	0	1	7	1	17	4,3
AÖF Sınavları	3	9	3	1	6	4	4	1	0	3	4	38	9,7
Kurum Sınavları	3	2	4	7	4	2	3	2	5	1	2	35	8,9
Üniversite Sınavları	7	14	7	5	10	4	5	2	1	2	0	57	14,6
Toplam	28	38	51	56	62	35	34	11	12	38	25	390	100

Tablo 23’te, KDK kararlarında “sınav uygulamaları”na ilişkin sorunların yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tabloda verilen sınav uygulamalarına ilişkin sorunların alt temalarının yıllara göre dağılımında ön plana çıkan konulara birer örnek karar alıntısı en çok karar sayısının olduğu 2019 (f=62) yılına göre şöyledir:

“Merkezi ÖSYM sınavları” için:

“...ÖSYM tarafından gerçekleştirilen sınavlarda karar ücretlerinin indirilmesi talebi hakkındadır...” (2019/20958)

örnek bir ifadedir.

“ÖSYM kurum sınavları” için:

“...ÖSYM tarafından gerçekleştirilen 2018 İş Sağlığı ve Güvenliği (2018-İSG) Genel Müdürlüğü İş Yeri Hekimliği ve İş Güvenliği Uzmanlığı 2. Dönem Sınavında hatalı olduğu iddia edilen 31’inci sorunun iptal edilmesi ve sınav itiraz süresinin uzatılması talebi hakkındadır...” (2019/7553)

ifadesi bir örnektir.

“AÖF sınavları” için:

“...Başvuran ...; Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İşletme bölümü 2019 yılı Güz Dönemi ara sınav tarihinin 14-15/12/2019 olarak belirlendiğini, B sınıfı İş Güvenliği Uzmanı Sınavının da 14/12/2019 tarihinde yapılacağını duyurulduğunu belirterek, çakışan bu iki sınavın tarihlerinin değiştirilmesini talep etmektedir...” (KN: 2019/17635)

ifadesi bir başvuru örneğidir.

“Kurum sınavları” için:

“...Hazine ve Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulu: Kamu İç Denetçi Sertifika Sınavına itiraz hakkındadır...” (2019/12190)

örnek olarak verilebilir.

“Üniversitelerin sınavları” için:

“...Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, Hukuk Tarihi ve Roma Hukuku dersinin bütünleme sınavında aldığı notuna itirazı hakkındadır...” (KN: 2019/12527)

ifadesi bir örnektir.

“Merkezi ÖSYM sınavları” ile ilgili sorunlar, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2021 yıllarında en çok kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...ÖSYM tarafından gerçekleştirilen e-YDS” ye itiraz hakkının bulunmadığı, kararlarının işleme alınmadığı iddiaları ile sınavının yeniden değerlendirilmesi talebi hakkında...” (07/05/2018)

örnek bir ifadedir.

“ÖSYM kurum sınavları” ile ilgili sorunlar 2018, 2019, 2020, ve 2023 yıllarında en fazla kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Başkanlığı: Yeminli Mali Müşavirlik Sınav sonucuna itiraz hakkındadır...” (2023/5041)

örneği verilebilir.

“Üniversitelerin sınavları” ile ilgili sorunlar 2022 yılında en fazla kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, sınav kitapçığı ve optik cevap formu görselinin öğrencilere açılması ve bitirme (final) sınavında “40” başarı notu kıstasının kaldırılması talepleri hakkındadır...” (KN: 2022/5868)

örnek bir ifadedir.

4.2.3 “Yükseköğretim” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “yükseköğretim” teması kapsamında yer alan alt temaların yıllara göre dağılımı; alt temalar ve yıllar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 24. “Yükseköğretim” temasının yıllara göre dağılımı

Alt Tema	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	f	%
Diploma İşlemleri	8	12	5	4	5	2	4	0	3	2	1	46	16,91
İşleyiş	18	8	9	11	22	8	1	2	2	4	1	86	31,62
Lisansüstü Eğitim	10	10	8	9	11	4	2	1	0	6	2	63	23,16
Akademik Personel	8	17	8	11	9	7	3	2	6	5	1	77	28,31
Toplam	44	47	30	35	47	21	10	5	11	17	5	272	100

Tablo 24’te, KDK kararlarında yükseköğretime ilişkin sorunların yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tabloda verilen Yüksek öğretime ilişkin alt temaların yıllara göre dağılımında ön plana çıkan konulara birer örnek karar alıntısı en çok karar sayısının olduğu 2019 (f=47) ve 2022 (f=47) yıllarına göre şöyledir:

“Diploma işlemleri” için:

“...Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı: Başvuranın diploma denklik başvurusu hakkında verilen karara itirazları hakkındadır...” (2022/3947)

ifadesi bir örnektir.

“İşleyiş” için:

“...18.08.2022 tarihli Genel Kurul toplantısında alınan karar ile Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esasların Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili 12. maddesinde yapılan değişikliğin kaldırılması talebi hakkındadır...” (2022/15929)

örneği verilebilir.

“Lisansüstü eğitim” için:

“...Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü: Başvuranın, yüksek lisans programında seminer dersini süresinde vermediği gerekçesi ile ilişkisinin kesilmesine itirazı hakkındadır...” (2019/7378)

örnek bir ifadedir.

“Akademik personel” için:

“...Uşak Üniversitesi Rektörlüğü Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı: Başvuranın, akademik teşvik ödeneği puanının düşürülmesine itirazı hakkındadır...” (2019/7379)

örnek bir başvuru bölümüdür.

“İşleyiş” alt teması ile ilgili sorunlar, 2016, 2018, 2019, 2020, 2021, ve 2023 yıllarında en fazla karar sayısını sahip alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı: Başvuran vekilinin, psikoloji bölümünde baraj uygulamasının kaldırılmasına itirazı hakkındadır...” (2023/4691)

örneği verilebilir.

“Akademik personel” alt teması”, 2015, 2016, 2020 ve 2022 yıllarında en fazla kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“... Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı: Başvuranın, Mart 2019 dönemi doçentlik başvurusunun Doçentlik Bilgi Sisteminde iptal edilmesine itirazı hakkındadır...” (2020/654)

örnek bir ifadedir.

“Lisansüstü eğitim” alt teması, 2013 ve 2014 yıllarında en fazla kararın alındığı yıl olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı(YÖK) (Re’sen): Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün açmış olduğu Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Tezli Yüksek Lisans programına karar yapan şikayetçinin, ilgili bölüme kaydının yapılması ve mülakatının tekrar değerlendirilmesi talebi hakkındadır...” (2014/3778)

ifadesi örnek olarak verilebilir.

“Diploma işlemleri” alt teması 2017 yılında en fazla kararın alındığı alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü: Diplomasının "Yüksek Lisans Diploması" şeklinde düzenlenmesi talebi hakkındadır...” (2017/1502)

bir karar örneğidir.

4.2.4 “Millî Eğitim” Teması Kapsamının Yıllara Göre Dağılımı

Bu bölümde, kararlarda “Millî eğitim” teması kapsamında yer alan alt temaların yıllara göre dağılımı; alt temalar ve yıllar içinde sıklık ve yüzdelik dahil olmak üzere verilmiştir.

Tablo 25. “Millî Eğitim” temasının yıllara göre dağılımı

Alt Tema	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	T	%
Eğitim	2	6	2	7	3	2	5	2	2	8	1	40	50
Öğretmenler	1	6	4	5	3	3	2	4	1	10	1	40	50
Toplam	3	12	6	12	6	5	7	6	3	18	2	80	100

Tablo 25’te, KDK kararlarında “Millî eğitim” e ilişkin sorunların yıllara göre dağılımı görülmektedir. Tabloda verilen alt temaların yıllara göre dağılımında ön plana çıkan konulara birer örnek karar alıntısı en çok karar sayısının olduğu 2014 (f=18) yılına göre şöyledir:

“... Millî Eğitim Bakanlığı(MEB), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı(YÖK) (Re’sen): Şikayetçilerin, Astronomi ve Uzay Bilimleri bölümü mezunlarına formasyon hakkı verilmesi yönünde gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması ve Ortaokullarda seçmeli ders olarak alınan Astronomi ve Uzay Bilimleri dersinin Astronomi ve Uzay Bilimleri bölümü mezunları tarafından verilmesi talepleri hakkındadır...”(2014/4870)

“... atipik otistik çocuğunun okula kaydının yapılmaması...” (2014/4634) bir karar örneğidir.

“Eğitim” alt teması ile ilgili sorunlar 2015, 2017, 2020 ve 2023 yıllarında en fazla sayıda karar olan alt tema olmuştur. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“...Millî Eğitim Bakanlığı: Mesleki Açık Öğretim Lisesinde 18 yaşını doldurmamış öğrencilere 3’üncü dönemde sınav ve eğitim hakkının verilmesi talebi...” (2020/95932)

bir karar örneğidir.

“Öğretmenler” alt teması ile ilgili sorunlar 2014, 2016, 2018 ve 2021 yıllarında en fazla karar sayısına sahiptir. 2013, 2019 ve 2022 yıllarında her iki alt temaya da eşit sayıda karar yapılmıştır. Bu kararlara ilişkin bir karar örneği aşağıda verilmiştir.

“... Başvuranın, kendisine verilen sınav görev yasağının kaldırılması talebi hakkındadır...”(KN: 2020/94869)

örnek bir ifadedir.

“...Başvuranın kızının sağlık durumu sebebiyle okul nakil talebi hakkındadır...”(2019/12669)

örneği verilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırma konusuyla ilgili doğrudan bir araştırma ve çalışmaya rastlanmadığından, KDK'nin her bir kararı aslında bir sorun teşkil ettiği için, alanyazındaki sorun tespit edici çalışma veya araştırmaların sonuçları, bu araştırmayla ortaya çıkan sonuçlar tartışılırken değerlendirilmiştir. Bu temelde, araştırmayla elde edilen her bir sonuç belirlenmiş, tartışılmış ve tartışma sonucunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın en genel sonucu, Kamu Denetçiliği Kurumu kararları itibariyle, karşılaşılan sorunların konuları sıklık sırasına göre, “öğrenciler”, “sınav uygulamaları”, “yükseköğretim” ve “MEB” şeklindedir. Aşağıda, her bir konu başlığı temelinde sorunlar tartışılmış ve öneriler geliştirilmiştir.

KDK kararlarında eğitim ile ilgili konuların ilk sırasında öğrenciler gelmektedir. Yani en fazla sorun öğrencilerle ilgilidir. Kararlardaki “öğrenciler” konusu kapsamında, karar sayısı sıralamasına göre “eğitim-öğretim süreci”, “burs ve kredi işlemleri” ve “ders intibak işlemleri” konularının öne çıktığı görülmüştür.

Öğrenciler ile ilgili birinci temel sorun eğitim-öğretim sürecidir. Bu kapsamda, uygulamalara yönelik şikayetlerle, harç-katkı payı problemleri ve kayıt-diploma işlemleri ile ilgili sorunlar vardır. Öğrenciler konusunun birinci sonucu uygulamalara yönelik şikayetlerdir. Arıcı, Ekici ve Efendioğlu (2019) üniversite öğrencileri ile ilgili yaptıkları çalışmada, uygulamalara yönelik şikayetler olarak, öğrencilerin sırasıyla araç gereç olanakları, teknolojik alt yapı yetersizliği, derslerin mesleğe hazırlama durumu derslerin işlenişi vb. şeklinde problem yaşadıklarını belirtmiştir. Benzer olarak, Taşdemir (2015), Türk Milli eğitiminin mevcut yapısı içerisindeki sorunları incelediği çalışmasında, temel sorunların sistemin sürekli değişmesi ve ulusal yetişek olduğunu belirtmiştir. Özdemir ve Kaplan (2017) ise Türk eğitim sisteminin başlıca sorunlarını inceledikleri çalışmada, sürekli değişen eğitim sistemi ve ulusal yetişek gibi uygulamalara gönderme yapan sorun tespitlerinde bulunmuştur. Uygulamalarla ilgili bir diğer çalışma olarak, Kacur ve Atak (2019) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik ihtiyacı olduğu tespiti yapılmıştır. Öğrenciler ile ilgili ikinci sonuç ise harç, katkı payı ve kayıt işlemleri sorunlarıdır. Bu konuyla ilgili bir haber sitesinde (Diken.com, 2022), Beykent ve Doğuş

üniversitelerindeki öğrencilerin yüzde üç yüzlere varan kayıt yenileme ücretlerini protesto ettikleri bildirilmiştir. Üçüncü sonuç kapsamında, diploma işlemleri ile ilgili olarak, Görmüş, Aydın ve Aydın (2013) tarafından yapılan çalışmada özellikle öğrenci işlerinin sorumluluğunda olan öğrenci belgeleri ve diplomaların zamanında hazırlanması, notların girilmesindeki aksaklıklar konusunda yoğun şikayetler olduğu belirtilmiştir.

Eğitim-öğretim süreci konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Eğitim kurumları kayıt işlemlerini basitleştirerek online kayıt sistemleri ve rehberlik hizmetleri kullanabilir.
- Eğitim kalitesini artırmak için öğretmenler ders içeriğini güncel tutabilir, öğrenci-merkezli öğretim metotlarını benimseyebilirler.
- Öğrenci destek hizmetlerini güçlendirerek akademik danışmanlık, psikolojik destek, kariyer danışmanlığı gibi hizmetler sunabilirler.
- Öğrenci maliyetlerini azaltmak adına dijital kaynaklara erişimi kolaylaştırabilir, uygun fiyatlı konaklama seçenekleri sunabilir ve yemek hizmetlerini iyileştirebilirler.

Eğitim-öğretim süreci konusu ile ilgili olarak araştırmacılar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Eğitim kurumlarının öğrenci odaklı hizmetlerinin etkinliğini inceleyen bir çalışma yapılabilir. Bu çalışma, rehberlik hizmetleri, mentorluk programları ve öğrenci destek mekanizmalarının öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.
- Ders içeriklerinin öğrenci motivasyonu ve başarı üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerle ilgili ikincil temel sorun alanı burs ve kredi işlemleri ile ilgilidir. Bu sorun kapsamında, öğrencilerin burs, kredi şikayetleri ve yurt talepleri vardır. Öğrencilerin burs konusunda yaşadıkları mağduriyetler medyada da sıklıkla yer almaktadır. Bir haber ajansının haberine göre, Koç Üniversitesi'nde gönüllü öğrenci temsilcileri son iki aydır üniversitedeki problemler ve bursların yetersizliğiyle ilgili raporlarını sunmaya çalıştıkları fakat üniversite yönetimince sorunlarını çözmek için hiçbir şey yapılmadığı belirtilmiştir (İhlas Haber Ajansı, 2019). Öğrencilerle ilgili,

“öğrenci yurdu talepleri” konusuna ilişkin haberlere de rastlamak mümkündür. Bir haber sitesindeki (Eskişehir.net, 2023) haberde “... KYK yurtları hem nicelik hem de nitelik olarak yetersiz durumdadır. Buna rağmen yurt kapasitesini artırmış görünmek için odaların kontenjanları artırılarak yurtların niteliği düşürülmekte, yetersiz çalışma ve saklama alanı gibi sorunlara yol açmaktadır...” ifadesiyle barınma sorununa dikkat çekilmektedir. Yine bir başka haber sitesinde (Gazeteduvar.com, 2020), “Türkiye’de 5 milyondan fazla kişinin öğrenim kredisi borcu var. Cumhuriyet tarihinin genç işsizliği rekorunun kırıldığı bu dönemde, özellikle yeni mezunlar zorda. Öğrenim kredisi borcunu ödemek şöyle dursun, kendini geçindirmek bile bir hayli güç” ifadesiyle bu alandaki sorunlara dikkat çekilmiştir. Alanyazında ise Yavuzer, Meşeci, Derin ve Sertelin (2005) tarafından yapılan araştırmada yeterli burs imkanının olmaması ve barınma problemleri, öğrenciler arasındaki en önemli sorunlar olarak tespit edilmiştir. Benzer olarak, Donat, Eskiocak ve Koşar (2019) yaptıkları çalışmada, bursların yeterli olmadığını ve ihtiyacı olan herkese yeterli miktarda burs sağlanamadığı sonucuna varmışlardır.

Burs ve kredi işlemleri ile ilgili olarak, uygulayıcılar için geliştirilen önerilen şu şekildedir:

- Eğitim kurumları, burs ve kredi kararlarını online platformlar üzerinden kabul edebilir ve öğrencilere finansal destek seçenekleri hakkında detaylı bilgi sunabilir.
- Öğrenci işleri ofisi ve web siteleri gibi kaynaklar aracılığıyla öğrencilere bu konuda rehberlik edilebilir. Karar formları basit, anlaşılır ve kolayca doldurulabilir olabilir Aynı zamanda gerekli belgeler ve kriterler açıkça belirtilebilir.
- Burs ve kredi kriterlerinin, farklı öğrenci gruplarına uygun olması sağlanabilir. Akademik başarı, finansal durum, sosyal katkılar gibi farklı faktörlere dayalı destek seçenekleri sunulabilir.
- Öğrencilere karar süreçlerini takip etmeleri ve gerektiğinde yardım alabilmeleri için danışmanlık hizmetleri sunulabilir. Burs ve kredi karar süreçlerinin değerlendirme kriterleri şeffaf hale getirilebilir.
- Özel sektör iş birlikleri, bağışlar, staj fırsatları gibi kaynaklar öğrencilere ek finansal destek sunabilir.

Burs ve kredi işlemleri ile ilgili olarak, araştırmacılar için geliştirilen önerilen şu şekildedir:

- Harç ve katkı paylarının öğrenci üzerindeki mali etkilerini inceleyerek farklı gelir gruplarından gelen öğrencilerin eğitime erişimi değerlendirilebilir.
- Burs-kredi karar süreçlerinin daha etkili ve öğrenci dostu hale getirilmesine yönelik stratejileri inceleyen bir araştırma yapılabilir. Karar süreçlerinin karmaşıklığını azaltma, form doldurma süreçlerini basitleştirme ve gerekli belgeleri belirgin bir şekilde ortaya koyma gibi konular, araştırmacıların odaklanabileceği başlıklar arasındadır.
- Eğitim kurumlarının uyguladığı finansal yardım ve burs programlarının etkinliği üzerine bir araştırma, öğrencilere sağlanan mali desteklerin öğrenim başarısı ve mezuniyet üzerindeki etkilerini inceleyebilir.
- Finansal destek seçeneklerine erişimde adaleti sağlama ve burs-kredi değerlendirme kriterlerinin şeffaflığını artırma amacıyla eğitim kurumları arasında karşılaştırmalı analizler ve en iyi uygulama modellerini belirleme konusunda araştırmalar yapılabilir.
- Farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarının harç politikalarını karşılaştıran bir çalışma, adil ve sürdürülebilir harç politikalarının nasıl oluşturulabileceğine dair öneriler sunabilir.

Öğrenciler ile ilgili üçüncü temel sorun ders intibak işlemleridir. Bu konu öğrencilerin farklı programlardan veya farklı eğitim kurumlarından gelen derslerin tanınması ve ders kredilerinin aktarılması sürecindeki problemlerini yansıtmaktadır. Pratikte, akademik camiada yaşayanların hepsi bu türden sorunların farkında olmakla birlikte alanyazına yansıyan sadece birkaç içeriğe rastlanmıştır. Özoğlu, Gür ve Çoşkun (2015) tarafından yapılan araştırmada, uluslararası öğrencilerin Türkiye’de karşılaştığı okul intibak problemlerini karar sürecinde, vize ve kayıt sürecinde, akademik hayatta ve sosyal hayatta yaşanan sorunlar şeklinde belirtmişlerdir. Bir haber sitesinin (Memurlar.net, 2021) haberine göre, Açıköğretim uygulamasında en çok sorulan sorulardan birisi muafiyete ilişkindir. Muafiyet konusunun bu kadar sorulmasının nedeni ise Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Sistemine Göre Öğretim Yapan Fakülteler Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 17. maddesinde yer alan düzenlemenin, ihtiyaçları karşılamaması ve adil olmamasıdır.

Ders intibak işlemleri ile ilgili olarak uygulayıcılara sunulabilecek öneriler şu şekildedir:

- Öğrencilere ders intibakı konusunda profesyonel rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulabilir. İnternet siteleri, broşürler ve bilgilendirme toplantıları gibi araçlarla öğrencilere süreçle ilgili bilgiler iletilebilir.
- Ders intibak işlemleri dijital platformlar aracılığıyla yönetilip öğrencilere kolay erişim sağlanabilir.
- Uluslararası öğrencilere özel destek hizmetleri sunularak, uluslararası öğrenci hareketliliğini teşvik edilebilir. Bu kapsamda, öğrencilere ülke ve kültürleri hakkında bilgi veren entegrasyon programları oluşturulabilir, dil becerilerini geliştirmeleri için düşük maliyetli dil kursları sunulabilir ve özel destek ofisleri aracılığıyla çeşitli konularda yardım sağlanabilir.

Ders intibak işlemleri ile ilgili olarak araştırmacılara sunulabilecek öneriler şu şekildedir:

- Ders tanıma ve denklik süreçlerinin etkinliği değerlendirilebilir ve öğrencilerin deneyimleri üzerindeki etkileri incelenebilir.
- Ders intibak sürecinde dijital platformların kullanımının ve bu sürecin dijitalleşmesinin avantajlarına odaklanan çalışmalar, eğitim kurumlarına yönlendirmeler sağlayabilir.
- Uluslararası öğrenci hareketliliğini teşvik eden politika ve programların etkilerini değerlendiren araştırmalar, bu alandaki politika geliştirmeye ışık tutabilir.
- Öğrencilere sunulan destek hizmetlerinin etkinliğini ve bu hizmetlerin uluslararası öğrencilerin adaptasyon süreçlerine olan katkılarını değerlendiren çalışmalar da önemli olabilir.

KDK kararlarında eğitim ile ilgili ikinci sırada gelen konu sınav uygulamalarıdır. Kararlarda sınavlar konusu kapsamında, sayısı sıralamasına göre ÖSYM sınavları, ÖSYM kurum sınavları, Üniversitelerin uyguladığı sınavlar, AÖF sınavları ve kurum sınavları konularının öne çıktığı görülmüştür. Bunlar alt sonuçları itibarıyla aşağıda tartışılmıştır.

Sınav uygulamaları temel sorunlarından ilki merkezi sınavların sonuçları ile ilgilidir. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalarda, merkezî olarak yapılan sınavların

geçerlik ve güvenilirliği tartışılmakta, özellikle üniversite seçme sınavları bu tartışma ve araştırmalara (Gülleroğlu, 2005; Karakaya, 2007; Tavşancıl ve Karakaya, 2007) konu olmaktadır. Bilgin ve Sezer (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, not tespiti davası olarak adlandırılan ve öğrencilerin başarısız oldukları veya düşük not aldıkları sınavların iptali için açılan davaların idari yargıda yer alan önemli sorunlardan olduğu, ve bu tür davaların sayısının giderek arttığı tespit edilmiştir. Can (2017) tarafından gerçekleştirilen benzer bir çalışmada, araştırmaya katılan öğrenciler, ölçme araçlarında bulunması gereken temel özellikler olan güvenilirlik, geçerlik ve kullanılabilirlik gibi temel niteliklerin merkezî sistem sınavlarında yeterli derecede bulunmadığını belirtmişlerdir. Coşkun ve Toprakçı (2024) tarafından yapılan araştırmada, Danıştayın MEB'e ilişkin eğitim ile ilgili verdiği karar içerikleri incelenmiştir. Sonuç olarak, öğrenci işleri ile ilgili sonuçların fazla çıkmasının temel sebebinin öğrenci işleri konusunda sınav sonucuna itiraz, sınav sorularının iptali gibi öğrencilerin büyük kısmını ilgilendiren sınav işlemlerinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Ayrıca, Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu (TEDMEM) (2015) raporuna göre, son yıllarda iptal edilen soru sayısı oldukça fazla olmuş, soruların ya da ilgili detayların yeterince tartışılmadığı belirtilmiştir. ÖSYM sınavlarının güvenilirliği haberlere de konu olmaktadır. Bir gazetede yer alan habere göre, (Türkiye, 2022), KPSS'deki bazı sorular ile bir yayınevinin deneme sınavlarında sorduğu soruların benzer olduğu iddialarının tartışıldığı, Devlet Denetleme Kurumu Başkanı Yunus Arıncı'nın "Problemler var gibi gözüküyor." dediği kaydedilmiştir. Nitekim bu araştırmada da KDK kararlarında "sınavlar" konusu kapsamında, karar sayısı sıralamasına göre "ÖSYM sınavları", "ÖSYM kurum sınavları", "üniversitelerin düzenlediği sınavlar", "AÖF sınavları", "kurum sınavları" ve "MEB sınavları" konularında sınav sonuçları sorununun öne çıktığı görülmektedir.

Merkezi sınav sonuçları ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Değerlendirme süreçlerinin şeffaf hale getirilmesi için değerlendirme kriterlerinin açıklandığı bir kılavuz hazırlanabilir. Sınav değerlendirme sürecinin adımları ve kullanılan kriterler öğrencilere açık bir şekilde iletilebilir. Sınav puanlaması ve notlandırma sistemleri, bu sistemlerin nasıl çalıştığı,

puan dağılımları ve farklı soru türlerinin puanlaması gibi konular öğrencilere net bir şekilde açıklanabilir.

- Öğrencilere örnek sorular ve bu sorulara nasıl yanıt verilmesi gerektiği hakkında örnek cevaplar sunulup, değerlendirme süreci daha anlaşılır hale getirilebilir.
- Öğrenci itirazları etkin bir şekilde ele alınabilir. İtiraz süreçleri net bir şekilde belirlenip ve öğrencilere iletebilir. İtiraz edilen sorular ve cevaplar detaylı bir şekilde incelenebilir. İtiraz süreçleri sonucunda öğrencilere geribildirim sağlanması uygun olabilir.

Merkezi sınav sonuçları ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Sınav değerlendirme süreçlerini şeffaf hale getirmek amacıyla, öncelikle mevcut durum, öğrenci geri bildirimleri, önceki sınav sonuçları ve öğretmen görüşleri gibi kaynaklardan elde edilen verilerle analiz edilebilir. Daha sonra, şeffaf bir değerlendirme sürecini destekleyen bir kılavuz geliştirilip, bu kılavuzda değerlendirme kriterleri, adımlar, puanlama sistemi ve notlandırma süreçleri tanımlanabilir.
- Değerlendirme sürecini anlaşılır kılmak adına örnek sorular ve cevaplar içeren eğitim materyalleri geliştirilebilir.

Sınav uygulamaları ile ilgili ikinci temel sorun sınavların uygulanması konusudur. Toprakçı, Baydemir, Koçak ve Akkuş (2007) tarafından yapılan araştırmada, özel ve devlet üniversitesi yönetmeliklerinde, sınav sayıları, sınav ilan tarihleri, sonuçların ilanı, zaman aralığı, girme şartları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, Türk üniversitelerinde ölçme ve değerlendirme konusunda büyük farklılıkların olduğu ve bu alanda bir standardizasyona gerek duyulduğu vurgulanmıştır. Öztürk ve Aksoy (2024), Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş ortak sınavlarının uygulanmasına yönelik katılımcı görüşlerini inceledikleri araştırmada, genel anlamda sınavların yapılış zamanı, sonuçların geç açıklanması, sınavdan sonra iptal olan soruların varlığı gibi uygulamalara yönelik sorunları tespit etmişlerdir. Bu sorunla ilgili olarak gelen kararların bir kısmı Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS) ile ilgilidir. Polat (2018) tarafından yapılan çalışmada, YDS'nin geçerliğiyle ilgili maddelere

akademisyenler çoğunlukla olumsuz görüş bildirmişlerdir. YDS'nin dil ölçme anlamında geçerlik kazanabilmesi için içeriğine mutlaka kısada olsa konuşma, yazma ve dinleme soruları dâhil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Sınav uygulamalarına yönelik şikayetlere medyada da rastlamak mümkündür. Ülkar'ın (2018) Hürriyet gazetesindeki haberine göre, Liselere Geçiş Sınavı (LGS) sınavının sonuçları açıklandığında, adresine en yakın liseleri seçip okul başarı puanı yüksek olmasına rağmen ekranda “Hiçbir tercihinize yerleşemediniz” yazısını gören bazı veliler, ilçe milli eğitim müdürlüklerine dilekçe vererek itiraz etmişlerdir.

Sınav uygulamaları ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Sınavların adil ve güvenilir bir şekilde uygulanması, kural ihlalleri ve hile durumlarının önlenmesi için etkin denetim mekanizmaları ve güvenlik önlemleri geliştirilebilir.
- Gözetmenler, sınav sırasında kurallara ve prosedürlere tam olarak uymalarını sağlamak adına eğitilebilir. Ayrıca, düzenli olarak güncellenen eğitimlerle gözetmenlerin bilgileri taze tutulabilir. Bununla birlikte, gözetmenlerin performansı ve yeterliliği düzenli olarak değerlendirilebilir.
- Sınav salonlarında yeterli sayıda ve nitelikte gözetmenin bulunması, öğrencilerin sınav sırasında kopya çekme veya hile yapma girişimlerini engellemek açısından önemlidir.
- Öğrencilerin sınavlara katılırken kimlik kontrolleri ve sıkı sınav giriş prosedürleri uygulanabilir. Bu, sınavın güvenilirliğini artırırken sınav kopyası veya dışarıdan yardım alma girişimlerini engellemeye yardımcı olabilir.
- Online sınavlar için özel güvenlik önlemleri alınabilir. Öğrencilerin kopya çekmesini veya hile yapmasını engellemek için çevrimiçi izleme sistemleri, tarayıcı kilitleri ve anti-hile yazılımları kullanılabilir.
- Sınav materyalleri, sınavın yapılacağı güne kadar güvenli bir şekilde saklanabilir. Materyallere izinsiz erişim veya değişiklik yapılmasını önlemek amacıyla gerekli güvenlik önlemleri alınabilir.

Sınav uygulamaları ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Mevcut online sınav sistemlerini ve teknik altyapıyı detaylı bir şekilde analiz ederek mevcut sorunlar belirlenebilir, geçmişteki sınav süreçlerinde yaşanan teknik sorunlar hakkında öğrenci geribildirimleri ve veriler incelenebilir.
- Öğrenci birlikleri ve teknoloji sağlayıcıları ile iş birliği yaparak, online sınav süreçlerini iyileştirmek adına ortak projeler yürütülebilir.

Sınavlar konusunun üçüncü sonucu ise sınav başvuru sürecinde yaşanan sorunlardır. Sınav uygulamalarındaki teknik sorunlarla ilgili bir çalışmada, ÖSYM web sitesinin kullanılabilirliği araştırılmıştır. Çalışmada kullanıcıların problem olarak belirttikleri durumlar göz önünde bulundurulduğunda sistemin ara yüz görüntüsü, site içi arama motoru, bazı bilgilere kolay ulaşılama gibi konular ön plana çıkmıştır (Ergül ve Durdu, 2017). Sınav başvurularında alınan sınav ücreti sorunu bu konunun bir başka sonucudur. Bir haber sitesinin haberine göre (Memurlar.net, 2018), ÖSYM'nin, 2015/1 KPSS tercihleri ile, kadrolara internet üzerinden karar yapacak adaylardan 15 TL alacağı, fakat internet üzerinden alınan tercihler için ÖSYM'nin katlandığı bir maliyet bulunmadığı ve daha önce sınava girip bu ücreti yatırmış olan öğrencilerin aynı ücreti tekrar yatırmaması gerektiği ifade edilmiştir.

Sınav başvuru sürecindeki teknik sorunlarla ilgili olarak uygulayıcılar için geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Teknik sorunların minimize edilmesi ve öğrencilerin başvuru sürecini sorunsuz bir şekilde tamamlamaları için kullanıcı dostu bir altyapı (internet, yerler, görevliler) oluşturulabilir.
- Online sınav başvuru süreçlerinde yaşanan sıkıntıların çözülmesi adına, teknik altyapının güçlendirilmesi yerinde olacaktır. Ayrıca, öğrencilere teknik destek sunan bir yardım hattının ya da çağrı merkezi oluşturulması, başvuru sırasında karşılaşılan sorunların anında çözülmesini sağlayabilir.

Sınav başvuru sürecindeki teknik sorunlarla ilgili olarak araştırmacılar için geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Online başvuru platformlarının teknik altyapısını güçlendirmek adına geliştirmeler önerilebilir. Yedekleme sistemleri, güvenlik önlemleri, ve kapasite planlaması gibi teknik detaylar gözden geçirilebilir.
- Başvuru platformlarının kullanıcı dostu arayüzlerle tasarlanmasını sağlamak adına önerilerde bulunulabilir.

- Öğrencilere başvuru süreci hakkında bilgi veren kılavuzlar ve online eğitim materyalleri geliştirilebilir.

Sınavlar konusunun son sonucu engelli öğrencilerin yaşadığı problemlerdir. Sınavlarda engelli öğrencilerin yaşadığı sorunlarla ilgili olarak yapılan bir araştırmada, katılımcılar sınavda okuyucuya bağımlı olduklarını düşünmektedirler, ve görevlilerin davranışlarının, niteliklerinin, okuma becerilerinin, okuma hızının ve branşının sınav başarılarını etkilediklerini ifade etmişlerdir. (Şenel, 2015). Bu sonucu Doğuş, Aslan ve Çakmak (2020) yaptıkları çalışmada desteklemektedir. Sınavlarda bir düzenleme olarak Braille baskı seçeneğinin bulunmasının bireyin okuma tercihine göre kendisine uygun düzenlemeyi seçebilmesine ve canlı okuyucudan kaynaklanabilecek problemlerin önlenmesine hizmet edebileceğini vurgulamaktadır.

Engelli öğrenciler ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Engelli öğrencilere uygun düzenlemeler yaparak sınav süreçlerini daha erişilebilir hale getirmek uygun olabilir. Örneğin, fiziksel engelli öğrenciler için erişilebilir sınav mekanları sağlamak veya görme engelli öğrencilere özel sınav materyalleri (Braille alfabesi, büyütülmüş metinler) sunmak gibi düzenlemeler yapılabilir.
- Öğrencilere sınavda kullanabilecekleri yardımcı araçlar (örneğin, yazılım okuma programları) sunulması, sınav deneyimlerini daha adil ve etkili hale getirebilir.
- Engelli öğrencilere yönergeler ve düzenlemeler oluşturulabilir.

Engelli öğrenciler ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Engelli bireylerin ve farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilerin karar süreçlerine kolayca erişebilmesi için özel erişilebilirlik önlemleri tasarlanabilir. Bu önlemler, örneğin, ekran okuyucularla uyumlu arayüzler, renk kontrastları ve büyütme seçenekleri gibi özellikleri içerebilir.
- Teknik destek hattı veya çağrı merkezi gibi yardım mekanizmalarının kurulması önerilebilir.

KDK kararlarında eğitim ile ilgili üçüncü sırada gelen konu yükseköğretimdir. Kararlardaki yükseköğretim konusu kapsamında, karar sayısı sıralamasına göre

işleyiş, akademik personel, lisansüstü eğitim ve diploma konularının öne çıktığı görülmüştür.

. Yükseköğretim konusunun birinci temel sonucu işleyiş ile ilgilidir. İşleyiş sorunu ile ilgili kararlar, üniversitelerin yönetim, düzenleme ve uygulama süreçlerinde yaşanan zorlukları ve çelişkileri yansıtmaktadır. Bozan (2019) yükseköğretimin yapı ve işleyiş sorunları; yönetimi ve özerklik meselelerinin en önemli konular olduğunu belirtmektedir. Kölgerier ve Türk (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da, yükseköğretim hizmeti veren devlet üniversitelerine yönelik “şikayetvar.com” adlı online şikâyet platformunda dile getirilen şikâyetler değerlendirilmiş ve şikâyetlerde en fazla dile getirilen memnuniyetsizlik konuları “ilgili birimlere ulaşamama/layıkıyla hizmet alamama” olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde, Sallan ve Gül (2014) kaynakların ve olanakların yetersizliği ile nitelik sorunlarının, üniversitelerin yapması gereken temel eğitim ve öğretim işlevlerini yetkin olarak yapmada ve toplumun beklentilerini karşılamada yetersiz kalmalarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Şahin, Zoraloğlu ve Fırat (2010) üniversite öğrencilerinin eğitimsel amaçlarına ulaşmalarını etkileyen etkenlere ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmada, öğrencilerin başarılı olmak için fakültelerinden en çok mesleki rehberlik sağlaması ve akademik danışmanlığın geliştirilmesi konularında beklentiye sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

İşleyiş konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Yükseköğretim kurumları yönetmelik ve kararları daha anlaşılır ve uygulanabilir hale getirerek, işleyişlerini daha etkin bir şekilde sağlayabilirler. Bu amaçla, üniversiteler yönetmelik ve kararlarını anlaşılır ve sade bir dil kullanarak yazarak gereksiz ayrıntılardan kaçınabilirler. Düzenli güncel bilgilendirme ile öğrenci ve personel haberdar edilebilir, karar alma süreçlerinde katılımcılık teşvik edilebilir.
- Yönetmelikler dijital platformlarda erişilebilir olabilir, eğitim ve rehberlikle personel ve öğrencilere konuyla ilgili bilgi sağlanabilir.
- Karar alma süreçleri şeffaf olabilir, katkıda bulunanlar net bir şekilde gösterilebilir. Geribildirim toplama süreçleri düzenli olarak yapıp

gerektiğinde yönetmelik ve kararlarda değişiklik yapılması için açık prosedürler belirlenebilir.

İşleyiş konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Yönetmelik ve kararların anlaşılabilirliğini artırmak için dil analizi ve düzenleme stratejileri üzerine araştırmalar yapılabilir.
- Kurum içi katılımı teşvik etmek amacıyla danışma ve iş birliği süreçlerini inceleyen çalışmalar, daha demokratik bir karar alma sürecine ışık tutabilir.
- Dijital platformların yönetmeliklere erişim ve iletişimdeki rolüne odaklanan araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Yükseköğretim konusunun ikinci temel sonucu akademik personel ile ilgilidir. Özellikle doçentlik süreçleri üzerine alınan kararların yoğunluğu, akademik kariyerlerin ve unvan atamalarının titizlikle ele alınması gerekliliğini vurgulamaktadır. Tuncer vd. (2018), yaptıkları araştırmada akademisyenlerin doçentlik sözlü ve atama süreçlerinin üniversiteler tarafından yürütülmesine yönelik bazı endişeler taşıdıkları ve alanda yasal düzenlemenin eksik olduğunu belirtmişlerdir. 2018 yılında yapılan düzenlemeden sonra, ortaya çıkan belirsizlikleri kaldırmak amacıyla 2023 yılında da bu alanda yeni bir düzenleme daha yapılmıştır. Yeni düzenlemenin ana amacı yayınlarda niteliği arttırmak ve doçent adaylarına kendi uzmanlık alanlarına ait eserleriyle farklılıklarını ortaya koyabilecekleri ortam sağlamaktır. Fakat bu yeni düzenleme ile yeni sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorun ile ilgili olarak, doçentlik şartlarında yapılan yeni düzenlemenin adil olmadığı ve adayları hak kaybına uğrattığı gerekçesiyle Eğitimciler Birliği Sendikası'nın değişikliklerin iptal edilmesi talebiyle Danıştayda dava açtığı da haberlere konu olmuştur (Eğitimciler Birliği Sendikası, 2023).

Akademik personel konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Doçentlik ve profesörlük kadro tahsislerinin şartlar oluştuğunda merkezi bir biçimde yapılması önerilmektedir. Üniversitelerin ve ilgili paydaşların, değerlendirme süreçlerini şeffaf ve adil bir şekilde yürütmeleri, akademik personelin nitelikli ve yetkin bir şekilde seçilmesini sağlamak açısından önemlidir.

- Doçentlik ve profesörlük süreçleri ile ilgili bilgi, değerlendirme kriterleri ve karar prosedürleri açık ve erişilebilir bir şekilde sunulabilir.
- Değerlendirme süreçlerine dış uzmanların katılımı ve gözden geçirilmesi, objektiflik ve adillik açısından önemlidir. Değerlendirme komiteleri, bağımsız uzmanların görüşlerine başvurabilirler.
- Doçentlik ve profesörlük süreçlerini, uzun ve karmaşık olmaması için önlemler alınabilir. Değerlendirme süreçlerinde cinsiyet, ırk, etnik köken gibi ayrımcılığa yol açabilecek faktörlerin dikkate alınmaması önemlidir. Eşit fırsatlar ve çeşitlilik teşvik edilmelidir. Doçentlik ve profesörlük için değerlendirme kriterleri açık bir şekilde belirtilebilir. Bu kriterler, yayımlar, araştırma, öğretim ve yönetsel katkılar gibi farklı alanları içerebilir.
- Değerlendirme süreci sonucunda adaylara geri bildirim sağlanabilir. Değerlendirme sonuçlarına itiraz etme hakkı ve bağımsız bir inceleme mekanizması oluşturulabilir. Değerlendirme süreçlerinde yenilikçi çalışmalar ve katkılar özellikle ödüllendirilebilir.
- Değerlendirme süreci ile ilgili soruların ve endişelerin iletilmesi için açık iletişim kanalları oluşturulabilir. Adayların ve akademik personelin sorularına yanıt vermek için rehberler veya koordinatörler atanabilir.

Akademik personel konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Doçentlik ve profesörlük süreçlerini geliştirmek için çeşitli çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda, mevcut değerlendirme kriterlerinin gözden geçirilmesi ve daha adil, açık kriterlerin belirlenmesi için katkıda bulunulabilir.
- Değerlendirme süreciyle ilgili sıkça sorulan soruların ele alındığı bir rehber oluşturulabilir.

Yükseköğretim konusu ile ilgili üçüncü sonuç lisansüstü eğitimidir. Lisansüstü eğitim ile ilgili kararlar, yüksek lisans ve doktora programlarına ilişkin süreçlerde yaşanan talepleri ve sorunları yansıtmaktadır. Lisansüstü eğitimin kalitesi ile ilgili olarak, Tonbul (2017) “enstitülerin mekanik bürokratik örgütler olmaktan çıkıp, organik yapı özellikleri gösteren profesyonel teknik bir destek birimine dönüşmesi ile kendisinden beklenen rolleri oynayabilecekleri” sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca benzer olarak, Bayar ve Duran (2019) lisansüstü eğitimde eğitim kalitesinin

artırılmasında eğitim sisteminin ve enstitü yapılanmasının çok önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çoruk, Çağatay ve Öztürk (2016) çalışmalarında lisansüstü eğitimde kayıt ve devam süreçlerine ilişkin çeşitli sorunlar yaşanmakta olduğunu belirtmişlerdir. Doğusan (2003) tarafından yapılan araştırmada, lisansüstü öğrencileri lisansüstü öğrenime giriş koşulları ve lisansüstü süreç ile ilgili olumsuz tutum sergilemişlerdir. Karaman ve Bakırcı (2010) yaptıkları çalışmada, Türkiye’deki üniversitelerde lisansüstü öğrenim sürecindeki başlıca sorunların öğretim üyesi sorunu, mali sorunlar, kütüphane hizmet sorunları, yabancı dil sorunu, yönetsel sorunlar, tez danışmanı ile ilgili sorunlar, araç gereç sorunları olarak ifade etmişlerdir.

Lisansüstü eğitim konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi için, karar süreçlerinin basitleştirilerek, çevrimiçi karar imkanları ve net kabul kriterleri oluşturulabilir.
- Akademik danışmanlık hizmetleri ve güçlendirilmiş öğrenci destek birimleri oluşturulabilir.
- Program kalitesi düzenli izlenebilir.
- Çeşitli ders seçenekleri sunulabilir.
- Staj ve araştırma fırsatları, uluslararası iş birliği olanakları ve kariyer geliştirme destekleri gibi önlemler alınabilir.

Lisansüstü eğitim konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Lisansüstü eğitim alanındaki çalışmalar karar süreçlerinin basitleştirilmesi, akademik rehberlik hizmetlerinin etkinliği, öğrenci destek birimlerinin güçlendirilmesi, program kalitesinin izlenmesi, çeşitli ders seçeneklerinin ve pratik deneyimlerin etkileri üzerinde durabilir.
- Uluslararası iş birliği ve değişim programları, ve kariyer geliştirme destekleri üzerine odaklanabilir.

Yükseköğretim konusunun son sonucu diploma denklik işlemleridir. Diploma denklik işlemleri konusu, öğrencilerin diplomalarının ve unvanlarının tanınması ve değerlendirilmesi süreçlerini yansıtmaktadır. Bu sorun o kadar ciddi boyutlara ulaşmıştır ki, “Diploma Denklik Mağdurları Derneği” bu durumda olan öğrencilere yardım etmek için kurulmuştur. Dernek Başkanı Ahmet Özdemir yaptığı açıklamada,

2023 yılı itibari ile 104 bine dayanan denklik mağduru genç olduğunu, YÖK'ün neredeyse her yıl yönetmelik değişikliğine giderek ve yönetmelikleri de geriye yürüterek mağdur sayısını artırdığını, Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine rağmen aynı sınıftan, aynı şartlarda mezun olan öğrencilere bile farklı farklı kararlar verdiğini belirtmiştir (Yıldırım, 2023). Kürtül, Kapağan, Kundakçı ve Bacaklı (2021) uluslararası öğrencilerin kayıt sonrası sürecinde yaşadığı önemli bir sorunun denklik meselesi olduğunu belirtmiştir. Bir haber sitesinde yer alan habere göre (memurlar.net, 2023), yurt dışı öğrenci kabul kontenjanından yararlanarak kayıt hakkı kazanan uluslararası öğrencilerden lise denklik belgesi isteneceğine dair YÖK tarafından konulmuş bir kuralın bulunmadığı, bu hususta öğrencilere zorluk çıkarılmamasını ve öğrencilerin bu belgeyi zamanında sunamamalarından kaynaklı kayıtlarının silinmemesinin istenmesine rağmen, bazı üniversitelerin bu konudaki tutumunda herhangi değişiklik olmamıştır.

Diploma denklik işlemleri konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Üniversiteler uluslararası tanıma standartlarına uygun diplomalar verebilir ve öğrenci transkriptlerini detaylı bir şekilde sunabilir. Uluslararası tanıma anlaşmalarının oluşturulması veya güncellenmesi, diplomaların uluslararası geçerliliğini artırır.
- Sahte belgelerin önlenmesi için diplomaların doğrulama ve onaylama süreçleri düzenlenebilir, dil becerisi sertifikalarının değerlendirilmesi için açık bir prosedür oluşturulabilir.
- Üniversiteler, öğrencilere ve işverenlere diplomaların uluslararası tanınması ve değerlendirilmesi konusunda bilgilendirme ve rehberlik sunulabilir, yurtdışında eğitim gören öğrencilere destek sağlanabilir.

Diploma denklik işlemleri konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Üniversitelerin uluslararası tanıma standartlarına uygun diplomalar verme ve öğrenci transkriptlerini detaylı bir şekilde sunma pratiğini inceleyen araştırmalar yürütülebilir.

- Sahte belgelerin önlenmesi amacıyla diplomaların doğrulama ve onaylama süreçlerini düzenleme konusundaki çalışmalar, güvenilir diplomaların sağlanması açısından önem taşır.
- Öğrencilere yönelik bilgilendirme ve rehberlik hizmetlerini içeren çalışmalar, uluslararası öğrencilerin eğitimlerini en iyi şekilde değerlendirmelerine destek olabilir.

KDK kararlarında eğitim ile ilgili dördüncü sırada MEB konusu gelmektedir. MEB konusu kapsamında, karar sayısı sıralamasına göre eğitim süreçleri ve öğretmenlerle ilgili konularının öne çıktığı görülmüştür. Bu sorunlar alt sonuçları itibarıyla aşağıda tartışılmıştır.

MEB konusunun birinci sonucu eğitim sürecidir. Eğitim süreci konusu incelendiğinde, öğrencilerin eğitim süreçleriyle ilgili talep ve şikayetlerin yoğunluğu görülmektedir. Bu taleplerin büyük çoğunluğu eğitim sisteminde çok sık yaşanan değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Gürbüz Türk'e (1990) göre eğitimde niteliğin ve öğrencinin başarısının sağlanması, öğretim programının gerekliliklerinin zamanında yerine getirilmesi ve uygulanmasına bağlıdır. Kara (2020) ise, sistemde yaşanan sık değişiklikleri Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olduğunu belirtmiştir. Taşdemir (2015) araştırmasında en yüksek sıklıkta belirtilen sorunlardan biri olarak sürekli yapılan sistem değişikliğini ifade etmiştir. Gedikoğlu (2005) in de belirttiği gibi, yaşanan sık değişikliklerden dolayı eğitim politikalarında süreklilik sağlanamamaktadır. Eğitim materyali, programları ve öğrenci haklarına yönelik talepler, eğitim sistemimizin daha etkili ve öğrenci merkezli hale getirilmesi gerekliliğini göstermektedir. Okullarda eğitim-öğretim süreci ile ilgili yaşanan sorunlarla ilgili haberlere de sıkça rastlanmaktadır. Bir haber sitesinde yer alan habere göre, Millî Eğitim Bakanlığı, haftalık ders çizelgesine koyduğu bazı derslerin ulusal yetişegi hazırlamakta gecikmiş. Ulusal yetişek olmadığı için ders de işlenememiştir (Memurlar.Net, 2023) .

Eğitim-öğretim süreci konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Öğrenci merkezli eğitim modeli, eğitim kurumlarının öğrencilere daha fazla odaklanmalarını ve öğrenme deneyimini kişiselleştirmelerini sağlayarak etkili

bir öğrenme ortamı oluşturabilir. Öğretmenler, bu modeli uygulamak için gerekli eğitim ve gelişim fırsatlarına sahip olabilirler.

- Farklı öğrenme tarzlarına uygun materyaller kullanılabilir, öğrenci ilgi ve yetenekleri göz önünde bulundurularak çeşitli eğitim programları oluşturulabilir.
- Değerlendirme yöntemleri adil ve çeşitli olabilir, öğrenci hakları korunabilir ve öğrenci memnuniyeti düzenli olarak ölçülebilir.
- Bireysel rehberlik hizmetleri sunularak öğrencilerin akademik ve kişisel hedeflere ulaşmalarına destek olunabilir, etkileşimli öğrenme yöntemleri teşvik edilebilir.
- Teknolojinin eğitimde etkin kullanımı, öğrencilere daha esnek ve zengin bir öğrenme deneyimi sunmanın yanı sıra, öğretmenlere de geniş bir kaynak ve öğretim aracı yelpazesi sağlar. Dijitalleştirilmiş eğitim materyalleri ve çevrimiçi platformlar, öğrencilere her an, her yerden erişim imkânı tanır, sanal sınıflara katılım, online ödev teslimi ve canlı derslere ulaşma olanağı sunar.
- Mobil uygulamalar ve interaktif eğitim teknolojileri, öğrenmeyi daha etkileşimli ve eğlenceli hale getirebilir.
- Teknolojinin kullanımında öğrenci gizliliği ve güvenliği gibi önemli hususlara özen gösterilebilir ve eğitmenlere gerekli eğitim verilebilir. Eğitim kurumları, güçlü bir ağ altyapısı sağlayabilir ve çevrimiçi kaynakları dikkatlice değerlendirerek kaliteli ve güvenilir materyalleri önerebilir.
- Eğitim kurumlarının yönetimi açısından verimliliği artırmak için dijital araçların kullanımı, öğrenci kayıt sistemleri, finans yönetimi ve idari süreçleri daha etkili bir şekilde yönetilmesini sağlayabilir.
- Otomasyon ve veri analitiği, tekrarlayan görevleri azaltarak insan kaynaklarını daha stratejik kullanmayı sağlayabilir.
- Eğitim yönetimi yazılımları, öğrenci kararlarını, ders programlarını ve sınav yönetimini kolaylaştırabilir.
- Şeffaf iletişim ve paydaşlarla bilgi paylaşımı, idari süreçlerin etkili bir şekilde yürütülmesine katkı sağlar.
- Uzman personel istihdamı ve sürekli iyileştirme yaklaşımı, eğitim yönetimi verimliliğini artırabilir.

Eğitim-öğretim süreci konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Farklı öğrenme tarzlarına ve ihtiyaçlarına uygun materyallerin etkilerini inceleyen çalışmalar yapılabilir.
- Eğitim hizmetlerinin erişilebilirlik ve adillik ilkesine odaklanan akademik çalışmalar, eğitim sistemlerindeki maliyet etkinlik, burs ve finansal destek programlarının etkileri üzerine odaklanabilir.
- Çevrimiçi eğitim platformlarının, mobil uygulamaların ve interaktif teknolojilerin öğrenci başarısı, motivasyon ve kişisel gelişim üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.
- Dijital teknolojilerin eğitim yönetimi üzerindeki etkilerinin daha detaylı analizi, otomasyonun eğitim kurumlarındaki idari süreçlere entegrasyonunun incelenmesi ve veri analitiği kullanımının karar alma süreçlerine olan etkileri incelenebilir.

MEB konusunun ikinci sonucu öğretmenlerdir. Öğretmenler konusunda, çalışma koşulları, sınav görevleri, ödemeler ve unvan değişiklikleri gibi konularda yaşanan taleplerin ve şikayetlerin yoğunluğu görülmektedir. Evrensel.net (2023) öğretmenlerin günlerini güvencesiz çalışma ve yoksullukla karşıladığını belirtmiştir. Öğretmenlersitesi.com (2023) “Gerçek öğretmenler odası sorunları” başlıklı haberinde, öğretmenlerin sorunları ile ilgili olarak, maaş ve ek ders, iş yükü, görevlendirmelerde usulsüzlük konularını aktarmaktadır. Görevlendirmelerde usulsüzlük ile ilgili olarak, Türk Eğitim-Sen Eskişehir Şube Başkanı Kamuran Arıkan okullarda çözilemeyen bazı problemler olduğunu ve proje okullarına müdür, müdür yardımcısı atamasında adaletli olunmadığını belirtmiştir (Kamubiz, 2024). Şener (2018) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin başlıca sorunlarını, çalışma koşulları ve maaşın da yer aldığı öğretmen motivasyonu, karara katılım, mesleki değer, tayinler, hizmet içi eğitimler, mesleki yetersizlik ve öğretmen eksikliği olarak belirtmiştir (2018). Hizmet içi eğitimler ile ilgili olarak, Elçiçek ve Yaşar (2016) da, hizmet içi eğitimlerin nitelik ve nicelik anlamında yetersiz olduğunu ve bu nedenle etkisiz kaldığını belirtmişlerdir. İlğan (2013) yaptığı çalışmada, Türkiye’de gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetlerinin, etkinliğinin az ve büyük ölçüde seminer veya çalıştay faaliyetlerinden oluştuğunu belirtmiştir. Karataş ve Çakan (2018), okul ve eğitim süreci ile ilgili

sorunlar bağlamında, öğretmenler eğitim öğretim faaliyetleri için gerekli olan fiziki alt yapı, donanım ve materyal eksiklikleri, aynı şekilde okullara verilen mali desteğin yetersizliği ile teknolojik olarak yaşanan yetersizlikleri ifade etmişlerdir. Demir ve Arı (2013) araştırmasında, öğretmenlerin en fazla önemsedikleri sorunlar, gelirin düşük olması, toplum içindeki saygınlıklarının azalması ve sıklıkla değişen eğitim ve öğretim programları ve mevzuatları olarak belirlenmiştir.

Öğretmenler konusu ile ilgili olarak uygulayıcılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Öğretmenlerin çalışma şartlarının iyileştirilmesi, ödeme sistemlerinin adil bir şekilde düzenlenmesi ve unvan değişikliklerinin etkin bir şekilde yönetilmesi, öğretmenlerin motivasyonunu artırarak eğitim kalitesini yükseltebilir.
- Öğretmenlerin adil ve rekabetçi maaşlarla ödüllendirilmesi ve iyi çalışma koşullarına sahip olmaları sağlanabilir. Buna ek olarak, öğretmenlerin iş güvencesinin korunması konusunda iyileştirmelere gidilebilir.
- Öğretmenlere sürekli profesyonel gelişim fırsatları sunulabilir. Seminerler, atölye çalışmaları, online eğitimler ve yüksek lisans programları gibi farklı kaynaklar kullanılabilir.
- Öğretmenler için kariyer yolları açık bir şekilde tanımlanabilir. Öğretmenlerin unvan değişiklikleri ve kariyer ilerlemeleri için adil ve şeffaf bir süreç oluşturulabilir.
- Performans değerlendirmeleri ve kriterler açık bir şekilde belirlenebilir.
- Deneyimli öğretmenlerin yeni öğretmenlere mentorluk yapması teşvik edilebilir.
- Öğrencilerin öğretmen performansı hakkında geri bildirim vermesi teşvik edilebilir.
- Öğretmenlerin çıkarlarını korumak ve haklarını savunmak için meslek örgütleri ve sendikalar desteklenebilir.
- Öğretmenler, eğitim politikaları ve programlarına katılma ve karar alma süreçlerine dahil edilebilir.

Öğretmenler konusu ile ilgili olarak araştırmacılara yönelik geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Profesyonel gelişim fırsatlarının etkili bir şekilde sağlanması için en iyi uygulamalar araştırabilir.
- Öğretmenlerin kariyer yollarının açık ve şeffaf bir şekilde tanımlanması, performans değerlendirmelerinin objektif bir biçimde yapılması ve mentorluk programlarının etkinliği üzerine çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Meslek örgütlerinin ve sendikaların öğretmen haklarına etkisi gibi konularda çalışmalar yapılabilir.
- Eğitim politikaları ve programlarına öğretmenlerin katılımının ve dahil edilmesinin etkilerini inceleyen çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Temaların yıllara göre dağılımı göz önüne alındığında, KDK'nin kurulduğu yıl olan 2013 yılından itibaren karar sayılarında yıllar itibariyle artış vardır. Bu artış, KDK'nin vatandaşlar tarafından bilindiğini ve kurumun kamusal etkinliğinin arttığını göstermektedir. 2021 yılında yapılan bir saha araştırması da bu görüşü desteklemektedir. Yapılan araştırmada katılımcıların %70,1 kurumu bildiğini belirtmektedir (Dursunoğlu, Boyalı ve Gündoğdu, 2021). Yıllar içerisinde kurumun bilinirliği ve diğer kurumlar üzerindeki etkisi de artmıştır. Türkiye Radyo Televizyon (TRT) Haber (2024) de yer alan bilgilere göre, 2023 yılında KDK'ye 19 bin 317 karar yapılmıştır. Bu bağlamda uygulayıcılar için şu öneriler geliştirilebilir:

- KDK'ye yapılan eğitimle ilgili başvuruların analiz edilmesi, eğitim politikalarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için önemli veriler sağlayabilir. MEB ve diğer ilgili kurumlar, KDK'nin kararlarını dikkate alarak eğitim politikalarını gözden geçirebilir ve gerekli düzenlemeleri yapabilirler.
- KDK'nin kararları, eğitim kurumlarının hesap verebilirliğini artırmak için kullanılabilir. Eğitim kurumları, öğrenciler ve velilerle daha açık iletişim kurarak, idari işlemler hakkında bilgilendirme yapabilirler.
- KDK'nin rolü ve işleyişi, eğitimdeki denetim süreçlerinin iyileştirilmesi için bir model olarak kullanılabilir. Eğitim kurumları, denetim mekanizmalarını gözden geçirerek, daha etkin ve verimli hale getirebilirler.

Temaların yıllara göre dağılımı ile ilgili olarak araştırmacılar için aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- KDK'nin eğitimle ilgili kararlarının detaylı analizi yapılabilir. Bu analizler, eğitimdeki idari sorunların tespiti ve çözümü için önemli bilgiler sağlayabilir.

Araştırmacılar, KDK'nin karar belgelerini inceleyerek, eğitim politikalarının iyileştirilmesi için öneriler sunabilir.

- Eğitimde karşılaşılan idari sorunlar ve bu sorunların KDK aracılığıyla nasıl çözüldüğü üzerine kapsamlı araştırmalar yapılabilir.
- KDK'nin eğitim alanındaki rolü, benzer uluslararası denetim kurumlarıyla karşılaştırılarak incelenebilir.
- KDK'ye yapılan eğitimle ilgili başvuruların eğitim sistemi üzerindeki etkisi araştırılabilir Bu araştırmalar, KDK'nin eğitimdeki idari sorunları çözmedeki etkinliğini ve öğrenciler, veliler ve eğitim çalışanları üzerindeki etkisini değerlendirebilir.

Yıllara göre dağılım incelendiğinde, 2018 yılından itibaren eğitim-öğretim konularına ilişkin karar sayısında belirgin bir artış vardır. Bu artış 2020 de zirve yapmıştır. Bu artış haberlere de konu olmuştur. Yeni Asya (2021) haberinde, “vatandaş şikâyetlerini ele alarak, altı ay içinde sonuçlandıran ve kurumlara bağlayıcı tavsiye kararı alan KDK’ye 2020 yılında 90 bin 209 rekor karar yapıldı” şeklinde ifade kullanmıştır. Bu artışın belirli nedenleri vardır. İlk olarak, bu durum, eğitim sistemindeki sorunların ve ihtiyaçların kamuoyunda daha fazla yer bulduğunu ve bu konuların daha fazla dikkat çektiğini göstermektedir. Ayrıca, eğitim-öğretim alanında yapılan düzenlemelerin ve politika değişikliklerinin de yıllara göre değiştiğini göstermektedir. Özellikle küreselleşme ile eğitim alanındaki düzenleme ve eğitim politikalarının sık sık değişmesi, bu alandaki sorunlardaki artışı da beraberinde getirmiştir. Arkadaş, Arkadaş, Keskin ve Oymak (2023) tarafında gerçekleştirilen araştırmada, küreselleşmenin eğitime olan etkileri incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, eğitimde özelleştirme ve ticarileşme, gelişmiş ülkelerin az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerdeki siyasi ve ekonomik hegemonyalarının güçlenmesi, yabancı dil (İngilizce) öğreniminin zorunlu bir hal alması gibi durumlar bu olumsuzluklara örnek olarak gösterilmiştir. Eser (2014) çalışmasında, bir yandan küresel değişimlerin eğitim sistemimizi bir pazar haline getirirken, diğer yandan eğitim programımızın bu değişim beklentilerini karşılayamadığını, ezberciliğe dayalı eğitim ve sınav sistemi devam ettiğini, ve sonuç olarak yapılan değişikliklerin daha fazla soruna neden olduğunu belirtmiştir. Kararlardaki artışın diğer bir nedeni ise internetten başvurunun kolaylığıdır. KDK web sitesi üzerinden kararların kolaylıkla

yapılabilmesi, karar sayısını arttırmış olabilir. Türkiye’de internet kullanımının artması kişilerin ve kurumların işlemlerini bilgisayar başında çevrimiçi ve çevrimdışı yapmalarını kolaylaştırmıştır. Bu gelişme KDK’ye yapılan başvurularda da kendini göstermektedir. Şöyle ki, KDK’ye 2020 yılında yapılan kararların %95,48’si e-karar, sadece %3,63’ü ise posta vasıtası ile gerçekleştirilmiştir (Sesli, 2021). Son olarak, 2020 yılında meydana gelen COVID-19 pandemisi, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çeşitli sorunlara yol açmış, özellikle uzaktan eğitim sürecinde bilgisayar, internet ve diğer çevrimiçi platformların eksikliği, eğitime erişimdeki fırsat eşitsizlikleri bu alandaki şikayetlerin sayısında artışa neden olmuştur. Bu süreçte, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adını verilen bir sistem ile ilkokuldan liseye kadar tüm öğrencilere uzaktan eğitim yöntemi ile eğitim vermeye başlamıştır. Bunu yanında, Yükseköğretim Kurulu da üniversitelerde yüz yüze eğitime ara vermiş, bunun yerine kendi teknolojik alt yapılarını kullanarak uzaktan eğitim sistemine geçmiştir. Süreç içerisinde özellikle daha küçük yaş gruplarını içerisinde barındıran ilkokul, ortaokul ve liselerde uzaktan eğitim sisteminin etkililiğine ilişkin velilerde bazı kaygıların ortaya çıktığı görülmüştür (Çayak, 2021). Yavuz ve Toprakçı (2021) tarafından gerçekleştirilen Covid-19 pandemisi sebebiyle MEB’e bağlı okulların uzaktan öğretim yapması ile ilgili internet forumlarında paylaşılan görüşlerin incelendiği çalışmada, en çok vurgulanan olumsuz görüşler uzaktan öğretim teknolojileri, bireysel yetersizlikler, teknik yetersizlikler, uzaktan öğretimin yönetimi ve uzaktan öğretimin sınırlılıkları gibi eğitim-öğretim süreci ile ilgili sorunlar olarak tespit edilmiştir. UNICEF Eğitim Direktörü Robert Jenkins, pandemiden önce düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşayan 10 yaş çocukların yüzde 53’ünün yeterli okuyamadığını, ve temel okur yazarlık ve hesaplamada minimum standardı yakalayamadığını, ve artık bu oranın yüzde 70’e çıktığını vurgulamaktadır. Jenkins, çoğunlukla uzaktan eğitimin sunulmadığı yerlerde yaşayan ve radyo, televizyon ya da başka bir gereci olmayan çoğunluğu ötekileştirilmiş çocukların uzaktan eğitime çok daha az erişimi olduğunu belirtmiştir (Birleşmiş Milletler Türkiye, 2022). Bu bağlamda, pandemi ile uzaktan eğitim ve açık öğretim programlarının kalite güvencesine ve akreditasyonuna ihtiyaç duyulmakta (Can, 2016) ve açık öğretim ve uzaktan eğitim programlarında daha fazla kaliteyi artırıcı politikaların izlenmesi (Can, 2019) gerekmektedir. Bu sonuçlar temelinde, eğitim uygulayıcıları uzaktan eğitim ve

açık öğretim programlarının kalite güvencesine ve akreditasyonuna daha fazla önem verebilirler. Uzaktan eğitim ve dijital öğrenme ortamlarının etkili bir şekilde kullanılabilmesi için eğitim kurumları, teknolojik altyapılarını güçlendirebilirler. Araştırmacılar ise, uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan fırsat eşitsizliklerini ve bu eşitsizliklerin öğrenciler üzerindeki etkilerini inceleyebilirler. Eğitimde teknoloji kullanımının öğretim süreçlerine ve öğrenci başarısına olan etkilerini inceleyen araştırmalar yapılabilir.

Kararlardaki temel sorunlara ilişkin olarak, öğrenciler ile ilgili sorunlar 2020, sınav uygulamaları ile ilgili sorunlar 2019, yükseköğretim ile ilgili sorunlar 2019 ve 2022, MEB ile ilgili sorunlar 2014 yılında en fazla sayıda karara sahiptir. Her bir soruna ilişkin sonuçlar aşağıda tartışılmıştır.

Öğrenciler konusu ile ilgili olarak, 2020 yılında en fazla sayıda karar vardır. Bu alandaki temel sonuç eğitim-öğretim süreci ile ilgilidir. Derslerin işlenişi, ulusal yetişek, devam zorunluluğu ve harç ücretleri gibi konular ön plana çıkmaktadır. Bunun temel nedeni COVID-19 salgını dolayısıyla uzaktan eğitim uygulamalarına geçilmiş olmasıdır. Bir haber sitesinde yer alan habere göre (NTV, 2020), bazı üniversitelerde örgün ve ikinci öğretim derslerinin uzaktan öğretim şeklinde sabah saatlerinde gerçekleştirilmesi ve hiçbir ek masraf yokken ikinci öğretim harçlarına zam gelmesinin ikinci öğretim öğrencilerin tepkisini çektiği vurgulanmıştır. Tüzün ve Toraman (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada, üniversite öğrencilerinin yüz yüze eğitim daha çok tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunun temel sebepleri olarak, üniversitelerin teknolojik altyapı eksikliği, öğretmenle iletişim, dersleri anlama ile ilgili sorunlar, ve ölçme-değerlendirmenin adaletsiz olduğu düşüncesi belirtilmiştir. Toprakçı, Hepsöğütü ve Toprakçı (2021) tarafından yapılan araştırmada da, öğrenciler, uzaktan öğretimde en fazla Millî Eğitim Bakanlığı'nın uygulamalarını sorun kaynağı olarak algılamışlardır. Şimşek ve Toprakçı (2023) tarafından ilçe milli eğitim müdürlerinin uzaktan yönetimde karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak yapılan araştırmada da, en fazla sorun personel, altyapı, koordinasyon ve çevre gibi kurum içi öğeler ile ilgili bulunmuştur. Bu sonuçlar temelinde, uygulayıcılar uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin karşılaştığı teknolojik ve pedagojik sorunların çözümüne yönelik destek hizmetleri oluşturabilirler. Öğrencilere teknik destek sağlayacak çağrı merkezleri ve danışma birimleri kurulabilir, öğretmenlerin dijital eğitim materyalleri

hazırlama becerilerini geliştirmek için sürekli eğitim programları düzenlenebilir. Araştırmacılar uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin memnuniyet düzeylerini ve başarı faktörlerini inceleyen çalışmalar yapabilirler. Bu araştırmalar, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili yaşadıkları sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik stratejileri belirleyebilir. Özellikle, öğrencilerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları teknolojik, iletişimsel ve pedagojik zorluklar üzerinde durulabilir.

Sınav uygulamaları ile ilgili sorunlara ilişkin kararlar 2019 yılında en fazla sayıdadır. Bu konuya ilişkin temel sorun, 2019 yılında ÖSYM tarafından yapılan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Başkanlığı (TÜRMOB) sınav sonuçlarına olan itirazlardır. Bu sınavla ilgili olarak, Demir ve İtik (2021) tarafından yapılan araştırmada, stajyerler ve meslek mensupları, yeterlilik sınavının yazılı usulde yapılmasının ölçme değerlendirme sisteminde adaleti sağlayamadığı yönünde görüş bildirmişlerdir, yine sınav esnasında sorulardaki hataların düzeltilmesi sınav ile ilgili kaygıları artırdığı için ölçme değerlendirme sisteminde konuyla ilgili uzman kadrolardan yardım istenerek düzenlemelere gidilebileceğini aktarmışlardır. Bu sonuçlar ışığında, uygulayıcılar sınavların adil ve şeffaf bir şekilde değerlendirilmesi için ölçme ve değerlendirme sistemlerini yeniden gözden geçirebilirler. Araştırmacılar sınav sürecinde yaşanan sorunların nedenlerini ve bu sorunların çözümüne yönelik stratejileri belirleyen çalışmalar yapabilirler.

Yükseköğretim konusuna ilişkin sorunlara ilişkin şikayetler en fazla 2019 ve 2022 yıllarında olmuştur. 2019 yılındaki öne çıkan karar konularının işleyiş temel konusunun bir alt sonucu olan 2018 yılında yürürlüğe giren öğrenci affı ile ilgili olduğu görülmektedir. Çoruk, Çağatay ve Öztürk (2016) yaptıkları çalışmada, af kanunlarının öğrenciler için olumlu sonuçları olmasına rağmen, af kanunundan gelen öğrencilerin ders intibakları, enstitü yönetmeliğinde ilişik kesme durumlarının olması, fakat af kanununun bunu ortadan kaldırması ve özellikle af kanunu neticesinde öğrencilerin ders dönemlerinin daha da uzadığı ve bunun da Enstitü ve Anabilim dallarının program işleyişini olumsuz etkilediği gibi sorunları beraberinde getirdiği sonucuna varmışlardır. 2022 yılda en fazla sayıda akademik personel konusu kapsamında doçentlik başvurusu ile ilgilidir. Çoğunlukla doçentlik başvurusunun olumsuz sonuçlanmasına yapılan itirazlar ön plandadır. Bu konuya ilişkin olarak, 2018 yılında

doçentlik kadrosuna girişte uygulanan sözlü sınavın kaldırılması, ve sadece eser yayın incelemesi kriterinin olması, bu alandaki kararların sayısını arttırmış olabilir. Bu sorun haberlere de konu olmuştur. Bir haber sitesinde yer alan habere göre, (İnternethaber.com, 2020), “doçentlik unvanı süreci ile ilgili sorunlardan biri de sözlü sınavın uygulanmasındaki karışıklıktır. YÖK sözlü sınav zorunluluğunu kaldırmıştır, fakat bu uygulamayı üniversitelerin inisiyatifine bırakmıştır. Doçentlik atamalarında sözlü sınava girmiş olma koşulunun karşılanmasını isteyen üniversiteler, profesör atama ve yükseltilmelerinde de doçentlik sözlü sınavına girmiş olma koşulunu sürdürüyor. Dolayısıyla profesörlüğü hak etmiş veya başka bir üniversitede profesör olarak çalışanlar, tekrar doçentlik sözlü sınavına girmeden bu üniversitelerdeki kadrolara atanamıyor” şeklinde sorun ifade edilmiştir. Bu düzenlemeyle ilgili sorunlar büyük boyutlara ulaşmış, ve 2023 yılında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu sonuçlar temelinde eğitim uygulayıcıları öğrenci affı süreçlerinde yaşanan sorunları en aza indirmek için, üniversiteler ve enstitüler arasında daha etkili bir iletişim ve koordinasyon sağlayabilirler. Doçentlik başvurularında yaşanan sorunları azaltmak için, YÖK tarafından belirlenen standartlar tüm üniversitelerde aynı şekilde uygulanabilir. Araştırmacılar öğrenci affı kanunlarının etkilerini inceleyen daha fazla araştırma yapabilirler. Bu araştırmalar, öğrenci affının öğrenci başarısı, eğitim süresi, ders intibakları ve üniversitelerin işleyişi üzerindeki etkilerini analiz edebilir. Ayrıca, öğrenci affı kanunlarının olumlu ve olumsuz yönlerini belirleyerek, gelecekteki affı süreçlerinin daha etkili hale getirilmesine yönelik öneriler sunabilirler. Ayrıca, doçentlik ve profesörlük atama süreçlerinde yaşanan sorunlar ve bu süreçlerin iyileştirilmesi üzerine detaylı çalışmalar yapılabilir.

MEB konusuna ilişkin olarak, en fazla sayıda karar 2014 yılında öğretmenlerle ilgili olarak öğretmenlik yapabilme ve atama ile ilgili sorunlardır. 2014 ve 2015 yılları son on yılda en fazla sayıda öğretmen atamasının yapıldığı yıllar olmasına rağmen (Öğretmenler Sitesi, 2024), atamalarla ilgili sorunlara ilişkin kararların sayıca fazla olması çelişkili olarak gözükse de aslında bu yıllarda gerçekleştirilen büyük çaplı atamaların sayıca fazla olması beraberinde sorunları da getirmiştir. Bayar (2021) atama bekleyen bir grup öğretmen ile yaptığı çalışmada, atama ile ilgili sorunları yeterince öğretmen alımının yapılmaması, branşlara göre dağılımın net olmaması, düzenli öğretmen atamalarının yapılmaması, adil olmayan bir düzen, yanlış

politikaların uygulandığı ve eğitim ile alakası olmayan insanların karar verdiği bir sistemden kaynaklanan sorunlar olarak belirlemiştir. MEB, ÖSYM ve YÖK'ün resmi internet sitelerinde elde edilen verilerle öğretmen istihdamı politikalarının değerlendirildiği diğer bir çalışmada öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz ve talep dengesinin kurulamadığı yani etkili bir eğitim planlamasının yapılamadığı ifade edilmiştir (Aydın vd. , 2014). Şahin (2011) gerçekleştirdiği çalışmada, öğretmen adaylarının sayısı artarken, mezunların istihdam oranının yeterince artmadığını, ve bunun da yetişmiş insan gücünün işsizliğine, dolayısıyla ekonomik, psikolojik ve sosyal sorunları beraberinde getirdiğini belirtmiştir. Çalışma koşulları ile ilgili sorunlar çoğunlukla sınav görev ücretleri ve ek ders ücretleri ile ilgilidir. Bu sonuçlar temelinde MEB öğretmen atama süreçlerini daha şeffaf ve adil hale getirmek için yeni düzenlemeler yapabilir. Bu bağlamda, öğretmen alımlarının düzenli aralıklarla ve ihtiyaç duyulan branşlara göre yapılması sağlanabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının branşlara göre dağılımı ve atama süreçlerinin net bir şekilde belirlenmesi, belirsizlikleri ve sorunları en aza indirecektir. Öğretmenlerin çalışma koşullarını iyileştirmek amacıyla sınav görev ücretleri ve ek ders ücretleri yeniden değerlendirilebilir. Araştırmacılar öğretmen atama politikalarının etkilerini inceleyen daha fazla araştırma yapabilirler. Bu araştırmalar, öğretmen atama süreçlerinin öğretmenlerin iş tatmini, mesleki başarı ve eğitim kalitesi üzerindeki etkilerini analiz edebilir. Ayrıca, öğretmen atamalarında yaşanan sorunların nedenlerini ve bu sorunların çözümüne yönelik önerileri belirlenebilir. Öğretmenlerin çalışma koşullarını ve bu koşulların öğretmenlerin iş performansı üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalar yapılabilir. Son olarak, eğitim araştırmacıları öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleyecek program ve politikalar üzerine öneriler sunulabilir.

KAYNAKÇA

- Aliefendioğlu, Y. (1996). *Anayasa yargısı ve Türk Anayasa Mahkemesi*. Yetkin Yayınları, Ankara.
- Arıcı, F., Ekici, Ö. ve Efendioğlu A. (2019). Üniversite öğrencilerinin üniversite eğitimi ve yaşamına ilişkin problemleri: bir durum çalışması. *İleri Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 79-95.
- Arkadaş, D., Arkadaş, B., Keskin, Y. ve Oymak, A. (2023). Küreselleşmenin eğitim politikalarına etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(9), 99-105.
- Aslan, H. (2015). Eğitimde denetim ile ilgili kavramlar, denetimin tarihsel gelişimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi*, 1, 1-14.
- Ataman, B. (2010). *Türk Denetim Kurumları*. Türkmen Kitabevi.
- Atay, E, E. (2014), Hukuk devleti ilkesi ışığında idarenin denetimi ve Kamu Denetçiliği Kurumu. *Ombudsman Akademik Dergisi*,1, 1-30.
- Aydın, A., Sarier, Y., Uysal, Ş., Aydoğdu-Özoğlu, E., ve Özer, F. (2014). Türkiye’de öğretmen istihdamı politikalarının değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(4), 397-420.
- Aydın, M. (2010). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Basım ve Yayımları.
- Aydın, M. (2014). *Çağdaş Eğitim Denetimi* (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2012, 3 (1), 1-9.
- Bağcıvan, E. (2011). Üniversitelerde eğitim öğretimin denetimi (bir model önerisi). Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi (Nitelikli okul)*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Bayar, A. (2021). Kronik bir problem olarak öğretmen atamaları sorunsalı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Mayıs 2021, 10(2), 28-34.
- Bayar, A. ve Duran, E. (2019). Lisansüstü eğitimde nitelik sorunları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*. 7(20), 219-240.
- Bayraktar, T. (2013). Anayasa Mahkemesi’nin çalışma ve yargılama usulleri. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bilgin, H. ve Sezer, Y. (2009). Not tespit davaları. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 81, 19-28.

- Birleşmiş Milletler Türkiye. (24.01.2022). Uluslararası Eğitim Günü: Pandemi nedeniyle okul kapanmalarından halen 635 milyondan fazla öğrenci etkileniyor. Birleşmiş Milletler Türkiye. <https://turkiye.un.org/tr/169369-uluslararası%C4%B1-e%C4%9Fitim-g%C3%BCn%C3%BC-pandemi-nedeniyle-okul-kapanmalar%C4%B1ndan-halen-635-milyondan-fazla>. Erişim tarihi: 15.09.2023
- Bogdan, C. R. and Biklen, K. S. (1998). *Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods*. Allyn and Bacon.
- Bozan, M. (2019). Türkiye'nin üniversite gerçeği ve bir öneri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2019, 10(19), 35-42.
- Bozkurt, Ö., Ergun, T., & Sezen, S. (2008). *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayını.
- Bozkurt, P. (2013). Denetim kavramı ve denetim anlayışındaki gelişmeler. *Denetim*. 2013/2.
- Bozoğlu, M. (2008). Kamu yönetiminin idari denetimi ve ombudsmanlık kurumu. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bülbül, M. (2020). *Eğitimde Teftiş Sistemi ve Politikaları (Politika Notu: 2020/13)*. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı. doi: 10.26414/pn013.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2016). Open and distance education accreditation standards scale: Validity and reliability studies. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(14), 6344-6356.
- Can, E. (2019). Yükseköğretimde açık öğretim programlarının analizi. 7. *Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu*, 87-93. 30 Ekim-1 Kasım 2019, Antalya. <https://ittes.org.tr/dosyalar/files/IttesArsivi/2019/tammetin.pdf> Erişim tarihi: 23.12.2023
- Can, E. (2017). Öğrenci görüşlerine göre merkezî sınavların etkilerinin belirlenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (58), 108-122.
- Canatan, E. (2020). Yükseköğretim Kalite Kurulu: Kurum Gösterge Raporları Analizi. Yüksek lisan tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

- Claussen, C.L. (2014). The Evolving Role of the “Ombuds” in American Higher Education. In: Li, Q., Gerstl-Pepin, C. (eds) *Survival of the Fittest. New Frontiers of Educational Research*. Springer, Berlin, Heidelberg. Erişim adresi: https://doi.org/10.1007/978-3-642-39813-1_7
- Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (5th Edition). London: Routledge Falmer.
- Cochran, L. H. (1969). An Ombudsman for urban schools. *The Bulletin of the National Association of Secondary School Principals*, 53(335), 57–64. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/019263656905333508>
- Coşkun, A. ve Toprakçı, E. (2024). Türkiye Cumhuriyeti Danıştay’ının eğitim ile ilgili kararlarının incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 8(1), 138-158.
- Çayak, S. (2021). Covid-19’un eğitim sürecine etkileri: Karantina günlerinde veli olmak. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, (IJOESS), 12(44), 204-229.
- Çoruk, A., Çağatay M. ve Öztürk, H. (2016). Lisansüstü eğitimde kayıt ve devam sorunları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016, 9/1.
- Dalak, G. (2000). Denetim ve kalite denetimi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 65-79.
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen sorunları-Çanakkale ili örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 32(1), 107-126.
- Demir, M. ve Mazman İtik, Ü. (2021). Serbest muhasebeci mali müşavirlik mesleğinde, staja giriş ve yeterlilik sınavlarına yönelik değerlendirme: Sivas ilinde bir araştırma. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 91-112.
- Demir, M. ve Tok, T. N. (2016). Lisansüstü öğrenci görüşlerine göre eğitim denetimi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 6(2), 102-125.
- Demirkasımoğlu, N. (2011). Türk eğitim sisteminde bir alt sistem olan denetim sisteminin seçilmiş bazı ölkelerin denetim sistemleri ile karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:2011, Sayı: 23.
- Diken. (23.07.2023). Protestolar sonrası Beykent ve Doğuş Üniversitesi kayıt ücretlerini indirdi. Diken. <https://www.diken.com.tr/protestolar-sonrasi->

beykent-ve-dogus-universitesi-kayit-ucretlerini-indirdi/. Erişim tarihi: 19.08.2023

- Doğan, K. C.(2020).Türk kamu yönetiminin denetlenmesinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 2994-3017.
- Doğusan, F. (2003). İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Öğretmenlerin Lisansüstü Öğrenimi Konusundaki Tutumları. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Doğuş, M., Aslan, C., ve Çakmak, S. (2020). Görme engelli bireylerin merkezi sınav düzenlemelerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 219-247.
- Donat A., Bilgiç B., Eskiocak A. ve Koşar D., (2019). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 451-459.
- Dursunoğlu İ., Boyalı H. Ve Gündoğdu S. (2021). “Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) imajına yönelik bir araştırma”. *Ombudsman Akademik*, 7(14), 23-31.
- Efe H. ve Demirci M. (2015). Ombudsmanlık kavramı ve Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu’ndan beklentiler. *Sayıştay Dergisi*, Sayı 90, Ankara.
- Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR-SEN). (2023). Doçentlik başvuru şartlarında yapılan değişikliğe dava açtık. Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR-SEN). <https://www.ebs.org.tr/haber/docentlik-basvuru-sartlarinda-yapilan-degisiklige-dava-actik/5884>. Erişim tarihi: 10.11.2023
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Elçiçek, Z. ve Yaşar, M. (2016). Türkiye’de ve dünyada öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 12-19.
- Engin S. (2022). Üniversite Ombudsmanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği: Bir Model Önerisi. Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ergün, H. (2022). Eğitim müfettişlerinin sorunları. *Asya Akademik Sosyal Çalışmalar*, 6(21), 42-54.
- Ergül, M. ve Durdu Onay, P. (2017). Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) web sitesinin kullanılabilirlik değerlendirilmesi. *II. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*. İnönü Üniversitesi.

- Erdoğmuş, O. (2006). Kamu yönetiminde idari ve denetsel açıdan Ombudsman kurumu: Türkiye örneği. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Eser, E. (2014). Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN: 2147-7655.
- Esgün, U. İ. (1996). *Ombudsman kurumunun Türkiye için gerekliliği üzerine bir değerlendirme*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 45(1), 56-71.
- Eryılmaz, B. (2010). *Kamu yönetimi*. Ankara: Okutman Yayıncılık.
- Eskişehir.net. (09.10.2023). Öğrenciler barınma konusunda problem yaşıyor. Eskişehir.net. <https://www.eskisehir.net/ogrenciler-barinma-konusunda-problem-yasiyor>. Erişim tarihi: 02.02.2024
- Evrensel.net. (05.10.2023). 5 Ekim Öğretmenler Günü'nde öğretmenler: Yoksul, güvencesiz ve geleceğinden kaygılı. Evrensel.net. <https://www.evrensel.net/haber/500414/5-ekim-ogretmenler-gununde-ogretmenler-yoksul-guvencesiz-ve-geleceginden-kaygili> . Erişim tarihi: 25.11.2023
- Ganioğlu, S. ve Toprakçı, E. (2023). 11. Kalkınma planı, 2022 yıllık program ve MEB 2019-2023 Stratejik Planı'nın eğitim alanı açısından uyumunun incelenmesi. *E-Uluslararası Pedagogji Dergisi (e-upad)*, 3(2), 23-42. <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.113>.
- Gazeteduvar.com. (09.01.2020). Mezuniyet sevincini kabusa döndüren borç: KYK. Gazeteduvar.com. <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/01/09/mezuniyet-sevincini-kabusa-donduren-borc-kyk>. Erişim tarihi: 20.07.2023
- Gazet, S. (2007). Türkiye'de yeniden yapılanma çalışmaları içerisinde denetim fonksiyonunun yeri ve önemi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66- 80.
- Genç, T. (1998). *Kamu yönetimi*. Ankara: Başkent Klişe Matbaacılık.
- Görmüş, A, Ş., Aydın, S., ve Aydın, M. (2013). Yükseköğretim kurumlarında öğrenci şikâyetlerinin ve şikâyet yönetiminin değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3), 167-190.

- Guba, E. G., and Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Communication and Technology Journal*, 30 (4), 233-252.
- Gülleroğlu, D. (2005). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasına ilişkin karşılaştırmalı bir araştırma. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Güray G. (2021). Türkiye’de öğrenci ombudsmanlığı: Bir örnek olay incelemesi. *Ombudsman Akademik*, 14, 115-149.
- Gündüz, Y. (2012). Eğitim örgütlerinde denetimin gerekliliği: Kuramsal bir çalışma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 1-6.
- Gündüz Y., ve Göker S. D. (2017). Eğitim denetimi sürecinde hesap verebilirlik ve şeffaflık uygulamaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 36(1), 83-93.
- Gürbüztürk, O. (1990). Eğitimde nitelik sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (23), 729- 744.
- Houser, J. (2015). *Nursing research: reading, using, and creating evidence*. (3rd ed.). Burlington: Jones ve Bartlett Learning.
- İhlas Haber Ajansı. (05.01.2024). Koç Üniversitesi'nde öğrencilerden burs protestosu. İhlas Haber Ajansı. <https://www.ihb.com.tr/istanbul-haberleri/koc-universitesinde-ogrencilerden-burs-protestosu-50980403>. Erişim tarihi: 21.04.2024
- İlğan, A. (2013). Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 41-56.
- İnternethaber.com. (01.01.2020). Doçentlik sözlü sınavı ve uygulamadaki sorunlar. Internethaber.com. <https://www.internethaber.com/docentlik-sozlu-sinavi-ve-uygulamadaki-sorunlar-2108487y.html>. Erişim tarihi: 21.11.2023
- Kacur, M. ve Atak M. (2019). Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yolları: Erciyes Üniversitesi örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:31 Yıl:2011/2 (s. 273-297).
- Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu. (14.06.2012). *Resmî Gazete*. (Sayı:28338). Erişim adresi: https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/document/Kamu_Denetciligi_Kurumu_Kanunu.pdf

- Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK). (Ocak, 2024). KDK 2023 yıllık raporu. Kamu Denetçiliği Kurumu.
<https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/documentuploads/KDK-Ombudsman-2023-Yillik-Raporu/index.html>.
- Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK). “Başvurular hangi konularda yapılır.
[https://www.ombudsman.gov.tr/AnaSayfa/BizeHangiKonulardaBasvurabilirsiniz#:~:text=Kamu%20kurum%20ve%20kurulu%C5%9Flar%C4%B1n%C4%B1n\(idarenin,'na\(Ombudsmanl%C4%B1%C4%9Fa\)%20ba%C5%9Fvurabilir](https://www.ombudsman.gov.tr/AnaSayfa/BizeHangiKonulardaBasvurabilirsiniz#:~:text=Kamu%20kurum%20ve%20kurulu%C5%9Flar%C4%B1n%C4%B1n(idarenin,'na(Ombudsmanl%C4%B1%C4%9Fa)%20ba%C5%9Fvurabilir) . Erişim tarihi:04.03.2024
- Kamubiz. (20.04.2024). İl milli eğitim müdürü adaletli davranmıyor. Kamubiz.
<https://www.kamubiz.com/meb-haber/il-milli-egitim-muduru-adaletli-davranmiyor-h29557.html>. Erişim tarihi: 20.05.2024
- Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694.
- Karaman S. ve Bakırcı F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. II, 2010, 94-114.
- Karakaya, D. (2007). Yükseköğretime öğrenci seçme sınavının yordama geçerliği. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş İ. H. (2013). Türk eğitim sisteminde sivil toplum kuruluşlarının konumları ve işlevlerine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 198, 68-89.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Karataş, K. ve Çakan, S. (2018). Öğretmenlerin bakış açısıyla eğitim-öğretim sorunları: Bismil ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 2018; 17(2): s.834-847.
- Karcı, Ş. M. (2010). Türkiye’de kamu yönetimi denetim reformu ve Ombudsman kurumu. Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Kavut, L., Taş, O. ve Şavlı, T. (2009). Uluslararası denetim standartları kapsamında bağımsız denetim. *İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMM) Yayını*, No: 130, İstanbul.

- Kaya, M. (2020). Bir örgütsel ombudsmanlık uygulaması olarak yükseköğretim ombudsmanlık ofisleri. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 159-164.
- Kaya, E. (2006). Kamu yönetiminde şeffaflık ve bilgi edinme hakkı çerçevesinde bilgi edinme kanununun uygulama sürecinin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaya, M. (2019). Eğitim kurumlarında şikâyet yönetimi: Ombudsmanlık raporlarının incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 1-12.
- Keser, A. & Sucu, Ş. (2021). Türkiye’de kamu denetçiliği politikasının oluşturulması: Bir kamu politikası analizi. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 49-70.
- Kılavuz, R., Yılmaz, A. ve İzci, F. (2003). Etkin bir denetim aracı olarak Ombudsmanlık ve Türkiye’de uygulanabilirliği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(1), 49-68.
- Kızılkant A. (2011). İlköğretim okullarında yapılan denetim etkinliklerinin öğretmenlerin mesleki gelişimleri üzerine katkısı. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Konan, N., Bozanoğlu, B. ve Çetin, R. B. (2019). Milli Eğitim Bakanlığı teftiş politikalarına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1449-1474. doi: 10.14689/issn.2148- 624.1.7c.4s.7m
- Kongar, E. (1972). *Toplumsal Değişme*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Koslofsky N. (1974) The critical role of the Ombudsman. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 48:7, 399-401, DOI:10.1080/00098655.1974.11478530. Erişim adresi: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080%2F00098655.1974.11478530>
- Kölgelir, Y. Ö.ve Türk, G. D. (2022) Türkiye’deki devlet üniversitelerine yönelik online şikâyetler üzerine bir değerlendirme: Şikayetvar.com örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 10 (2), 662-699.
- Köse, H. Ö. (1999). Denetim ve demokrasi. *Sayıştay Dergisi*, Sayı 33, 43-58.

- Kruszynski E. (1968). An Ombudsman for public education. *Journal of Social Sciences*. Vol. 50, No. 3. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/i20372259>
- Kürtül, İ., Kapağan, E., Kundakçı, M., ve Bacaklı, Y. (2021). Türkiye'nin uluslararası öğrenci stratejisi: Mevcut durum analizi ve sorunların çözümüne yönelik öneriler. *Journal of History Culture and Art Research*, 10(1), 113-131.
- Lajos A. T. (2015). The role of ombudsman for educational rights in Hungary. *Int. J. Educ. L. & Pol'y*, 47. Vol 2. Erişim adresi: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/ijelp11&div=9&id=&page=>
- McMillan, J. H. & Schumacher, S. (2010). *Research in education: Evidence-based inquiry* (7th ed.). Pearson, New York.
- MEB (2016b). *Lise ve dengi okullar rehberlik ve denetim rehberi*. Rehberlik ve Denetim Başkanlığı, Ankara.
- Memurlar.Net. (10.12.2023). MEB'de yeni sorun: Çizelgede var ama müfredatı yok. Memurlar.Net. <https://www.memurlar.net/haber/1077702/meb-de-yeni-sorun-cizelgede-var-ama-mufredati-yok.html>. Erişim tarihi: 12.12.2023
- Memurlar.Net. (10.11.2023). YÖK uyarısına rağmen uluslararası öğrenciler üniversitelerdeki kırtasiyecilik anlayışını aşamıyor. Memurlar.Net. <https://www.memurlar.net/haber/1077951/yok-uyarisina-ragmen-uluslararasi-ogrenciler-universitelerdeki-kirtasiyecilik-anlayisini-asamiyor.html>. Erişim tarihi: 12.11.2023
- Memurlar.Net. (22.03.2021). Açık öğretimde muafiyet. Memurlar.Net. <https://www.memurlar.net/haber/175664/acik-ogretimde-muafiyet.html>. Erişim tarihi: 03.11.2023
- Memurlar.Net. (28.09.2018). Adaylar ÖSYM'yi ombudsmana şikayet etmeli. Memurlar.Net. <https://www.memurlar.net/haber/522788/adaylar-osym-yi-ombudsmana-sikayet-etmeli.html>. Erişim tarihi: 10.10.2023
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Sage Publications.
- Mirta, I. W., Sedana, I. D. G. P. Ve Putra, A. A. G. W. (2018). The role of the Ombudsman of The Republic of Indonesia, The Representative of Bali

- Province, in organizing educational services in SMPN 2 Gianyar. *SINTESA. Jurnal Ilmu Sosial dan Ilmu Politik*. 9(1), 32-34. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.22225/wmbj.1.1.1008.1-8>
- NTV. (12.11.2020). İkinci öğretim öğrencileri online derslerden şikayetçi. NTV. <https://www.ntv.com.tr/egitim/ikinci-ogretim-ogrencileri-online-derslerden-sikayetci,XH9ddHVpJkiU8m2KtZcA5w>. Erişim tarihi: 08.10.2023
- Okutan, M. (2016). *Eğitim yönetimi ve denetiminde örnek olaylar*. Ankara: Sarıyıldız Matbaacılık.
- Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F.ve Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 369-385.
- Öğretmenler Sitesi. (06.04.2024). Yıllara göre öğretmen atama sayıları: Hangi yıl kaç öğretmen atandı? Öğretmenler Sitesi. <https://www.ogretmenlersitesi.com/yillara-gore-ogretmen-atama-sayilari-hangi-yil-kac-ogretmen-atandi#>. Erişim tarihi: 10.05.2024
- Öğretmenler Sitesi. (26.09.2023). Gerçek öğretmenler odası sorunları. Öğretmenler Sitesi. <https://www.ogretmenlersitesi.com/gercek-ogretmenler-odasi-sorunlari#> .Erişim tarihi: 15.11.2023
- Özçiçek Y. ve Karaca, A. (2019). Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon: Mühendislik eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 27-35.
- Özdemir F. ve Kaplan A. (2017). Öğretmen adaylarının bakış açısından Türk eğitim sisteminin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(28), 577-592.
- Özerdem, F. (2018). Dünyada yükseköğretim sisteminde ombudsmanlık kurumunun gelişimi ve Türk yükseköğretim sisteminde ombudsmanlık sisteminin getirilmesine dair öneriler. *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 42-53.
- Özoğlu, M., Gür, B., ve Coşkun, İ. (2015). “Factors influencing international students’ choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey”, *Research in Comparative & International Education*. 10(2), 223-237.

- Öztürk, F. Z. ve Aksoy, H. (2014). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş modelinin 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Ordu ili örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 439-454.
- Parlak, B.ve Doğan, K. C. (2015). *Kamu yönetiminde denetim: Karşılaştırmalı ülke incelemeleri bağlamında Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu’nun (Ombudsmanın) uygulanabilirliği*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Polat, M. (2018). Akademisyenlerin Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı’nın (YDS) geçerliğiyle ilgili tutumlarının belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(4), 76-83.
- Rucker D. P. (1969). The Ombudsman: A tentative problem processing service model for public education: An exploratory study of the ombudsman and related institutions preliminary to the consideration of a model problem processing service that is applicable to public education. *University of Southern California ProQuest Dissertations Publishing*. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/302452976?pqorigsite=gscholar&fromopenview=true>
- Sabuncuoğlu, A. ve Beytekin, O. F. (2022). Okul müdürlerinin iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerine ilişkin uygulamalarının incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 23-34.
- Sallan Gül, S. ve Gül, H. (2014). Türkiye’de yükseköğretimin gelişimi, güncel durumu ve eleştirisi. *Toplum ve Demokrasi*, 8(17), 51-66.
- Sarpkaya, R. (2004). İlköğretim denetmenlerinin denetim süresince karşılaştıkları sorunlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(8), 114–129.
- Sesli M. (2021). Türkiye’de Ombudsman kurumunun bilinirlik ve etkinlik açısından katılımcı demokrasiye katkısının değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik*, 8(15), 83-102.
- Smith R. (2020). A brief history of the student ombudsman: The early evolution of the role in US higher education. *Journal of the International Ombudsman Association*. Erişim adresi: https://www.ombudsassociation.org/assets/docs/JIOA_Articles/JIOA-2019-H.pdf

- Soyer B. ve Güler M. (2021). Yükseköğretimde yeniden yapılanma: Türk yükseköğretiminde kalite güvencesi sisteminin gelişimi. *Trakya Üniversitesi Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 1(1), (45-89).
- Stephen W. Brown ve Russel F. Dyer (1971). The Ombudsman in the educational hierarchy, the clearing house. *A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 46(4), 234-238, DOI: 10.1080/00098655.1971.11478034. Erişim adresi: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080%2F00098655.1971.11478034>
- Streubert, H. J., and Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing*. (5th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams ve Wilkins.
- Sürekli, N. C. (2016). Kamu yönetiminin denetlenmesinin bir aracı olarak Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) Kurumu, Çin, Hindistan ve Türkiye'deki uygulamaları. Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Şahin, İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1167-1184.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R. ve Fırat, N. Ş. (2010). Üniversite öğrencilerinin eğitimsel amaçlarına ulaşmalarını etkileyen etkenlere ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 133-154.
- Şenel, S. (2015). Görme engelli öğrencilerin üniversite giriş sınavı deneyimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 13-24.
- Şener G. (2018). Türkiye'de yaşanan eğitim sorunlarına güncel bir bakış. *Milli Eğitim*, 218, 187-199.
- Şişman, M. (2013). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şimşek, S. ve Toprakçı, E. (2023). Milli eğitim müdürlerinin uzaktan yönetimde karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*, 7(1), 53-66. TrDoi: <https://trdoi.org/10.26023458/uled.1305008>
- Taşdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının Türk milli eğitim sistemi üzerine algıladıkları sorunlar. *Turkish Studies*, 10(7), 881-898.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınları: İstanbul.

- Tavşancıl, E. ve Karakaya, İ. (2007). Ortaöğretime ait bazı değişkenlerin ve cinsiyetin yükseköğretimdeki öğrencilerin akademik başarılarını yordama güçlerine ilişkin bir araştırma: Öğrenci görüşlerine göre merkezî sınavların etkilerinin belirlenmesi. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri*, s. 239. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat.
- Taymaz, H. (2015). *Eğitim sisteminde teftiş kavramlar, ilkeler, yöntemler*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2002). *Eğitim sisteminde teftiş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tayşi, İ. (1997). Ombudsman kurumu ve ülkemizde uygulanabilirliği. *Sayıştay Dergisi*, 25, 106-123.
- TEDMEM (2015). *Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu 2015 Eğitim değerlendirme raporu*. TEDMEM Yayınları, Ankara.
- Thakral, S. (2015). The historical context of modern concept of supervision. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 6 (1), 79-88.
- Tok, O. N. (2013). Who is an education supervisor? A guide or a nightmare?. *International Journal of Social Science & Education*, Vol.3, Issue 3.
- Tonbul, Y. (2017). Sosyal Bilimler Enstitülerinin lisansüstü eğitimin niteliğini artırmadaki rolü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 150-162.
- Toprakçı, E. (2004). *Sınıf örgütün yönetimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Toprakçı, E., Baydemir, G., Koçak, A. ve Akkuş, Ö. (2007). Eğitim fakültelerinin eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliklerinin karşılaştırılması. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 5-7 Eylül 2007 Bildiri Kitabı-2 S.111-119. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tokat/ Türkiye.
- Toprakçı, E., Çakırer, İ., Bilbay, A., Bahçıvan, E. ve Bayraktutan, İ. (2010). Kuram ve uygulamada eğitim denetmenleri meslek etiği. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 14-23.
- Toprakçı, E. ve Özerten, K.N.(2020). Özel öğrenci yurtları denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 199-216. DOI: 10.19160/ijer.817509.

- Toprakçı, M.S., Hepsöğütlü, Z. B. ve Toprakçı, E. (2021). Covid-19 salgını sürecinde öğrencilerin uzaktan öğretimde sorun kaynağı algıları (İzmir Atatürk Anadolu Lisesi örneği). *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi (e-upad)*, 1(2), 41-61.
Doi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.40>.
- Tortop, N., İşbir, E., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M.A. (2007). *Yönetim Bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TRT Haber. (10.05.2024). Kamu Denetçiliği Kurumu'na geçen yıl 19 bin 317 başvuru yapıldı. TRT Haber. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kamu-denetciligi-kurumuna-gecen-yil-19-bin-317-basvuru-yapildi-835167.html>.
Erişim tarihi: 10.05.2024
- TRT Haber. (15.09.2023). KDK'nin tavsiye kararlarına uyulma oranı yüzde 80'e yükseldi. TRT Haber. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kdknin-tavsiye-kararlarina-uyulma-orani-yuzde-80e-yukseldi-809576.html>. Erişim tarihi: 03.01.2024
- Tuncer M., Dikmen M., Tanaş R., Bahadır F., Temur M. ve Uluğ H. (2018). Doçentlik süreci ve bazı akademik kadrolardaki düzenlemelere yönelik öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 1311-1335.
- Türkiye.com. (01.07.2022). KPSS'de oklar iptal ediliyor: ÖSYM'de havuz problemi. Türkiye.com. <https://arsiv.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/kpssde-oklar-iptale-cikiyor-osymde-havuz-problemi-ayni-yayinevinin-sorulari-nasil-soruldu-892020>. Erişim tarihi: 06.07.2023
- Türkkahraman, M. (2009). Teorik ve fonksiyonel açıdan toplumsal kurumlar ve kurumlararası ilişkiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 25-46.
- Tüzün, F., ve Yörük Toraman, N. (2021). Pandemi döneminde uzaktan eğitim memnuniyetini etkileyen faktörler. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 822-845.
- Uluğ, F. (2004). *Kamu yönetimi temel kanunu tasarısı ışığında kamu denetim sisteminde yeniden yapılanma*. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 37(2), 97-122.

- Ülkar, E. (03.07.2018). Liselere yerleştirmede ilk gün şikayet yağdı. Hürriyet. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/liselere-yerlestirmede-ilk-gun-sikayet-yagdi-40913225>. Erişim tarihi: 15.07.2023
- Wacker C. A. (1975). The role of the student ombudsman as perceived by position incumbents in selected urban high schools. The Pennsylvania State University ProQuest dissertations publishing. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/302789056/citation/1D3498FF76204D19PQ/1?accountid=191755>
- Yavuz, B. ve Toprakçı, E. (2021). Covid-19 pandemisi sebebiyle okulların uzaktan öğretim yapması ile ilgili internet forumlarında paylaşılan görüşler. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (2021) 120-139.
- Yavuz C. (2021). Üniversite ombudsmanlığı. *Ombudsman Akademik*, 14, 151-169.
- Yavuzer, H., Meşeci F., Demir İ. ve Sertelin Ç. (2005). Günümüz üniversite gençliğinin sorunları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakóltesi Dergisi*, Sayı I (2005), 79-91.
- Yeni Asya. (14.09.2021). KDK dert kapısı oldu. Yeni Asya. https://www.yeniasya.com.tr/yurt-haber/kdk-dert-kapisi-oldu_542545. Erişim tarihi: 17.09.2023
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. (22.07.2023). Diploma Denklik Mağdurları Derneğı Başkanı Özdemir: Lizbon Sözleşmesi uygulandığında ve intibak komisyonlarının belirleyeceği fark dersi ve staj ile bu sorun çözülebilir. Anka Haber Ajansı. https://ankahaber.net/haber/detay/diploma-denklik-magdurlari-dernegi-baskani-ozdemir-lizbon-sozlesmesi-uygulandiginda-ve-intibak-komisyonlarini-n-belirleyecegi-fark-dersi-ve-staj-ile-bu-sorun-cozulebilir_148162 Erişim tarihi: 16.12.2023.
- Yıldırım S. ve Özyiğıt H. (2019). Kamu sektörü yönetiminde iç denetimin rolü. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi Dergisi*, 1(1), 12-19.
- Yılman, B. (2017). Modern bir kamu denetim sistemi olarak ombudsmanlık kavramı: Eleştiriler ve beklentiler üzerinden Türkiye deneyimi. Yüksek lisans tezi,

Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Yükseköğretim Kanunu (4.11.1981). *Resmî Gazete* (Sayı: 17506). Erişim adresi:

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>

EK 1- Araştırmadaki Karar Belgelerinin Başvuru Numaraları

2013	Sınavlar	1, 3, 11, 15, 40, 65 ,87, 99, 104, 106, 148, 248, 323, 361, 433, 636, 1159, 178, 298, 569, 781, 939, 946, 1064, 1075,
	Öğrenciler	101,116, 167, 174, 265, 277, 497, 498, 499, 619, 589, 890, 1160
	YÖK	10, 381, 519, 789, 1032
	MEB	6, 677
2014	Sınavlar	126, 288, 310, 331, 558, 644, 645, 680, 766, 795, 881, 913, 968, 1007, 1093, 1224, 1275, 1419, 1624, 1737, 2039, 2183, 2392, 2754, 2950, 3033, 3288, 3407, 3956, 4086, 4158, 4405, 4465, 5015, 5283, 5437, 5578, 5630
	Öğrenciler	285, 407, 424, 453, 560, 751, 797, 830, 843, 861, 962, 1110, 1276, 1540, 1799, 2354, 3757, 3876, 4212, 4266, 4700, 4785, 5589, 5812
	MEB	742, 830, 932, 1041, 1058, 1095, 1941, 2120, 2433, 2640, 2889, 3134, 3164, 3629, 3870, 4634, 4870
	YÖK	332, 362, 382, 390, 754, 788, 849, 883, 916, 2582, 3106, 3778, 3792, 3804, 3805, 3859, 4808
2015	Öğrenciler	11, 21, 1019, 1065, 1138, 2541, 2867, 3051, 3776, 3911, 3986, 4365, 4906, 5154, 5174, 5596, 5813, 5868, 6051
	Sınavlar	271, 1945, 1999, 3733, 4331, 4369, 4519, 4709, 5047, 5135, 5165, 5607
	YÖK	298, 2173, 2514, 3081, 3128, 3450, 3871, 5521, 5538, 5623, 6050
	MEB	697, 2786, 2872, 4690, 4815, 5629
2016	Öğrenciler	232, 626, 486, 422, 825, 954, 2577, 3175, 4400, 5173, 5295, 5465,
	Sınavlar	623, 719, 1888, 1899, 3276, 3624, 4215, 4666, 4919, 4926, 5457
	YÖK	1316, 1865, 2424, 3158, 4880
	MEB	1416, 4357, 4722
2017	Sınavlar	160, 1548, 2171, 2732, 2808, 3007, 3294, 3842, 3917, 4346, 4639, 6155,7034, 7259, 7631, 8813, 9593, 9971, 10006, 10930, 11228, 11272, 11824, 12562, 12570, 12642, 13064, 13114, 14370, 15294, 15713, 15757, 17181, 17204
	Öğrenciler	384, 1445, 3570, 7960, 8349, 10845, 11580, 11592, 11977, 12304, 12624, 12658, 12813, 12863, 12912, 13119, 14062, 14430, 14579 , 16173, 16208, 16554, 17169, 17289
	YÖK	1502, 2140, 4616, 8496, 10480, 11644, 12831, 13523, 14154, 16660
	MEB	849, 4700, 8153, 8915, 14855, 16045, 17154

2018	Öğrenciler	599, 720, 928, 1073, 1226, 1746, 2419, 2462, 2999, 3385, 3437, 4123, 4368, 4744, 4746, 5716, 5795, 7018, 8344, 8547, 8644, 8719, 8807, 10244, 10542, 10590, 11305, 11635, 11795, 12015, 12202, 12503, 12880, 13333, 13780, 13988, 15219, 15387, 15615, 15683, 16302, 16318, 16433, 16451, 16805, 17114, 17389, 17583
	Sınavlar	201, 446, 2143, 2167, 2312, 2983, 4154, 4196, 8897, 8954, 9110, 9177, 9214, 9376, 9445, 9622, 9888, 9897, 9918, 10123, 10168, 10931, 10958, 11626, 11929, 13266, 13506, 13569, 13889, 14016, 15044, 16030, 16172, 16247, 17232
	YÖK	801, 1824, 1883, 1925, 2353, 2548, 5145, 5408, 5657, 7668, 9217, 10252, 19745, 11421, 13756, 14333, 14145, 15267, 16207, 17579, 11485
	MEB	1908, 7348, 8034, 10006, 10697, 15665
2019	Öğrenciler	141, 194, 221, 286, 306, 537, 659, 852, 1013, 1035, 1178, 1571, 1625, 1930, 1947, 1980, 2050, 2296, 2963, 2964, 3125, 3292, 3438, 4109, 4467, 4575, 4780, 5082, 5287, 5305, 5318, 5435, 5514, 6404, 6643, 6696, 7270, 7332, 7628, 7853, 8000, 8908, 9586, 9662, 9775, 9797, 10305, 11544, 11887, 12418, 12733, 14123, 14132, 14159, 14222, 14648, 14736, 15174, 16054, 16150, 16286, 16295, 17141, 17273, 17432, 17556, 17581, 17754, 18053, 18353, 18430, 19022, 19257, 19413, 19556, 19699, 19916, 19954, 20018, 20112, 20210, 20333, 20379, 20445, 20490, 20496, 20554,
	Sınavlar	231, 1020, 1611, 1936, 3134, 5890, 6169, 6192, 6284, 6321, 6329, 6384, 6571, 6740, 6826, 7553, 7573, 7602, 7740, 9227, 9294, 9353, 9467, 10470, 10816, 10851, 11086, 11459, 11586, 11956, 12004, 12055, 12190, 12527, 12529, 12830, 13115, 13293, 13294, 13299, 13341, 13342, 13372, 13387, 13401, 13425, 13912, 13968, 14141, 14155, 14383, 14514, 14519, 14534, 14778, 17115, 17635, 18240, 18261, 18322, 18407, 18578,
	YÖK	251, 276, 409, 486, 505, 1278, 1670, 1896, 2027, 2321, 2338, 3495, 4737, 5211, 5869, 6029, 6937, 7378, 7379, 7427, 7537, 8584, 8911, 9163, 9331, 9972, 10755, 11590, 11682, 13263, 13403, 13883, 14136, 14257, 15513, 15916, 16892, 17000, 17505, 17913, 17914, 17959, 17990, 18138, 18326, 18342, 18727, 20286, 20310, 20315,
	MEB	6726, 6729, 6936, 10537, 10696, 12669, 15220, 17807, 20644, 21297, 22741, 22782, 22828,
2020	Öğrenciler	12, 46, 101, 193, 258, 493, 550, 660, 907, 1143, 1195, 1688, 2167, 2306, 2392, 2469, 2584, 2601, 2957, 3029, 3042, 3120, 3665, 4806, 5013, 5295, 5658, 6719, 11249, 16248, 20638, 21000, 21246, 21560, 21649, 21731, 21755, 22012, 22312, 22410, 22447, 22511, 22675, 22760, 23288, 65302, 77245, 77846, 80227, 80440, 80640, 89031, 89696, 90297, 93071, 94021, 94109, 95211, 95371, 95531, 96445, 96694, 97107, 97135, 97622, 97884, 98093, 98418, 98429, 98706, 98718, 99264, 99325, 99435, 99523, 99631, 99872, 99908, 100156, 100172, 100457, 101397, 101752, 101786, 101862, 102138, 102180, 102187, 102246, 102343, 102360, 102803, 102856, 103466, 103584, 103606, 103626, 103778, 103848, 103886,

	Sınavlar	681, 2116, 3698, 4085, 5003, 5319, 7347, 18674, 18690, 18707, 18726, 18882, 19046, 19570, 19869, 20083, 20090, 20264, 20438, 20462, 20958, 20985, 22327, 22491, 23276, 67283, 87276, 89241, 91732, 93919, 95238, 95447, 95495, 95528, 95534, 95569, 95828, 96164, 96900, 97457, 97667, 98203, 98383, 98957, 99511, 100111, 100445, 100526, 101251, 101384, 101522, 101730, 101925, 102576, 103010, 103388
	YÖK	654,1113,1180, 1412, 1431,1434, 1538, 1612, 1821, 2367, 2387, 2808, 4176, 4491, 4532, 5599, 6027, 6699, 72124, 89987, 90228, 93401, 95120, 95354, 97046, 97076, 97384, 98579, 99203, 99269, 99907, 102037, 102315, 102952, 103190
	MEB	3511, 4378, 37378, 53087, 92995, 94869, 95932, 96602, 99215, 100027, 102627, 99708,
2021	Öğrenciler	296, 305, 426, 522, 527, 1681, 2264, 2391, 2500, 2808, 2886, 3111, 3849, 4768, 5424, 5755, 5808, 6181, 6255, 6558, 6601, 6714, 7476, 7518, 7633, 7794, 8026, 8317, 8465, 8737, 8983, 8984, 9874, 10409, 10503, 11198, 11747, 11852, 12304, 12326, 13052, 13212, 13490, 13942, 14054, 14160, 14335, 14697, 15578, 15594, 15981, 15983, 16186, 16332, 16499, 16927, 17285, 17333, 17650, 17672, 17798, 17800, 17958, 18083, 18166, 18420, 18956, 19070, 19183, 19380, 19435, 19746, 19882, 19951, 19981, 19991, 20382, 20886, 21211, 21454, 21614, 21937, 21960, 22080, 22074, 22092, 22182
	Sınavlar	629, 652, 1110, 1302, 1369, 1457, 2097, 2605, 3360, 3590, 3793, 4495, 4530, 5749, 5898, 5934, 6222, 6485, 8736, 8750, 8901, 11171, 11375, 11378, 12549, 12571, 12834, 13028, 13211, 13228, 13242, 13809, 12624, 13313, 13333, 13838, 14333, 14444, 14916, 15916, 16726, 16844, 18184, 18353, 18534, 19043, 20034, 20114, 20432, 20736, 22147
	YÖK	1802, 3667, 4122, 4946, 6121, 6590, 8801, 9507, 10172, 10749, 14685, 14885, 14995, 15038, 15524, 15840, 15585, 16443, 17106, 17651, 17914, 18222, 19578, 19580, 20079, 20982, 21213, 21744, 21762, 21763
	MEB	1305, 1840, 7435, 12833, 16868, 18088
2022	Öğrenciler	11, 498, 819, 888, 1567, 1866, 2196, 2375, 2537, 2727, 2765, 3868, 3907, 4834, 5025, 5377, 6294, 6450, 6456, 6491, 6774, 7000, 7360, 7507, 8289, 8716, 8713, 9089, 9098, 9183, 9312, 9421, 9717, 11202, 11354, 11839, 11911, 12302, 12512, 12704, 12939, 13009, 13865, 13943, 13983, 14074, 14842, 15104, 15135, 15228, 15313, 15462, 16066, 16099, 16243, 16667, 16773, 16945, 17144, 17235, 17354, 17481, 17680, 17829, 18111, 18907, 19043, 19270, 19489
	Sınavlar	168, 198, 259, 756, 1628, 1722, 2334, 3017, 3118, 3458, 3485, 3759, 4423, 5868, 6434, 6620, 6801, 6823, 7037, 7147, 8220, 8291, 8902, 10334, 10668, 11505, 11513, 12505, 14623, 15220, 15355, 15819, 16432, 17056, 17895, 18217, 18218, 18823,
	YÖK	190, 265, 899, 969, 1381, 2473, 2557, 3105, 3437, 3500, 3947, 4096, 4941, 5561, 6849, 6967, 7157, 7286, 8073, 8435, 8995, 9630, 9857, 10037, 10086, 10343, 11318, 13193, 13460, 13490, 13692, 14007,

		14227, 14792, 14801, 14923, 15450, 15541, 15579, 15929, 16034, 17115, 17509, 18623, 19074, 19088, 19179
	MEB	260, 1631, 1740, 3755, 6355, 9622, 11837, 13800, 15196, 16487, 17394, 18971
2023	Öğrenciler	16, 22, 285, 322, 324, 446, 498, 672, 781, 905, 1118, 1136, 1198, 1646, 1861, 2520, 2817, 2903, 3256, 3433, 3536, 4380, 4780, 5103, 5642, 6221, 6483, 6676, 6964, 7403, 7803, 8528, 9044, 9161, 9241, 10767, 14220, 14427, 15113, 15249, 15457, 15656, 15731, 15743, 16239, 16427, 16576, 16754, 17543, 17660, 20735
	Sınavlar	637, 895, 1244, 2477, 2706, 2713, 3695, 4614, 4869, 5040, 5041, 5314, 5406, 6936, 7732, 8214, 8831, 9691, 10943, 12698, 13308, 13497, 14629, 15716, 15984, 16337, 19697, 20068
	YÖK	129, 284, 824, 1101, 1154, 1430, 2457, 3645, 3769, 4312, 4348, 4601, 4691, 4695, 4896, 4973, 5555, 5660, 6079, 6099, 6162, 6702, 6826, 7716, 8314, 9080, 9850, 10671, 12984, 13187, 13900, 14075, 14255, 15147, 15497, 15586, 15789, 15888, 16339, 16479, 16802, 17343, 19740, 19768
	MEB	4845, 16917, 16977